

riistvara

tarkvara

fotote...

# KUIDAS...

- ... kustutatud faile taastada
- ... ise arvutit kokku panna
- ... kadunud kettaruumi arvutist taas üles leida
- ... mobiiltelefoni ohutult kasutada
- ... muuta foto mustvalgeks pildiks

Nr 40, august 2008 Hind 39,90 kr

# dig



**VÄIKESES  
TESTIS:  
iPodi dokid**

**ATI uued  
videokaardid**



**Suures testis**

# 8 VIIRUSTÕRJE- PROGRAMMI

**Järele proovitud:**

- Nokia ülinutikas telefon
- Sülearvuti tõelisele mehele
- Saleneda aitav Wii Fit ja suur hulk muid vidinaid





At the heart of the image

# Trotsi piiranguid.



**Nikon**  
**D300**



**40**  
million  
**NIKKOR** **EXPEED**

Nikon D300 digitaalne peegelkaamera on ideaalne lahendus fotograafidele, kes otsivad käepärast, kuid samas kõrgetasemelist fotoaparaati. Selle erakordselt vastupidav ja ergonomiline kere peidavad endas 12,3 megapiksillise DX-formaadiga isepuhastuvat sensorit, 6 k/s võttekiirust, 51-punktilist automaatset teravustamist, EXPEED pilditöötlusmootorit ning valgutundlikkust kuni ISO 3200. Nikon D300 on taskukohase professionaalse fotograafia uus etalon. **Nikon, mitte lihtsalt kaamera.**

[www.nikonbaltic.eu](http://www.nikonbaltic.eu)

# 41 >

## Viiruste pihta tuld!

Selleks, et te ei peaks kodus ise viirustega möllama oma arvuti kaitstuses veendumiseks, testisime kaheksat populaarset viirustõrjetarkvara.



### VÄRSKE KRAAM

- 7 > Kaaneplaat**  
WALL-E seikleb nüüd ka sinu arvutis
- 10 > Uudised**  
Vallatud pildiraamid
- 12 > Tulevik**  
Diagnoos üle veebi
- 14 > TOP**  
10 täiesti mööda ennustust
- 20 > Naistekas**  
Jaapani keel keeruline?
- 22 > Arvamus**  
Internetimaailma surmapatt
- 25 > Kalju Suur**  
Eesti suurim päevapiltnik



### JÄRELE PROOVITUD

- 26 > NEC ShieldPro FC-N21S**  
Sülearvuti tõelisele mehele
- 28 > Wii Fit**  
Wii Fit — kogu pere treener
- 29 > Sony Ericsson C902**  
Olga Korbut oleks kade

**31 > Sapphire ATI Radeon HD4850 ja Club3D ATI Radeon HD4870**  
ATI tõus tuhast

**32 > Nokia N78**  
Arvuti, mitte telefon

**33 > X-MiniMax**  
Ise olen väike, kuid mu hääl on suur

**34 > Samsung Laser MFP SCX-4500**  
Anna kõrvadele puhkust

**36 > Ideazon Zboard**  
Miski pole täiuslik

**37 > Fujitsu Siemens AMILO Pi 3515**  
Miilustame Amiloga

**38 > HP MediaSmart Server**  
Terve terabait nurgas

**39 > Canyon CNR-MSOPT5**  
Vallatu oranž tuluke

**39 > Creative Sound Blaster X-Fi Titanium Fatal1ty Professional**  
Mängurile kohustuslik

# 29 >

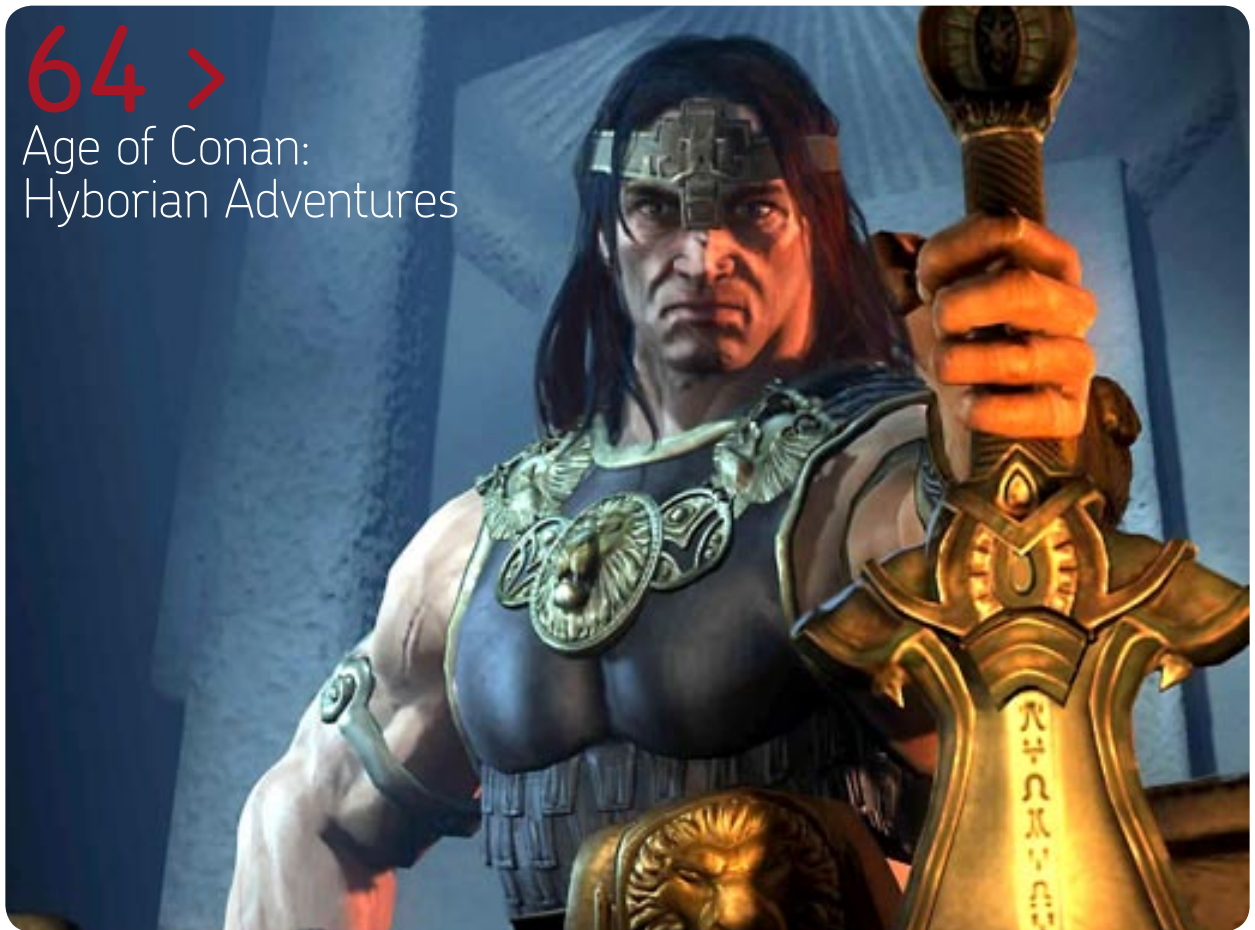
Sony Ericsson C902





## 64 >

### Age of Conan: Hyborian Adventures



#### TESTID

- 41 > Viiruste pihta tuld!**  
Millist viirustõrjet valida?
- 48 > Saada kõrvaklapid pensionile**  
Muusika vabas õhus



#### KUIDAS

- 54 > ... ise arvutit kokku panna?**  
Kuskilt peab ju alustama
- 56 > ... faile taastada?**  
Sest keegi meist pole eksimatu
- 57 > ... kadunud kettaruumi leida?**  
Toogem mäluarvutid päevavalgele
- 58 > ... muuta foto mustvalgeks?**  
Mustvalge on ilusam
- 62 > ... mobiiltelefoni ohutult kasutada?**  
Õpetusi paranoikudele



#### PLAY

- 64 > Age of Conan: Hyborian Adventures**  
Barbaarsus internetis
- 67 > Race Driver GRID**  
Kuldne kesktee
- 68 > Lego Indiana Jones: The Original Adventures (Xbox 360)**  
Paremas vormis kui Harrison Ford
- 70 > Turok**  
Õnnetud saurused
- 72 > Sid Meier's Civilization Revolution (Xbox 360)**  
Kõigest kaks kalorit
- 73 > Alone in the Dark (Xbox 360)**  
Tõeline õudusunenägu
- 74 > Tulekul**  
Augustikuu on sõit Ameerika mägedes

#### TAGUMINE OTS

- 76 > Ostujuht**  
Võta poodi minnes kaasa
- 78 > Digidoktor**  
Kui omal on mõistus otsas
- 80 > Kuulame ja vaatame**  
Vaimutoitu
- 81 > Saabunud post**  
Auhindav rubriik
- 82 > Kaanetüdruk Kaia**  
Viimane kaanetüdruk



# expert



**1995.-**

### NAVIGATSIOONISEADE PRESTIGIO GEOVISION 350

3,5" puuetundlik LCD ekraan, 320x240 piksli; 1 GB mälu; SD kaardipesa; häälujuhtimine; Windows 4.2 OS; USB; liitumaku; Ida-Euroopa (ka Eesti) kaardid; mõõdud: 75x22x100mm; kaal: 150g

kuumakse 125.-

**6995.-**  
UUS MUDEL!

### NAVIGATSIOONISEADE CLARION MAP780

4,3" puuetundlik LCD, peegeldusvastane ekraan, integreeritud RDS-TMC tuner liiklusinfo vastuvõtuks, Bluetooth, 400 MHz protsessor, väikmälu 2GB, SD/MMC-kaardipesa kuni 4GB, söiduraja info, 3D honed, 3D orientiirid, 3D maastiku modelleerimine, 43 Lääne- ja Ida-Euroopa riigi kaarti, kõnejuhtised ja ekraanitekstid 27 keeles, kõnesünteesi juhised 11 keeles.

kuumakse 206.-



TOSHIBA



**9995.-**  
norm. hind 12995.-

### SÜLEARVUTI TOSHIBA SATELLITE A200-23K

15.4" WXGA TFT, Core™2 Duo Mobile T5450 1660MHz/667MHz, GM965 Express, DVD Super Multi, LAN, F/M, Bluetooth/Wi-Fi, ATI Mobility Radeon HD 2600 512MB, RAM 1024MB DDRII, HDD 160GB, Web-Camera, WinVista Home Premium.

KINGITUSEKS KOTT SÜLEARVUTILE!

kuumakse 294.-

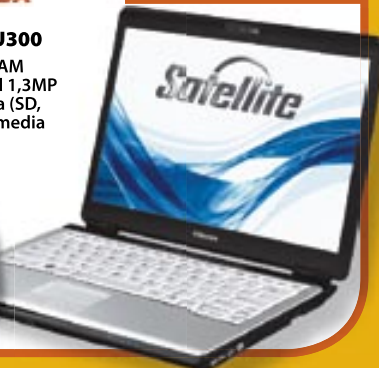
TOSHIBA

### SÜLEARVUTI TOSHIBA Satellite U300

Intel Core 2 Duo T5450, 200GB, DDR2 RAM (667MHz) 2GB, Bluetooth, Integreeritud 1,3MP veebikaamera, 5-in-1, Birdge Media pesa (SD, Memory Stick, Memory Stick Pro, Multimedia Card, xD), Win Vista Home Premium.

KINGITUSEKS KOTT SÜLEARVUTILE!

**10995.-**  
norm. hind 13995.-



kuumakse 312.-



**12995.-**  
UUS MUDEL!

### SÜLEARVUTI DELL STUDIO 15

Intel Core 2 Duo T5750, 15,4" WXGA TL, 3 GB, 160 GB 5400 rpm, Intel X3100, DVDRW, BT, WiFi, Võrgukaart 10/100/1000 Mbps, VGA, HDMI, 4 x USB 2.0 port, Firewire, S-Video, Infrared, SIM kaardi pesa, 8-in-1 mälukaartilugeja, ExpressCard 54 pesa, Vista Home Basic, Kaal 2,77 kg. **Kingituseks eksklusiivne mälu-pulk Prestigio 2GB!**

kuumakse 368.-



JVC

**6495.-**  
norm. hind 7495.-

### KÖVAKETTAGA VIDEOKAAMERA JVC GZ-MG330

35x optiline suum, Konica/Minolta läätsed, 30GB HDD, 2,7" LCD-ekraan 16:9 formaadis, LASER juhtpaneel, microSD/SDHC, kaal 315 grammi ilma akuta.

30GB HDD!

kuumakse 191.-



SAMSUNG

81 cm

**9995.-**  
norm. hind 11495.-

### LCD-TELEVIISOR SAMSUNG LE32A457C2

Diagonaal 81cm, HD-valmidus, resolutsioon 1366x768 pikselit, vaatenurk 178 kraadi, reageerimisaja 6ms, S-Video, HDMI, DVB-T.

kuumakse 294.-

Vaata ka: [www.expert.ee](http://www.expert.ee)

### EXPERT TEHNIKAKAUPUSED ASUVAD:

TALLINN: Kadaka 70C (Eesti suurim tehnikakauplus); Pärnu mnt.186; Mustakivi tee 13 (Lasnamäe Centrum, UUS KAUPlus!); TARTU: Teguri tn.37 PÄRNU: Lao tn. 11; JÕHVI: Vahe tn.3; KURESSAARE: Tallinna tn.27; KÄRDLA: Hiiu tn.3; RAKVERE: Koidula tn.2; VILJANDI: Lossi tn.15; JÕGEVA: Põik tn.2; PÕLVA: Kesk tn. 10; TÜRI: Tallinna tn. 4; RAPLA: Tallinna mnt.29; NARVA: Tallinna mnt.19c. (Fama keskus).

# Suvel lõbusamalt



- Kesksuvisel numbril otsustasime teha suvisematest asjadest, sestap ei leia te ajakirjast lugusid lauarvutitest, printeritest ega kuvaritest, vaid saate hoopis ülevaate matkal käimiseks mõeldud sülearvutist, imepisikestest kaasaskantavatest kõlaritest, sportlikku meelelahutust pakkuvast Wii Fitist ja neljast iPodi dokist, mida tasuks

arvuti asemel maale või suvilasse kaasa võtta.

Võtsime viimaks ette ka asja, mida oleme ammu teha plaalinud — testida viirustõrjeprogramme. Kõik me tuttavad, kel palusime oma viirustõrjeprogrammide tõhususe katsetamiseks viirusi arvutisse tõmmata, miskipärast keeldusid. Sellest, kuidas meil läks, ja millised viirustõrjeprogramme koduarvutisse installida tasuks, saate teada suurest testist.

Lohutada tahame veel selgi kuul kaanetüdrukuid kaitseks kirju saatnud lugejaid. Ärge muretsege, me ise ka ei taha, et järgmine [digi] näeks välja Computer Bildi sarnane, nagu üks lugeja meile tusa-selt kirjutas. Järgmist numbrit aga peate uue kaanekujunduse pärast ajakirjade letist juba märksa tähelepanelikumalt otsima.

[d] SVEN VAHAR, TOIMETAJA

Täname kõiki kaanetüdrukuid, kes on meil aidanud ajakirja teha

## [MÄNGUMÄNG]

Eelmise numbril küsimuse õige vastus on, et sügisel ilmuvast strateegimängust «Command & Conquer: Red Alert 3» on peale liitlasvägede ja N Liidu ka kolmas osapool — tõusva päikese maa impeerium ehk Jaapan.



«Gears of War» saab endale:

- Tarmo Aavola

Mängude plakatid:

- Sander Ruul
- Mart-Erki Nõumees
- Pelle Kilter
- Reimo Piir
- Erik Enden
- Johan Savi
- Tõnis Rand
- Erik Valdmaa

Auhinnad saab kätte [digi] toimetusest Liimi 1, Tallinn.

[digi]

- Aadress: Liimi 1, 10621 Tallinn
- tel 661 6186 • faks 661 6185
- e-post digi@presshouse.ee

## Toimetus

Peatoimetaja

**Henrik Roonemaa**

henrik.roonemaa@presshouse.ee

Toimetajad

**Sven Vahar**

sven.vahar@presshouse.ee

**Martin Mets**

martin.mets@presshouse.ee

Kujundaja

**Holger Vaga**

holger@presshouse.ee

Keeletoimetaja

**Piret Reidla**

piret.reidla@presshouse.ee

## Tellimine

- telefonil 660 9797

- e-posti aadressil

levi@presshouse.ee

- veebis aadressil

http://www.telli.ee

**telli.ee**

HEAD AJAKIRJAD  
HEA HINNAGA

Aastatellimus 399 krooni.  
Otsekorraldus 33 krooni kuus.

## Reklaam

**Raimo Kõrts**

tel 661 6186

raimo.korts@presshouse.ee

Fotod tootjatelt, kui ei ole märgitud teisiti.

Väljaandja **Presshouse OÜ**

Trükk **Unipress**

© **Presshouse OÜ**

Digis avaldatud tekstide ja fotode avaldamine ükskõik millisel viisil on keelatud ilma väljaandja eelneva kirjaliku loata. Kõik õigused on kaitstud.

www.digi.ee



Foto: **Terje Ugandi**

Modell: **Kaia**

Meik: **Kristi Petolai**

Stiil: **Jaunika Jartsev**

Riided: **Tallinna Kaubamaja**



[digi]

August 2008  
Number 40

➤ **Wall-e**  
Wall-e sõidab romurallit

➤ **FreeCommander**  
Hea ja tasuta failihaldur

➤ **PeaZip**  
Pakib kokku ja pakib lahti

➤ **Spacemonger**  
Uuri välja, kuhu kettalt  
ruum kaob

➤ **Recuva**  
Aitab kustutatud  
faile taastada

© Presshouse OÜ  
Mitte müüa  
ajakirjast  
eraldi

WALL-E



# WALL-E seikleb nüüd ka sinu arvutis

● Filmidest mängude tegemine ja vastupidi pole enam mingi uudis. Tänapäeval antakse iga vähegi lootustandvama filmiga samaaegselt välja ka samasisuline arvutimäng.

Nunnu robot WALL-E ja tema seiklused on mängu teemana üsna ideaalne. Mängus saab seigelda nii filmist tuttavate WALL-E kui EVE-ga, käia läbi juba ekraanilt nähtud kohad kui mängida läbi ka olukordi, mida filmis pole. Mängu žanriks on märul/seiklus ning lisapõnevust lubab ühismängurežiim. Demo täismängu mõõtu välja ei anna ning päevadeks ja nädalateks meelelahutust ei paku, ent väikeseks ajaviiteks sobib igati.

Mängust on lubatud luua PC-le, Macile, Xbox 360-le, Playstation 2-le, Playstation 3-le, Playstation Portable'ile, Wii'le, DSile ja isegi telefonidele sobiv versioon.



#### NÕUDMISED ARVUTILE:

**Protsessor:** 1,5 GHz Intel Pentium 4

**Graafikakaart:** NVIDIA GeForce FX või ATI Radeon 9500 või parem

**Mälu:** 256 MB (XP), 512 GB (Vista)

**Vaba ruumi kõvakettal:** 2 GB

**Operatsioonisüsteem:** Windows XP või Vista

#### Recuva

● Teadmine sellest, kui oluline äsjakustutatud fail oli, saabub tavaliselt akuutsel kujul alles päev-paar pärast faili kustutamist. Kui vahepeal oled ka Windowsi prügikasti tühjendanud, siis on reeglina selle tõdemuse tagajärjeks nutt ja hala ja depressioon. Recuva on programm, mis aitab taastada kustutatud faile. Programmi on äärmiselt lihtne kasutada ning selle abil on võimalik tagasi saada kogemata kustutatud faile nii kõvakettalt kui mõnelt iadmäluseadmelt, näiteks fotoaparaadi mälukaardilt, millelt sa juhuslikult just kõige ilusama kaadri ära kaotasid.

#### PeaZip

● Windows oskab omast tarkusest küll käsitleda ZIP-faile, kuid muude arhiividega jääb jänni. Ometigi võib juhtuda, et sulle saadetakse mõni tähtis fail pakituna muus, näiteks RAR-, GZ- või 7Z-vormingus. PeaZip on vahva väike programm, mis tunneb populaarsemaid arhiivivorminguid ning mida sa võid igaks juhuks varuks hoida kas või mälu pulgal.

#### Spacemonger

● Kõvakettaruum on nagu kevadine lumi — seda võib algul olla ükskõik kui palju, kuid iga päevaga jääb seda järjest vähemaks. Sa ei näe, kuhu ja kuidas, aga ometi kuhugi see kaob. Spacemonger on tasuta tarkvara, mis kaardistab kõvaketta sisu ja näitab sulle kenasti visuaalselt, millised failid ja kaustad on su arvutis kõige suuremad mäluröövlid. Võib kihla vedada, et tegelikult pole sul aimugi asjadest, mis võtavad su arvutis rohkem ruumi, kui sa ise seda oletad. Spacemonger näitab ka peidetud faile ja kaustu, seega ei jää isegi süsteemikaustades paiknevad ruumiraiskajad tema pilgu eest varjule.

#### FreeCommander

● FreeCommander pole ainult nime poolest sarnane legendaarsele failihaldurile Norton Commanderile, vaid on seda ka tööpõhimõtte poolest. Tegu on kahe paneeliga failihalduriga, mis kergendab failide haldamist tohutult. Ühe-kahe faili kopeerimiseks sul seda programmi tarvis pole, ent kui tahad liikuda kiiresti ühest kaustast teise ja tagasi, valida faile erinevate kriteeriumide alusel, filtreerida neid või võrrelda kaustade sisu, soovides näha ühiseid ja erinevaid faile, siis avastad, et Windowsi enda vahendid on taolisteks töödeks ikkagi nõrgad. FreeCommander on vabavara ega paku sarnaste tasuta failihalduritega võrreldavaid võimalusi, kuid on sellegipoolest kõvasti etem kui Windows Explorer.



# enter

## Õige tudengiarvuti

Koolis, kodus või grüünes ML N510 ja ML N720 sülearvutid on mõõdetult väikesed ja kaalult kerged, et neid igale poole kaasa võtta. Õpid, suhtled, naudid muusikat või filme – kõik vajalik selleks on olemas.

### ▶ Sülearvuti ML N310

Ilu pole patt, ka siis kui see nii soodsalt kätte tuleb.

**Oulisemad omadused:**

- Intel® Pentium™ Dual-Core Processor T2330
- Windows® Vista™ Home Basic
- 12" TFT WXGA ekraan (1280x800)
- 2GB muutmälu, 120GB kõvaketas
- Intel® GMA X3100 graafika
- DVD kirjutaja, WiFi, heli- ja võrgukaart
- Bluetooth, sõrmejälje lugeja
- kaal 2,1 kg, aku tööaeg kuni 3 tundi
- müügarantii 2a, Ekspress garantii 1a

Üksikasjalikum info Enteri internetipoes:

<http://www.enter.ee/s-learvuti-ml-n310.html>

tavahind ~~11 497.-~~  
erihind **8997.-**

järelmaks alates 283.- kuus  
0% sissemaks, periood 48 kuud.  
Tingimusi saab muuta.



### ▶ Sülearvuti ML N720

Tänu Intel® Core™ 2 Duo protsessorile ja eraldiseisvale graafikakaardile teab kõiki 21. sajandi trikke ja teeb neid nobedalt.

**Oulisemad omadused:**

- Intel® Core™ 2 Duo Protsessor T5270
- Windows® Vista™ Home Premium
- 13.3" TFT WXGA ekraan (1280x800)
- 2GB muutmälu, 120GB kõvaketas
- 256MB nVidia® GeForce GO 8400 GS graafika
- DVD kirjutaja, WiFi, mälukaardi lugeja
- E-SATA liides, Bluetooth, sõrmejälje lugeja
- kaal 2,2 kg, aku tööaeg kuni 2 tundi
- müügarantii 2a, Ekspress garantii 1a

Üksikasjalikum info Enteri internetipoes:

<http://www.enter.ee/s-learvuti-ml-n720.html>

hind **12 997.-**

järelmaks alates 409.- kuus  
0% sissemaks, periood 48 kuud.  
Tingimusi saab muuta.



Vaata teisi sülearvuti pakkumisi Enteri internetipoest.

<http://www.enter.ee/sulearvutid/>

Koheselt on saadaval 42 erinevat toodet hinnavaheemikus 5 877-45 273 krooni



Celeron, Celeron Inside, Centrino, Centrino Inside, Core Inside, Intel, Intel Logo, Intel Core, Intel Inside, Intel Inside Logo, Intel Viiu, Intel vPro, Itanium, Itanium Inside, Pentium, Pentium Inside, Viiu Inside, vPro Inside, Xeon, and Xeon Inside are trademarks of Intel Corporation in the U.S. and other countries.

#### Enter kauplused

TALLINN - Ülemiste keskus, Mustika keskus, Lasnamäe Centrum, Rocca al Mare keskus, Kristiine keskus, Järve keskus

TARTU - NARVA - PÄRNU - JÕHVI - VILJANDI - RAKVERE - VÖRU

[www.enter.ee](http://www.enter.ee) | 12255

enter

# värsk kraam



> 16 kihti andmeid **LK11** > «Koduarvuteid pole kellelegi vaja» ja teised ogarad ennustused **LK14** > Abstraktakende riistakomplekt **LK15** > Tulekindel kõvaketas **LK19** > Eesti suurim päevapiltmik **LK24**



## Centrino 2

Intel kuulutas välja Centrino tehnoloogia viienda põlvkonna ehk Centrino 2. Vabandust, kuidas palun? Teine on tegelikult viies? Just nii. Miks siis numeratsioonimuutus alles nüüd?

• Ju siis Inteli arvates on uue põlvkonnaga tulevad muudatused piisavalt suured, et seda eelmistest paremini eristada. Meeldetuletuseks: Centrino on koondnimetus Inteli protsessori, emaplaadi kiibistiku ja traadita võrgukaardi kombinatsioonile. Kõik kolm Inteli toodet koos annavad veidi parema jõudluse ja akuaja kui eri tootjate komponente kasutades. Ostes seega Centrino, Centrino Duo,

Centrino Pro või peatselt ka Centrino 2 logoga sülearvuti, võib kindel olla, et tegemist on Inteli poolt veatult koos töötama klapitatud komponentidega.

Mida uut Centrino 2 toob? Märkimisväärseid muudatusi on mitu: 45 nm tehnoloogial (loe: väiksem voolutarve ja madalam töötemperatuur) toodetud protsessorite tugi, kettapöördust kiirendava NAND-välkmälu tugi, DDR3 mälu

tugi ning tugi integreeritud ja välise graafikakiibi vahel ümberlülitamisele.

Mis sellest kõigest kasu on? Ennekõike jahedam sülearvuti ja väiksem voolutarve, mis omakorda tähendab pikemat akuaega. See aga ongi ju see peamine, mida paljud meist ühelt healt sülearvutit ootavad. Sel sügisel sülearvutit ostes tasub kindlasti otsida juba Centrino 2 logoga pilli.





## iPuit

● Apple'i toodete kaitse- ja iluümbrised on üle mõistuse populaarsed. Siin on üks näide — puidutükist on välja voolitud iPhone 3G ümbris, millele saab lasta teha graveeringu.

Minioti iWood kaitseümbris on praktiline ja samas ka väga ilus. Sellega tuleb kaasa veel alus, millele telefoni hoida. Eri liiki puidust ja vastavalt sellele eri värvitoonides ümbri- rised on valikus kuus, alustades vahtrast ja lõpetades kirsipuu ja mahagoniga.

Et saada üks lauajupp oma iPhone'i ümber, tuleb välja käia 125 USA dollarit.



## Odavate kloonide rünnak

● Hongkongi firma Jointech on oma ülikerge, kõigest 680 grammi kaaluva sülearvutiga J7100 võtnud sihiks saada hinnalipik alla saja USA dollari. Ja ühe dollari võrra on nad seda tõesti ka juba suutnud. Arvutil on kõigest seitsmetolline ekraan resolutsiooniga 800 x 480 pikslit ning 64 MB suurune «kövaketas» ja sama suur muutmälu. Operatsioonisüsteemiks on Windows CE 5.0. Lisaks on varustuses VGA-vidioväljund, kolm USB-porti ja valikuline WiFi. Kokkuvõttes pole sellel arvutil mitte ühtegi liikuvat osa.

Milleks see vidin siis hea võib olla? Tõenäoliselt üksnes 1990. aastate esimese poole mängude mängimiseks.

## Vallatud pildiraamid

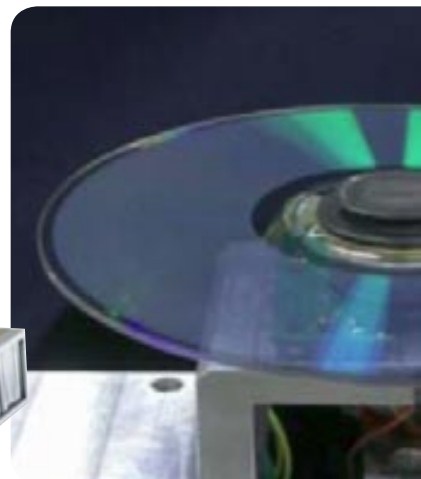
Samsung on tõmmanud kätte uutelt digitaalsete pildiraamide perekondadelt: V-, P- ja H-seerialt. Kõigis neis kolmes on nii seitsme-, kaheksa- kui kümnetollise diagonaaliga raamid, mis peaksid sobima kõigile fotosõpradele kõigi nende vajaduste rahuldamiseks. Aga need pildiraamid sisaldavad endas palju enam kui lihtsalt LCD-ekraani fotoga. Nimelt on Samsungi uued digitaalsed pildiraamid varustatud WiFi, Windows Live Spacesi ja RSS-söote toega, 1 GB mälega, digitaalse kella ja kalendriga ning vastavalt versioonile ka MP3-mängijaga.



## Kokkuhoid on ostujõud

● Ei saa me ka seekord kirjutamata jätta sellest, kuidas vidinate tootjad püüavad üha rohelisemad ja rohelisemad olla. Saage tuttavaks maailma kõige keskkonnasäästlikuma välise kövakettaga, mis eales päevavalgust näinud. SimpleTechi [re]drive on bambusest ja alumiiniumist ümbrises ning iseenesestmõista madala energiatarbega. Taaskasutatavas pakendis, USB-ühendusega ja 500 GB mahutavusega kövakettale pakutakse ka võrgus varukoopia tegemise võimalust ning seda 2 GB ulatuses tasuta või piiramatus mahus 5 USA dollari eest kuus.

Kui energiakokkuhoiust rääkida, siis seda lubatakse 160 USA dollarit maksva seadme puhul kuni lausa 90% ulatuses, võrreldes tavaliste väliste kövaketastega. Hakka või uskuma.







## Ilmastikukindel MP3-mängija

● Veekindlaid muusikamängijaid oleme ka varem näinud, kuid Lanceri uuendusliku disainiga Laqa3 väärib eraldi esiletoomist, sest väidetavasti töötab see ka tugevate miinuskraadide juures.

Seega sobib Laqa3 ideaalselt veesusatajatele ja lumelauduritele. Kõigest 25 grammi kaaluv MP3-mängija esitab edukalt nii MP3- kui ka WMA-faile, ja seda aku toel ning soovi korral kuni kaheksa tundi ühtejutti.

Hinnasedel aga võtab külmajudinat seljale – tervelt 185 USA dollarit, ja selle eest saab kõigest 1 GB versiooni. See hind tundub, hoolimata seadme vee- ja külmakindlusest, olema mõned head kraadid siiski liiga palju.



## 16 kihti andmeid

● Nii palju kihte on oma uuele optilisele kettale suutnud talletada Pioneer. Ja me ei räägiks ju sellest, kui see poleks esimene omalaadne maailmas. Ametlikult veel tutvustamata ketta iga kiht mahutab 25 GB audio-videoandmeid (ehk sama palju kui ühekihiline Blu-ray ketas), nii et võite ise kokku arvutada, kas teie majapidamises oleval arvutil on sellest suurema või väiksema mahuga kõvaketas.

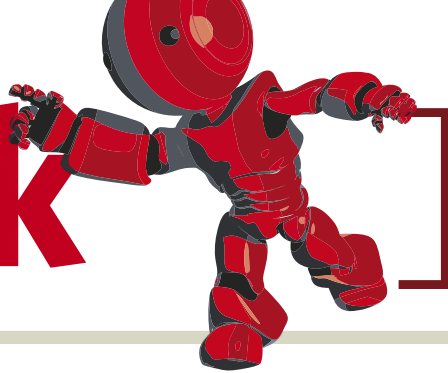
Esiialgu nimeta optiline ketas on üksnes loetav, kirjutada sellele pole teadaolevalt veel võimalik. Ametlikult peaks uut ja vinget tehnoloogiat esitletama õige pea.

## Torukõlar

● See taskulambikujuline (samuti veel ametliku nimeta!) USB-taskukõlar ei aita sind hädast välja, kui elekter peaks ära minema, sest ei valgusta ta õieti midagi. Küll on ta vajalik abimees siis, kui telefonile või MP3-mängijale on tarvis paremat ja kaasaskantavat kõlarit — kiire Bluetooth-paaritus ja heli kõlab reisiril kvaliteetsemalt ja valjemini.

Liitiumaku, vooluadapter või hoopis USB — laadida või töös hoida saab seda kõlarit mitmel erineval moel. Lisaks Bluetooth 2.0 ühendusele on ka kõlaril stereosisend vana hea juhtmeühenduse tarbeks. Üksnes Jaapanis peagi müügile tuleva torukõlari hind on umbes 750 Eesti krooni.





## UURINGUTULEMUS

**Kuupäev:** kevad 2008

**Autorid:** Saksamaa Münsteri Ülikooli (MU) teadlased

**Teema:** punase värvi maagia

### Uuringu käik:

Kontrollimaks USA psühholoogide poolt 2005. aastal püstitatud hüpoteesi, et punane võistlusvorm mõjub sportlaste psüühikale toniseerivalt, viisid MU teadlased läbi katse 42 taekwondo kohtunikuga. Kohtunikele näidati erinevaid videoid punases ja sinises võistlusvormis sportlaste mõõduvõtmistest ning paluti neil klippidelt nähtud rünnakute eest võistlejatele punkte anda. Pärast esimest vaatamist vahetati videos osalevate sportlaste võistlusvormide värvid digitaalselt ära: sinine punaseks ja vastupidi, ning näidati samu klippe samadele kohtunikele uuesti.

### Tulemused:

Ilmnes, et kui sportlane oli punases võistlusvormis andsid samad kohtunikud talle sama soorituste eest 13% enam punkte kui siis, kui ta oli sinises võistlusvormis.

Korduskatse mõningase aja pärast andis samas suurjärgus tulemuse.

Seega, samavõrd kui punane võistluskostüüm mõjub positiivselt sportlase võistlusvaimule, mõjutab see ka kohtuniku hinnangut.



## Aasta 2010 toob autod, mis tunnevad liiklusmärke

• Igaüks, kes pärast pingelist ja pikka tööpäeva vähemalt korra on end avastanud autot autopiloodina roolivat, teab, kui mugav oleks, kui sõiduk suudaks iseseisvalt liikluses orienteeruda, või vähemalt kiirusepiiranguid jälgida.

Enam-vähem sellist elu lubab aastaks 2010 General Motors, kelle hiljuti esitletud Vauxhall Insignia põhivarustusse kuulub funktsioon, mis sarnaselt aastaid piirkontrollis kasutatavale automaatsel

numbrituvastussüsteemile tuvastab teel olevaid liikluspiiranguid ning annab neist juhile teada või reguleerib sõidukiirust automaatselt.

Kuna Euroopa Liidus on liiklusmärgid valdavalt standarditud suuruse ja kirjaga, siis ei tekita nende lugemine süsteemile erilist raskust. Seepärast on üsna tõenäoline, et juba kiiruspiiranguid fikseerida suutev süsteem loeb



üsna pea ka igasuguseid muid hoiatusmärke, ja miks mitte tuvastab näiteks ka vöötraja teel.

Süsteemi kitsaskohaks peavad kiirusesõbrad tõsiasi, et sellega varustatud masin ei oska alati iseseisvalt kiiruspiirangut lõpetada. Teatavasti lõpetab paljudes riikides kiiruspiirangu teede ristmik.

Kuidas panna autot lugema ristmikuid, see on arendajatele juba järgmine väljakutse.

# Diagnoos üle veebi

• Õige mitu rahvusvahelist väljaannet on distantsmeditsiini ristinud üheks kõige tulutoovamaks tehnoloogiasuunaks. Juba praegu ringlevad meditsiinitehnoloogias maagiliselt suured rahad ning kommunikatsioonitehnoloogia areneb kosmilise kiirusega. Oleks aeg need kaks trendi vastastikku kasulikult toimima panna.

Mõni aasta tagasi end tasapisi meditsiinitehnoloogias sisse seadnud Intel andiski juuli teisel nädalal teada, et laseb hiljemal 2009. aasta esimeses pooles turule esimese tõsisema distantsmeditsiini lipulaeva – Intel Health Guide PHS 6000. Toote, mis tõenäoliselt algatab meditsiinidiagnostika üleüldise liikumise veebi.

PHS 6000 puhul on tegu puuetundliku ekraani ning Windows XP operatsioonisüsteemi kolmekiloses säravvalges kestas jooksutava portaaliga, mis lisaks diagnostikatarkevarele sisaldab ka kahepoolset kommunikatsioonisüsteemi, mille kaudu saab meditsiiniasutus teilt võetud proove, teiega tehtud teste ja mõõtmisi turvakanalit kasutades reaajajas uurida ning vajadusel läbi suhtluskeskkonna teid suunata, juhendada või teile isegi diagnoosi panna.

Täna on Inteli poolt loodu läbinud edukalt kliendikatsed USAs ja Suurbritannias, USA tervishoiuamet on seadmele juba väljastanud ka tervishoiuseadme kasutusloa. Ees seisavad katsed meditsiiniasutustes, et uurida portaali kasutusmugavust meditsiinipersonalile ning sobivust praeguste ravimudelitega.



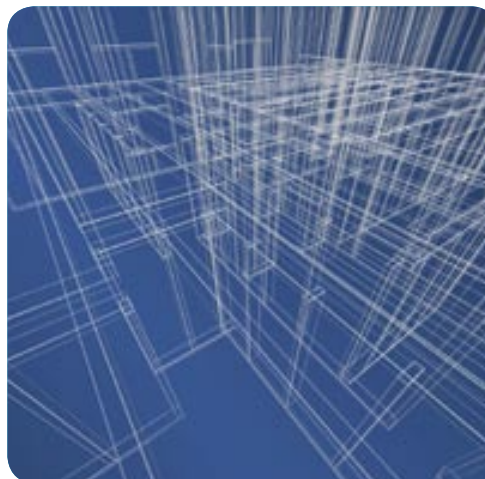


Tulevikku  
vaatab  
**Lauri Tabur**



### 2010. aasta uudis mobiilimaailmas — HOLOFON

● INFOSYS on patentinud holograafilise kujutise moodustamist, salvestamist, edastamist ning taasesitamist võimaldava mobiiltehnoloogia. Tehnoloogia baseerub Fourieri algoritmil, mis võimsa protsessori abil moodustab pildistatud fotodest kolmemõõtmelised hologrammid. Algoritm võimaldab väga suuremahulist 3D-kujutist liigutada läbi piiratud mobiilkanalite väga väikese ressursikuluga. Väidetavalt edastab uudne tehnoloogia 3D-kujutise ilma kadudeta resolutsioonis, mida täna kasutatavad lahendused ei võimalda. Kuna tehnoloogia patenditi alles hiljaaegu, prognoositakse esimeste holo-tehnoloogiaga varustatud mobiiltelefonide — HOLOFONide, müüki jõudmist 2010. aastaks.



ISTOCKPHOTO



### FM-raadiol on aeg hingusele minna

● Ajal mil Eestis on võetud sihiks jõuda aastaks 2012 lõplikult digitaaltelevisioonijastusse, kaaluvad britid võimalusi minna aastal 2020 FM-raadioringhäälingult täie rauaga üle digitaalformaadile. Juuni viimastel päevadel avaldatud vahearuandest ilmneb, et Suurbritannias on digiformaadis raadioringhäälingu eestvedajaks olnud peasjalikult rahvuslik BBC. Samas erakanalid on kindlalt truuks jäänud saadete edastamisele vanas heas sagedusmodulatsioonis. Seda põhjusel, et läbi õhu levivad FM-formaadis saated jõuavad oluliselt kaugemale (loe: enama arvu kuulajateni). Digitaalhelid jõuab täna saareriigis vaid umbes 17% kuulajateni, sedagi valdavalt läbi kaabellevi.

Et tagada sujuv üleminek digiraadiotele, peab esimese sammu astuma Briti valitsus ja otsustama, et formaadi muutus aastal 2020 on paratamatu. Teiseks peavad digija FM-formaat teatava aja toimima paralleelselt. Viimase sammuna algaks aastast 2012 üleminek digiformaadile ja see jõuaks lõpule aastaks 2020, mil FM-formaadis saateid enam ei edastata.

Nii nagu digitaaltelevisioonile üleminek põhjustas tormi siinses teeklaasis, on digiraadiotele üleminek tekitanud ka diskussiooni saareriigis. Eelkõige tuntakse muret auto-raadiote pärast, mis sel juhul lõpetaksid saadete vastuvõtu näiteks Eurotunnelist Prantsusmaal väljudes.

ISTOCKPHOTO





# 10 täiesti mööda ennustust

Tuleviku ennustamine on üks ütle mata tänamatu töö. Hinnangutega uue tehnoloogia mõttekuse või mõttetuse kohta on mööda pannud ka oma ala asjatundjad. Ajalugu on täis lühinägelikke ja enesekindlaid valeennustusi.

## 1. Kodussalvestused tapavad muusika

Sellenimelise kampaania korraldas 1980ndail ühendus British Phonographic Industry. Muusika kassettidele salvestamine pidi nende arvates kogu muusikatööstuse kiiresti põhja laskma.

## 2. Raketid ei lenda kunagi Maa atmosfäärist välja

Ajalehe New York Times väide aastast 1936. Täpselt 30 aastat hiljem saatsid venelased edukalt Kuule kapsli Luna 9.

## 3. Aatomienergiast ei saa kunagi asja

Nii arvas aatomifüüsika isa Ernest Rutheford pärast esimest aatomituuma lõhustamise katset.

## 4. Maailmas on turgu maksimaalselt 5000 koopiamasinale

Seda väitis IBM 1959. aastal meestele, kes hiljem asusid Xeroxi nime all müüma koopiamašinaid.

## 5. Keegi ei viitsi ju seda kasti kaua vahtida!

Ja just sellepärast polevatki televiisioonil tulevikku. Nii ütles televiisori kohta 1946. aastal stuudio 20th Century Fox produtsent Darryl Zanuck.

## 6. Me ei tee kunagi 32bitist operatsioonisüsteemi

Selles oli kindel Bill Gates 80ndail, kui Microsoft veel nüüdseks surnud MSX-platvormiga kurameeris.

## 7. Auto on mööduv nähtus, hobused jäävad alaliseks

Nõnda ütles Michigani pank Henry Fordi juristile, soovitades sel tungival Fordi tulevaste autotööstusse mitte investeerida.

## 8. Vahelduvvoolu ei hakata kunagi kasutama

Thomas Alva Edison naeruvääristas 1889. aastal oma konkurenti George Westinghouse'i katsetusi vahelduvvoolu alal.

## 9. Kes tahaks kuulda näitlejaid rääkimas?

Nii küsis 1927. aastal imestunud Warner Brothersi filmistuudio kaasasutaja H. M. Warner esimestest helifilmidest kuuldes.

## 10. Mitte kellelgi pole vaja koju arvutit

Digital Equipment Corporationi asutaja ja esimees pidas 1977. aastal ennekuulmatuks ideed, et inimestele võiks müüa arvuteid kodus kasutamiseks.



ISTOCKPHOTO



## Tasuta mängud

- Home of the Underdogs on tõenäoliselt parim lehekülg, kus jagatakse tasuta mängu. Kahjuks on viimasel ajal uuendused sellel saidil väga harv nähtus.

[www.the-underdogs.info](http://www.the-underdogs.info)

- Abandonia koondab rohkem kui tuhandet *abandonware*'i arvutimängu ehk tarkvara, mida enam ei müüda ega toetata ja mille õigustele enam ükski mängu-levitaja ei pretendeeri.

[www.abandonia.com](http://www.abandonia.com)

- Sloveenlaste lehekülg pakub täpselt seda, mida selle nimi ütleb — nostalgilisi eelmise kümnendi mängu, kuhu on valitud üksnes parimad.

[www.bestoldgames.net/eng](http://www.bestoldgames.net/eng)

- The Official Abandonware Ring ühendab endas rohkem kui sadat tasuta mängu pakuvat võrgukodu, annab igal lehel pakutavate mängude üldarvu ja kogu lehele oma-poolse hinnangu.

[www.abandonwarering.com](http://www.abandonwarering.com)

- The Dos Spirit on norrakate sait neile, kellele on südamelehedased operatsioonisüsteemis DOS jooksvad mängud. Ära siis unusta nende käimatõmbamiseks tänapäevases masinas installida ka DOSBoxi.

[www.dosspirit.net](http://www.dosspirit.net)



# 10 kõige ebaõnnestunumat eesti keele arvutisõna

**1. Tegumiriba.** Kurikuulus, aga paljusid siiani õlgu kehitama panev sõna. Teadmiseks: tegumiriba on Windowsis pikk horisontaalne riba ekraani allosas.

**2. Pooljuhtketas.** Eh? Misasi? Inglisekeelne termin SSD ehk Solid State Disk vajaks sõnaleiutamiskonkursi väljakuulutamist, meie [digis] oleme pannud sellele nimeks väikmäluketas.

**3. Juurkomplekt.** Tegemist ei ole kõõgiviljade kimbuga, vaid *rootkit*'iga ehk Trooja hobusega, mis hoiab iseenast ja oma tegevuseks vajalikku failidest, registrivõtmetest ja võrguühendustest koosnevat komplekti peidetuna.

**4. Tekstiprotsessor, sõnaprotsessor.** Jah, inglise keeles on *word processor*, aga palun... Ka lohisev tekstitöötlusprogramm kõlab palju paremini.

**5. Silur.** Hea lühike sõna, mis



## Pooljuhtketas? Tänan, ei.

paistab midagi siluvat. See on *debugger*, programm või moodul tarkvara silumiseks. Kui see hästi ära seletada, siis võib sellest sõnast veel asja saada.

**6. Puhvertoiteallikas.** See on UPS ehk katkematu toite allikas, iseenesest hea eestikeelne ja ka arusaadav sõna, aga miks tuleb üks sõna nii pikaks ajada?

**7. Installatsiooniviisard.** Nii, käivitame programmi ja viisard annab meile nõu, kuidas see protsess kõige paremini lõpule viia. «Nõustaja» kõlaks ju palju paremini?

**8. Utiliit.** Kitsalt spetsiifilist ülesannet täitev programm, millel võiks olla palju paremini selle olemust selgitav nimi.

**9. Süsteemisalv.** Tegumiriba osa, kus kuvatakse kellaaega ja teatud programmide ikoone, et meenutada nende olemasolu. Meile ei meenuta see sõna väljaõelduna aga mitte midagi.

**10. Abstraktakende riistakomplekt.** Java programmeerimiskeele klassiteek, mis sisaldab rakendusraamistiku ja graafilise kasutajaliidese toiminguid.

## 5 PDF-lugejat Adobe Readeri asemele

**1. Sumatra PDF.** Väike ja minimalistlik PDF-lugeja, mis on hulga kiirem kui kohmakas Adobe Reader. Lisaks on võimalik seda programmi mälu-pulgal kaasas kanda ja kõikjal oma sätetega avada.

**2. Foxit Reader.** Teine üliväike ja väga kiire, ilma igasuguse viivituse ning tüütute logode ja reklaamideta avanev PDF-lugeja.

**3. PDFedit.** Nagu nimestki võib välja lugeda, saab selle tasuta, avatud lähtekoodil põhineva tšehhide tarkvarajupiga PDF-faile peale vaatamise ka muuta.

**4. PDFescape.** PDFe saab Adobe Readeri asemel ka otse veebis avada ja vajadusel muuta. Registreerumisel jäetakse su failid serverisse ka hoiuks.

**5. CutePDF Writer.** Kui tahad PDF-faile peale lugemise ka ise teha, siis selle programmiga saad seda teha peaaegu ükskõik millises vormingus printitavast dokumendist.





# värske kraam



ISTOCKPHOTO

Statistika selle kohta, kui paljud ujujad olümpiamängudel kõhukat panevad, jääb sageli saladuseks.

**12 000**

sülearvutit läheb igal nädalal kaotsi ainuüksi USA lennujaamades

**624 000**

arvutit kaob seega aastas

**30%**

neist arvutitest leiavad õnnelikud omanikud taas üles

**402 977**

inimest elas Tallinnas käesoleva aasta 1. juuli seisuga

**54%**

on neist naised

**8 000 000 000**

inimeseni kasvab Maa rahvastik aastaks 2024

**1 000 000 000 000**

kordumatut veebiaadressi oli juulis Google'i arvates internetis

**26 000 000**

veebiaadressi oli Google'i indeksis aastal 1998

**90%**

kõikidest Sony toodetest peaksid olema võrguvõimelised aastaks 2010

**302**

kuldmedalit jagatakse välja Pekingi olümpiamängudel

**3**

ükskõik mis värvi medalit igatseb Eesti

**45**

sportlast on Eesti olümpiakoondises

**639**

sportlast saadab mängudele Hiina

**4**

sekundit keskmiselt peab Chuck Norrisi filmides vastu vaenlase võitleja

**5500**

aastat vanad on Tallinnas Vabaduse väljaku alt leitud potikillud



UUS TOODE  
MEESTELE



# Prelox® - ja seks kestab kauem!

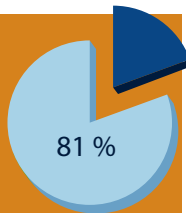
Teaduslikes uuringutes heaks kiidetud kolme aktiivse toimeaine - L-arginiin, Pycnogenol ja tauriin - kombinatsioon, mis aitab saavutada paremat seksuaalset naudingut ja rahuldustunnet.

Mehe seksuaalse naudingut ja rahuldustunde saavutamise eelduseks on hästi toimiv verevarustus. Patenteeritud kombinatsioon - Pycnogenol ja L-arginiin - toetab verevarustust ja toob värskest seksuaalellu. Regulaarne Preloxi kasutamine aitab vähendada ebaõnnestumiste riski ja muudab seksi taas nauditavaks.

Prelox - vabadus kogeda seksuaalset naudingut igal ajal ja kohe.

## Kindel valik

- Preloxiiga läbiviidud kliinilises uuringus oli 81% osalejatest toote toimeefektiga rahul\*
- Prelox on loodud kasutades Nobeli preemiaga hinnatud teadussaavutusi meeste seksuaaltervise valdkonnas
- Prelox on patenteeritud toode



\* Lamm Steven, Schoenlau Frank, Rohdewald Peter. Prelox for improvement of erectile function: A review European Bulletin of Drug Research, Volume 11, No. 3, 2003.

### Miks kasutada Preloxit?

Prelox kujutab endast ohutut, looduslikku ja keemiavaba moodust mehe seksuaalse rahulolu ja võimekuse suurendamiseks. See suurendab organismi võimet saavutada ja säilitada erektsiooni. Ja see omakorda aitab kaasa kindlustundele, et te koos oma partneriga olete võimelised saavutama suuremat seksuaalset rahuldust.

### Kas Prelox on ohutu?

L-arginiin on looduslik aminosüüsi, mis on ohutu ka suurtes annustes nagu näiteks 30 grammi. Pycnogenol on looduslik ja ohutu antioksüdant, mida saadakse prantsuse merimänni koore ekstraktist.

### Kuidas Preloxit võtta?

Esimesel kahel nädalal võtta kaks tabletti kaks korda ööpäevas, seejärel neli tabletti ööpäevas. Seejärel üks tablett kaks korda päevas, et säilitada paranenud seksuaalset võimekust.

### Millal võib oodata preparaadi maksimaalset toimet?

Preloxi maksimaalne toime peaks saabuma pärast neljanädalast kasutamist. Te leiате, et seksuaalne erutus ja erektsioon tekivad kergemini ning erektsioon kestab pikemat aega.

**Prelox on toidulisand.  
Müügil apteekides.**

**PRELOX®**  
TO MAKE LOVE LONGER BETTER

 **Pharma Nord**  
www.prelox.com





## Kanged kuuekümnendad

- Pentax on ühele poole saanud kahe uue digikom-paktkamera: Optio E60 ja Optio M60ga. Mõlemad on varustatud 10,1 megapiksliiga ja nende vooluallikaks on AA-patareid.

Optio E60 ja M60 on varustatud vastavalt kolmekordse ja viiekordse suum-objektiiviga, 2,4- ja 2,5tollise LCD-ekraaniga, kaheksa stseeniprogrammiga ja näotuvastusfunktsioonidega, mis lihtsustavad inimeste pildistamist. Korraga väljaraalitatavate nägude arv on 32 ja nende tuvastamiseks kulub vaid kolm sekundisajandikku.

Mõlemas kaameras on Digital SR (värinastabilisaator) programm, mis kõrgema ISO-tundlikkuse abil (kuni 6400) vähendab värina mõju pildile. Tulemuseks on selgemad ja teravamad pildid ka siis, kui valgust on vähevõitu või objekt liigub.

Peagi peaks saladusloor langema ka nende kaamerate hindadelt.



# On, mida oodata

Sony Ericsson on oma niigi rikkalikku Walkmanide perekonda täiendanud kolme uue mudeliga: W902, W595 ja W302, ning lisatarvikutega, mille hulka kuuluvad kolm uut kõlarikomplekti ja kolm stereokõrvaklapimudelit.

W902 on õige mobiiltelefon neile, kes soovivad osa saada kõigist kaasaegse tehnika pakutavatest võimalustest. Telefon on varustatud on 5 megapikselse kaamera ja 8 GB mälu pulgaga Memory Stick Micro. W595 on neile, kes tahavad muusikaelamusi jagada sõpradega. Telefoni mahub rohkem kui 1900 muusikapala ja neid saab kuulata läbi sisseehitatud stereokõlarite. Telefoniga on kaasas väljundijagaja, et muusikat saaks Bluetoothi kaudu koos sõpradega kuulata ümberolijaid häirimata.

W302-l on 2 megapikseline kaamera, FM-raadio ja 512 MB mälu pulk Memory Stick Micro. Tema on kahest eelmisest taskukohaseima hinnaga. Telefonid on saadaval alates selle aasta neljandast kvartalist.

## Kerime raadiolained tagasi

- Pure on valmis saanud uue digiraadioga (DAB), mis pakub kõike seda, mida ühelt digitaalraadiolt oodata võiks. One Elite lubab raadiot ühe laadimisega järjest kuulata poolteist ööpäeva, sellel on USB-port võimalikeks tulevasteks püsivarauendusteks, stereokõlarid ja ReVu tehnoloogia. Viimane võimaldab reaalajas raadiot pausile panna ja ka tagasi kerida, see on suureks abiks, kui midagi olulist juhtus kõrvust mööda minema või tahaks mõnd raadiost kuulnud head lugu veel kord kuulata.

Samuti on see raadio väga keskkonnasõbralik, mis avaldub selles, et kasutab ooteajal vaid ühe viiendiku sellest energiast, mida teised raadiod samas olekus kasutavad. Ja muidugimõista kasutab see vähem energiat ka sisselülitatuna.







### Saja-aastane välmäluketas

● Samsung alustas sel kuul 1,8- ja 2,5tolliste välmäluketaste (SSD) masstootmist.

Uutel mitmetasandilistel (MLC) välmäluketastel on mälu 64 ja 128 GB, nad loevad kiirusega kuni 90 MB/s ning kirjutavad kuni 70 MB/s.

Samsungi välmälukettad on võrreldes tavaliste kõvaketastega tunduvalt vastupidavamad — kuulutatakse lausa, et need peavad 20 korda pikemalt vastu kui praegused sülearvutite kõvakettad, mille eluiga on umbes viis aastat. Peale selle lubatakse nende puhul palju kiiremaid seadmete algaadimisi ja rakenduste käivitamist.

Välmäluketaste väärtus rahas on esialgu veel teadmata.



### Läbi tule ja vee

● SentrySafe on oma nime väärt, täpsemini tutvustasid nad oma uusi, teise põlvkonna tule- ja veekindlaid kõvakettaid, mida võib tõesti seifideks nimetada. Sellelt kõvakettalt ei suuda punane kukk andmeid hävitada ka parima tahtmise juures ja ülemise naabrimehe lekkivad veetorud ei valmista teile samuti enam tuskat.

Kui esimese põlvkonna SentrySafe'i kettad mahutasid maksimaalselt 160 GB andmeid, siis nüüd on piir lükatud 250 gigabaidini. Kõvaketast võib pool tundi hoida kuni 840kraadises tules ja vee all terve ööpäeva, ilma et bittigi teie failidest kahjustada saaks. Turvalisuse hind algab 3900 kroonist.

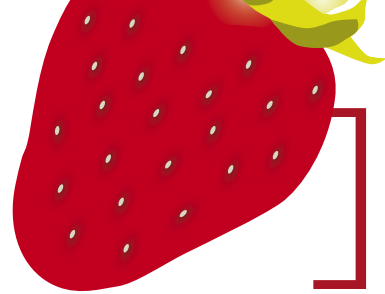
### Teler salvestab ise

● Prestigio tutvustas uusi lohisevate nimedega 7. seeria TFT LCD-telereid: 19tolline 1440 x 768 resolutsiooniga P7190HDD-D ja 22tolline 1680 x 1050 resolutsiooniga P7220HDD-D. Modernse läikiva musta korpusega teleritel on sees 160 GB kõvaketas, millele saad samal ajal kui üht saadet vaadata salvestada mõne teise. Nii et võid prügikasti visata kõik need korduvalt ülekirjutatud ja juba narmendama hakanud videokassetid ja DVDd ning vaadata oma lemmiksaateid ja -filme telerist just siis, kui ise tahad. Tänu USB-pordile saad teleekraanilt vaadata ka fotosid.

Prestigio uue seeria telerite hindu pole veel avalikustatud.



# [naistekas



Vihje ökonohikutele: säästa energiat «piduriga» vargapesaga

● Kas ka teie teleri all valitseb üks suur juhtmete-pistikute segadik? Minu teleri all on tõeline saspundar: kõlarijuhtmed, kaks arvutit, digi-TV-boksid ja televiisor, väline kõvaketas...

Ökokäitumine on aina moodsam, aga me kõik teame, kui kergesti võib vooluvõrku ununeda näiteks mobiililaadija. Suurest juhtmesegadusest on ka raske aru saada, mis peaks võrgus olema ning mis mitte.

Olukorra kergendamiseks on MyGreenElectronics valmis teinud energiakalkulaatoriga vargapesa, mis näitab sulle, kui palju üks või teine vooluvõrku ühendatud asi elektrit kulutab. Tegu on ka herealise süsteemiga, kus on võimalik osa pistikuid «välja lülitada», näiteks puhuks, kui lähed pikemalt kodust ära, ning teised sisse jätta, kui see peaks oluline olema.

## Jaapani keel keeruline?

Jaapani toidu kaudu jaapani keele õppimine ei suju kuidagi? Aga õpi seda oma ... käekellalt! Kas oled alati olnud huvitatud idamaade kultuurist? Sushi valmistamine on juba selge? Siis on õige aeg muretseda endale Jaapanis valmistatud elektrooniline käekell, mis muidugi näitab õiget aega, aga ka ütleb seda jaapani keeles. Milline viis oleks võõra keele õppimise alustamiseks veel parem? Ainus dilemma, mis mul neid 20dollarilisi kelli fredflare.com lehel vaadates tekib: need kõik on *must have* värvi! No kuidas on üldse võimalik valida musta, valge, khaki, halli, türkiis-sinise ja lilla vahel? Kõiki tahaks!



### Kummipardikesega hiir

● Kui sul on samasugune nõrkus kollaste kummipardikeste vastu nagu minul, siis peaks see arvutihir sulle suurt rõõmu pakkuma. Eriti veel siis, kui sinus on säilinud natuke lapsemeelsust, sest armsalt lapsik see vidin just ongi: kollane pardike hiires ringi ujumas (päris vedelikus, nagu nad kodulehel märgivad) — no kes küll selle peale on tulnud! Õnneks on tegu optilise hiirega, mis sobib nii PC kui Maciga, seega piisavalt asjalik, mitte ainult armas. Kuigi säärane hiir passib pigem kingituseks lapsele või teismelisele, ei ütleks isegi sellisest ära... Osta saab seda hiirt huvitavaid asju koondavalt netiküljelt uncommothings.com ja maksab pardi-hiir 30 USA dollarit.





Naistekat  
toimetab  
**Sigrid Lamp**



## Kaks riulit on parem kui üks

● Kaks riulit on parem kui üks, eriti kui neisse on sisse ehitatud kõlarid. Kõlab tobedalt? Aga pole seda sugugi! Ameerikas üsna kuulus poekett Pottery Barn müüb kaheosalist riulit sisseehitatud kõlaritega nimega Rockin' Speaker Shelf, mis maksab vaid 200 dollarit. Olgugi, et toode on katalogiseeritud teismeliste kaupade alla, sobib see kindlasti ka sinu elutuppa, võid selle kaunistada mõne küünla või pildiraamiga ning ongi üks asjalik ja ruumi juurde andev vidin olemas. Riulisse on ehitatud pesa ka iPodi või iPhone'i laadimiseks. Näeb välja kaunilt minimalistlik ja on äärmiselt kasulik – kas on olemas veel asjalikumad mööblieset?



## LOL-kett

● Eelmises numbris tutvustasime soomlasi, kes on valmis teinud komaketi ja jutumärk-kõrvärõngad, kuid paistab, et suhtlus internetis pakub teistelegi inspiratsiooni.

Brooklyni neiu, kes tegutseb kunstnikunime Boom tis ca! all, müüb käsitsi valmistatud kuldseid LOL- ja OMG-kette. Miks ka mitte kanda kaelas tähti, mida sa päevas nii palju kordi kasutad? Pealegi, kindlasti on need väga head vestlusealustajad.

Mõlemad ketid maksavad 60 USA dollarit ja tellida saab neid, nagu teisi Boom tis ca! ehteid, aadressilt boomtisca.etsy.com.

Oma mehele võid tellida aadressilt computergear.com stiilse klaviatuuriga lipsu (\$ 29.99), mis ei jäta tema arvutilembuses kahtlustki.

## Midagi dieedipidajale

● Suvi on teadupoolest grilli-, tšilli- ja dieedipidamise aeg. Kui kõht koriseb ja põõsad marjadest tühjaks on söödud, aga ikka tahaks nagu midagi, siis võta Chinese Barbeque mälupulk.

Ei, tegelikult ei tohi neid suhu pista, kuigi näevad väga ahvatlevad ja elulised välja. Tegu on tõepoolest USB-pulkadega, mis maksavad tükiti ostes 28 dollarit. Tellida saab neid ja muu toidu kujulisi (pitsasid, maasikaid, arbuuse või hamburgereid) mälupulki veebilehelt [usb.brandoo.com.hk](http://usb.brandoo.com.hk). Miks või kellel neid vaja on, jääb selgusetuks. Samuti võtavad nad arvuti külge kinnitatuna päris hea hulga ruumi ära...

Samas oleks see päris tore kingitus. Järele mõeldes ei soovitaks dieedipidajale midagi säärast siiski kinkida — äkki ikkagi lööb hambad sisse, kes teab...







KUU TSITAAT

## «OpenBSD rahvas on kari ennastrahuldavaid pärdikuid»

**Linus Torvalds** selle kohta, et OpenBSD arendajatele ei lähe absoluutselt korda miski muu peale turvalisuse.

# Internetimaailma surmapatt

Arvutifännide arvates ei ole põlastusväärsemat reklaamiviisi, või noh, mis reklaamiviisi – polegi üldse jälgimat tegevust kui spämmimine.

• Spämmimise all peetakse eelkõige silmas sellise teate edastamist, mida vastuvõtja ei ole tellinud. Kuigi selliseid soovimatuid teadaandeid on meie infoväli täis, alates telest ja lõpetades tänavapildiga, arvavad arvutiinimesed miskipärast ometi, et internetis peaksid keh-tima teised normid.

Üks on kindel, asjatult pannakse ühte patta legitiimsemad ärilised teadaanded ehk reklaam ning botnettide levitatav VIA GRA CIA LIS VAL IUM ja kurivara. Kuigi siin on halli ala rohkesti, on vahetegemine siiski võimalik. Ja siinkohal tahangi rääkida just seda esimest liiki ehk reklaamspämmimist. Kui kurivara kurjuse osas on küsimused liigsed, siis reklaamspämmi teema ei ole nii ühene. On spämm ikkagi paha, ja kui jah, siis mille poolest?

Alustuseks on oluline meelde tuletada, et kapitalistlikus maailmas peab iga ettevõtte oma kaupu või teenuseid kliendile tutvustama. Selline juba kord on meie ühiskonnakorra paratamatus. Ettevõttel pole valikut, tema peab reklaamima, ja lõppkokkuvõttes peab see toimuma ikkagi meie, tarbijate raha eest. Ostad sa jäätise või auto, toote hinna sisse peidetuna saad alati arve ka reklaami eest.

Kujutlegem, et reklaami hinda näidataks avalikult eraldi, umbes nagu käibemaksu. Lähed autopoodi ja ütled: «Palun mulle see punane, neliveo ja turboga!», ning müügimees küsib vastu: «Kas soovite seda koos telereklaami või spämmiga?» Kui oled arvutiinimene, pole valikut raske teha: «Lolliks olete läinud või?! Hoidke oma spämm endale!»

«Oi, tele on kallis, paluks 500 000 krooni.»

«Aga kui palju siis spämmiga maksaks?»

«Ei no spämmi on jube odav teha, spämmipaketi korral saaks 420 000ga ära anda!»

Olgu sinu põhimõttekindlusega kuidas on, mina eelistaksin igatahes spämmiga varianti.

Kui hetkeks loobuda religioosest dogmast, et spämm on patt ... kas ei ole internetireklaam mõõtnatult vähem ressursimahukas kui traditsiooniline reklaam?

Mõelgem, kui arvutada kokku kõik reklaamide tootmise ja tiražeerimise kulud, mida Eestis igal aastal tehakse ja mille me kõik ühiselt kinni maksame... Kas poleks puhtmajanduslikult kasulikult kuulutada Eesti maailma esimeseks spämmivabariigiks – riigiks, kus spämm on hoopis soositud? Tarvis oleks vaid asjalikku ja selget spämmiseadust.



**MART PARVE**

Vaata Maailma sihtasutus

## little gamers



# arvamus

**+137°**

**Uus ja kiirem Firewire**  
IEEE võttis vastu S1600 ja S3200 standardid, mis võimaldavad vastavalt 1,6 Gb/s ja 3,2 Gb/s kiirusi. Kõige parem on asja juures aga see, et uued standardid on ühilduvad vanade S400 ja S800 liidestega.

**+90°**

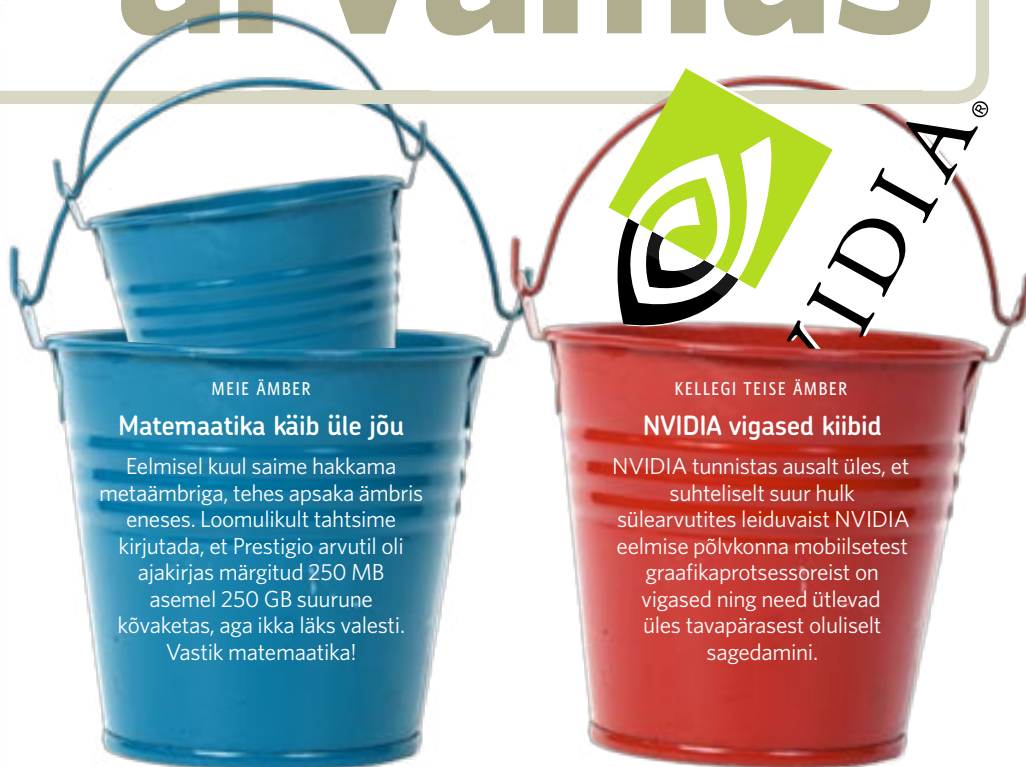
**Google'i killer**  
Cuil.com on uus otsimootor, mis lubab saada paremaks ja põhjalikumaks kui Google. Esialgu vaevleb lapsuke kasvamisvaludes, aga kui tegijad suudavad oma lubadusi pidada, oleks see ülivinge. Ammu oleks aeg, et Google'ile konkurent tekiks.

**+50°**

**3,5G Muhumaal**  
EMT teatas, et nüüdsest on 3,5G levi ka Muhumaal, Suurupis ja Tõrvas. Seega saavad ka nimetatud kohtade elanikud oma rahakotti kiire andmesidega uusi auke lööma hakata. Muhukad, marss mobiilsesse interneti!

**-73°**

**Pragunev iPhone**  
Uus 3G iPhone on alles ahjusoe toode, aga juba raporteerivad esimesed omanikud, et telefoni kest on hakanud pragunema. Telefoni kohta, mis vaevalt paar kuud vana, on see halb märk. Apple'i kvaliteedikontroll pole enam endine.



MEIE ÄMBER

## Matemaatika käib üle jõu

Eelmisel kuul saime hakkama metaämbriga, tehes apsaka ämbris eneses. Loomulikult tahtsime kirjutada, et Prestigio arvutil oli ajakirjas märgitud 250 MB asemel 250 GB suurune kõvaketas, aga ikka läks valesti. Vastik matemaatika!

KELLEGI TEISE ÄMBER

## NVIDIA vigased kiibid

NVIDIA tunnistas ausalt üles, et suhteliselt suur hulk sülearvutites leiduvaist NVIDIA eelmise põlvkonna mobiilsetest graafikaprotsessoreist on vigased ning need ütlevad üles tavapärasest oluliselt sagedamini.

SEL KUUL

## Mängurubriigist



**MARTIN  
METS**

toimetaja

• Meile on tulnud kirju, kus kurdetud suure tabeli kadumise üle. Kuna enamasti kordusid seal kuust kuusse samad nimed, siis polnud mõtet sama teksti iga kuu avaldada. Küll võib põhjalik tabel hakata olema ajakirjas umbes korra poolaastas, et kõik, kes soovivad saada ülevaadet mängumaaailmas toimuvast, selle [digist] ka saaksid.

Samuti on meile ette heidetud konsoolimängude rohkust. Kuna tegelikult on paljudest mängudest, mille PS3- või Xbox

360-versiooni olemas võtnud arvustada, olemas ka arvuti-variant, siis alates järgmisest numbrist hakkamegi märkima, millistele platvormidele mäng lisaks arvustatule veel välja on antud/tulemas.

Siin peitub küll üks konks, nimelt on mängu eri versioonide valmistajaiks tihti teised firmad või on portimine ühelt platvormilt teisele tehtud suurte kadudega — seega ei pruugi mängule antud hinne peegeldada kõikide versioonide taset.

KUU TSITAAT

«Sumerid andsid maailmale ratta, digiteleviioon annab Eestile kaks korda rohkem tasuta kodumaiseid telekanaleid»

Digitaaltelevisioonile ülemineku valitsuskomisjoni juht **Jüri Pihel** digitaaltelevisiooni ajaloolisest tähtsusest.







# Eesti suurim päevapiltnik

Kalju Suur on Eesti Vabariigist kümme aastat ja neli päeva noorem. Ta on kaamerast läbi lasknud kilomeetreid filmi ja jäädvustanud tuhandeid meeldejäävaid kaadreid. 150 rahvusvahelisel näitusel osalenud fotograaf pole digikaamerast isegi unistanud.

Mul ei teki vaba raha ja pealegi peaksin ma siis arvuti ka ostma. Ma ei ole miljonär, vaid pensionär. Selle eest on mul Soomest toodud kasutatud Canon AL-1. Laulva revolutsiooni ajal 1989. aastal ostetud. Ülejäänud kaamerad olen ära andnud, ainult see Canon ja 50 mm objektiiv on alles. Digide kohta muidugi räägitakse küll, et need muutuvad aina paremaks ja odavamaks, aga mina ei tea. Olen ainult teise oma käes hoidnud ja pilti teinud.

## Ja kuidas tundus?

Võtab ja egas midagi. Väike kerge aparaat oli, võib tööd teha küll. Aga kuna mul on pidev trükiõlg oma raamatute eest, siis ma ei unistagi ostmisest. Nii kaua kui see Canon töötab, teen sellega.

## Kindlasti on teil aja jooksul oma lemmik kaamera tekkinud?

Jah, Saksa kaamera Leica. Mul oligi Leica, aga pärast haigusperioodi avastasin, et see on kummalisel kombel kadunud. Leicaga pildistas mu suur eeskuju Henri Cartier-Bresson. Kui mul oli 75. juubel, siis Soome Kamera-lehti avaldas minu kümme fotot ja pealkirjaks oli «Baltikumi Cartier-Bresson Kalju Suur». Suuremat tunnustust minusugusele anda ei saagi.

## Millal Kalju Suur esimesed pildid tegi?

Ma olen praktiliselt iseõppija. Mu fotokarjäär algas 49ndal aastal, kui tuli küüditamine ja mu klassivenna isa taheti ära viia. Võtsin poisid enda juurde. Paari nädala pärast tõi ta Haapsalust kõik vajalikud fototarbed ja näitas mulle esimesed nõksud ära.

Hiljem tuli mul 22aastasena minna Vene kroonusse, kus õppisime lennukimehaanikuteks. Pärast hakkasime saama 500 rubla, millest võeti küll 100 riigilaenuks maha, aga 400 oli ka suur raha. Selle eest ostsin päris esimese oma kaamera.

Esimese reportaaži tegin ka sõjaväelehte. Sain vahest kümnekond lehte endale mälestuseks, aga need keerati salaja suitsudeks. Nii et ühel hetkel avastasin, et sahtlis polegi ühtegi mälestust esimesest reportaažist.

Täna saate negatiive vist kilomeetrites mõõta? Kilomeeter on pisike asi, see pole midagi. Ühel aastal ostsin Tallinnfilmist kaks 300meetrist rulli. Tegin sealt kõrvalt ka veel diaposiitive ja muud, aga see kulus aastaga ära ka. Nii et 600 meetrit filmi ühe aastaga vähemalt. Mul on see

[CV]

**Nimi:** Kalju Suur

**Vanus:** 80

**Haridus:** Õppinud Tallinna Raudteekoolis lukksepa

**Töö:** Töötanud Marati tekstiilivabriku mehaanikaosakonnas, alates 1978. aastast vabakutseline fotograaf, aastail 1988–1991 laulva revolutsiooni vabatahtlik reporter.

**Hobid:** 1995. aastal asutas kirjastuse Suurkalju, mis on välja andnud ligi 20 fotoraamatut.

häda, et mul on kolm naist puudu kogu elu. Üks oleks laborant, teine oleks sekretär, kolmas oleks ar...ar...ar... ei, mitte armuke, vaid arhivaar. Mul läheb igasuguse korra loomiseks ja otsimiseks ikka kole palju aega.

## Kui suur osa ülesvõetud kaadreid fotopaberile jõuab?

See, kes on amatöör, laseb võib-olla kõik pildid ära ilmutada. Või kui raha ei ole, siis need, mis rohkem meeldivad. Mina istun laboris alati kõrvale ja ütlen, et vot selle teeme suurema siit ja selle tõmbame kokku. Samamoodi ütlen, mida tumedamaks ja mida heledamaks. Iga kaader ei võida kunagi. Kui teed portreesid, siis kümme õnnestunud pilti 36st on juba väga hea. Aga mõnikord on ka kaks väga head pilti.

## Kuidas inimesi kõige ilmekamalt tabada?

Mulle meeldib pildistada inimesi nii, et portreeritav räägib kellegi teisega, tegeleb millegi muuga. Siis on loomulik asend. Kui nii ei saa, siis võiks kaamerast mööda vaadata. Vahest on nii, et kui ma näen inimest ja ütlen stopp, siis ta on juba tegevuses võtnud õige asendi. Momente on kõige parem tabada muidugi siis, kui keegi ei märka.

Vaatamata digitehnoloogia võidukäigule, võtab üha rohkem fotograafe taas kätte vana fotokaamera. Kõik on veendunud, et mustvalge negatiiv on klassika. See tähendab, et neid peaks säilitama. Eks ta on kena. Valguse ja varju vahekorrad, õige halltoon ja palju muud. Sellest võiks pika loengu pidada, aga ma ei oska, ma pole seda kunagi õppinud.

## Ometi olete 50 aastat järjest pildistanud. Ära ei tüdine?

Ei tüdine, hea ajaviide. Kui ma pärast insulti oleksin logelenud, ma oleksin juba läinud. Fotograafia on tegevus, mis hoiab mind hinges.

## Tänapäeval üritavad kõik pilti teha. Mida see fotograafia jaoks tähendab?

Eks see kõigile kättesaadavus teeb fotograafia odavamaks. Minu arust peaks enne pildistamist märkama. Vaata ja siis võta. Lahmimist ei pea ma õigeks. Aga ei tahaks kedagi õpetada, las õpivad ise.

[d] JOHANNES TRALLA

- ★★★★★ **Fantastiline.** Uskumatu toode, praktiliselt veatu ning pakub rohkem, kui oleksime osanud oodata.
- ★★★★ **Tippklass.** Väga hea toode, oma klassi tipp ja tõuseb teiste seast kindlalt esile.
- ★★★ **Harju keskmise.** Plussid kaaluvad miinused üles, kuid samas ei midagi erilist.
- ★★ **Kolmepoiss.** Midagi temas nagu on, ent miinuseid on selgelt rohkem kui plusse ning ostusoovitust talle anda ei saa.
- ★ **Hoia eemale!** See toode on nii halb, et poleks mitte kunagi tohtinud sündidagi.

# Sülearvuti tõe

On naiselikke arvuteid ja on mehelikke arvuteid. Selle üle, kas Macbook Air on naistekas või mitte, võib vaielda, aga ShieldPro on vaieldamatult tõeline meestekas. Selle lõhkumisega iga nõrguke hakkama ei saa.

• Ma ei tea, kuidas teie, aga mina ei kannan oma sülearvutit eraldi kotikeses. See on mul ikka kotis muude asjadega segamini. See on ju tööriist, mis ma tast hellitan! Sestap on sel ka kaas kriimuline, nurgad kulunud ja ekraanil vajutus jäljed. Ent kui peaksin otsustama, kas võtaksin oma arvuti kaasa mudarallile või väliekspeditsoonile, siis lõõksin kahtlema.

Selle arvutiga ei lõõks. NEC ShieldPro'ga võib töötada ka kontorilaua taga, kuid see oleks arvuti raiskamine. Magneesiumkest, tugevast paksust kummist nurgad-servad, veekindlalt suletud liidesed ning tõeliselt mehine kaanekinnitusklamber lausa anuvad metsa, mägedesse või merre minemist.

## Kergem kui arvata oskaks

Kätte võttes on arvuti üllatavalt kerge, korpus näeb välja palju raskem ja matsakam, kui see reaalselt on. Suhteliselt tagasihoidliku sisuga arvuti korpus on tugevast magneesiumsulamist ja nii paks just seepärast, et tugevdusega raam ei ole ainult korpuse servades, vaid jookseb ka horisontaalselt läbi selle. Ah et kui tugev see siis on? Ütleme nii, et lauvalt mahakukkumine on selle arvuti jaoks kõõmes. Ma proovisin. Korduvalt. Ausalt öeldes tekkis mul mure pigem pöranda kui arvuti pärast. Ainus asend, mille korral tootja ei taga vigastusteta pääsemist, on see, kui

Arvutit on tänu paksusele ja kummiservadele hea käes hoida ja käsitseda ka villaste kinnastega

## [TESTITULEMUSED]

3DMark 03:	664
Akustest:	3:00

arvuti peaks kukkuma lahtise ekraani nurgaga vastu maad. Sel juhul võib ekraan viga saada, muudes olukordades peaks kõik terveks jääma. Seda ohtu, et arvuti auto pagasiruumis edasi-tagasi hüplemise või ratta küljekotis kolksumise pärast töösuhte üles võiks öelda, ei ole.

Aku peab vastu meeldivalt kaua. Tutelame meelde, et siin toodud akutesti number näitab tööaega pideva koormuse all, teksti ja veebitööde korral on see aeg kõvasti pikem.

Väljarvutiks sobib ShieldPro ideaalselt ka välisviimistluse poolest. Olgu sul käed libedad või liigkuivad, õlised, tolmused või liivased – arvutit on tänu paksusele ja kummiservadele väga hea käes hoida ja käsitseda ka näiteks villaste kinnastega, mille haardest teatavasti kõik vähegi siledam plehku kipub panema.

## Kasutatav igast asendist

Kuna tegu on tahvelarvutiga, siis on ekraan puutetundlik ning oma ainsal hingel 180 kraadi pööratav. Metallist kaanekinnitusklambriga saab ekraani tahviasendisse lukustada.

Nagu kõigil välitingimustes töötama loodud arvutitel, on ka sellel ekraan tavapärasest veidi heledam – et see ka päikese käes loetav oleks. Päril otsesest päikesevalguses väga peent tööd teha siiski ei näe, ent sellegipoolest on olukord tavalise kontoritööks mõeldud sülearvuti ekraaniga võrreldes kõvasti parem.

Ekraani allservas olevad nupud







● Märki «[digi] hea ost» kannavad tooted, mida oleme hinnanud kõrgelt või mis on supertestis jäänud teisele kohale.



● Selle märgi lisame soodsaima hinnaga toodetele.



● «[digi] testi võitja» märki kannavad tooted, mis on võitnud [digi] võrdlustesti.

# lisele mehele



on suured ning neid on võimalik eksitusetta vajutada ka kindas käega.

Kuigi ekraan on tavapärasest heledam, on sel värvid veidi tuhmimad, kuid see on seda tüüpi puuetundliku ekraani puhul paratamatu. Seega tasub unustamatu filmielamuse saamiseks valida mõni teine arvuti.

Muide, arvutil on olemas ka järjestikport, mis on hea uudis kõikvõimalike spetsiifiliste lisaseadmete omanikele. SD-kaardi pesa toetab ka SDHC-mälukaarte.

## Sobib ka talviseks kasutamiseks

Hetkel on ShieldPro'd saada vaid kahes suuruses kõvakettaga: standardmudel 60 GB ning temperatuurivahemikus -20 kuni 45 °C töötamiseks mõeldud mudel kõigest 40 GB suuruse kõvakettaga. Põhjus on lihtsalt selles, et NEC kasutab valitud kõvakettaid, mis vastaksid sellele arvutile esitatud kõrgematele nõudmistele. Tavakasutuseks peaks sellest piisama, ent näiteks fotograaf, kes tahaks selle sülearvuti Amazonase ekspeditsioonile kaasa võtta, et sinna mälukaardilt fotosid varundada, peab ilmselt mõtlema täiendavatele lisamäluseadmetele.

## Vett sisse ei lase

Arvuti on tolmu- ja pritsmekindel. Proovimise ajal arvuti peale «kogemata» sattunud vesi ujutas täiesti planeerimatult üle ka kogu põranda, aga ainus häda, mis sellega kaasnes, oli see, et arvuti klaviatuuri oli tüütu kuivatada.

Sellisest ehitusest tulenevalt puuduvad korpuses jahutusavad ning arvuti on täielikult passiivjahutusega. Seda võimaldab madala voolutarbega, kuid suhteliselt tagasihoidlik protsessor ja integreeritud graafikakaart. Viimane on ka põhjuseks, miks arvuti 3DMark 03 testis nii näruse tulemuse saavutas ning vingemad testid üldse kokku jooksid.

Passiivjahutuse positiivne külg on see, et arvuti on täiesti vaikne. Isegi kõvaketast pole kuulda, sest kuigi too veidi krabistab (ei, kasutusel pole väikmäluketas), on see paki-

tud esmalt kaitsvasse kummikihti, seejärel riidest taskusse ning lõpuks pandud nii paksu kaane alla, et kogu müra sumbub. Põhja alt läheb korpus veidi soojaks, kuid mitte kuumaks, seega saab väga hästi töötada, arvuti süles.

See arvuti pole äge ainult paberil, vaid ka praktikas. Olgu, puuteplaat on veidi väikesevõitu ja puuteplaadi nupud kiireks klõpsimiseks ebamugavad ning arvuti kanderihm jääb laual või süles ette, kuid arvuti vaikus ja tugevus sisendavad kindlust. Tegemist on arvutiga, mis ei nõua tähelepanu ega üleliigset hoolt, mis ei lähe katki, kui sa sellele kogemata peale astud, selle maha pillad või kui laps seda mänguklotsidega klobib, ning mis elab üle sinna peale aetud kohvi või jäätise. Loputad arvuti kraani all puhtaks ja töötad edasi.

[d] SVEN VAHAR

## NEC ShieldPro FC-N21S

**HIND: ALATES 64 000 KROONIST**

**Müügil:** tellitav tallinn@hannu-pro.com

**Protsessor:** Intel Core Solo LV U1400  
1,20 GHz

**Kõvaketas:** 60 GB SATA

**Mälu:** 2 GB

**Ekraan:** 12"

**Graafikakaart:** Intel 945 GM

**Ühendused:** 3 x USB, VGA, PCMCIA, SD, COM, LAN, modem, WiFi b/g, kõrvaklapi- ja mikrofonipesad

**Kaal:** 2,5 kg

**Tarkvara:** Windows XP Pro

**Garantii:** 3 aastat

## [HINNANG]

Selle arvuti ostmiseks on vaja küll lotovõitu, ent kui tahad karmides oludes arvutiga tööd teha, pole kuigi palju valikut.

[d] hinne:





# Wii Fit – kogu pere treener

Üle 15 aasta on see esimene kord, kui teen tegemist arvuti- või telerimänguga. Olin algul natuke mures, kuidas ma selle asjanduse tööle saan. Minu üllatuseks oli mängu ülesseadmine lihtne ja loogiline.

● Trenniriided selga (ikkagi *fitness!*), elutoa mööbel seinte äärde (nagu mäng nõuab) ja treeningut alga!

Fit annab võimaluse pidada isiklikku treeningpäevikut, kusjuures häbelikumad pereliikmed võivad oma andmed salasõnaga kaitsta. Kehalise vormi määrab seade erinevate tasakaalumängude ja su kehamassi indeksi põhjal ning teatab sulle su vanuse. Treeninguks kulutatud aeg annab mänguraha, *fit cash*'i, mis avab uusi treeningmänge. Uued harjutused on intensiivsemad ja huvitavamad, näiteks poksikoti löömine, kuni sellel toss väljas, või stepipingil lihtsamu astumine samal ajal telerist mõnd muud kanalit jälgides. Toredate on tasakaalumängud, nendes saab teada, kas eelmiste harjutuste Musklilegend või Joogameister oskab oma jõu ning osavusega midagi ka peale hakata või tembeldatakse ta kesise tulemuse tõttu hoopis Tasakaalutuks.

## Soovitab, kuid ei õpeta

Tasakaal on mängus väga tähtis, räägitakse ilusast rühist ning antakse nõu, kuidas seda saavutada. Asjalike ja heade nõuanete mõistmiseks on vaja osata keskmisel tasemel inglise keelt.

Esimestel kordadel kulus kõigest kolmandik mänguajast harjutuste sooritamiseks. Treenisin 20 minutit, aga harjutuste vahel liikumiseks ning juhendite kuulamiseks kulutasin üle tunni. Järgnevatel kordadel tühja jooksnud aeg mõnevõrra lühenes.

Treeninguna on seda mängu raske ette kujutada, näiteks puuduvad juhised, mis järjekorras harjutusi sooritada. Mäng annab soovitusi harjutuste kombineerimiseks, kuid see on ka kõik. Samuti ei manitseta pärast pingutust venitusi tegema.

## Peab kalendrit

Mõtlemata paneb ka harjutuste kvaliteet ning mängu poolt antav tagasiside. Näiteks jooga sõdalase asend on suhteliselt kerge, ei nõua erilist pingutust, aga annab kõrgeid punkte. Kui mul poleks nende harjutuste kohta olnud eelteadmisi, siis sooritanuksin neid ebaefektiivselt.

Kui tekib soov koju uus kaal osta, siis võiks selle asemel osta hoopis Wii Fiti. Mängu kalender salvestab treeningud ja kaalu ning kannab ette toimunud muutustest, kas kiites või sundides enda eest rohkem hoolt kandma. Kasutamisevõimalusi on palju: võib laste ja sõpradega koos

## Wii Fit

**HIND: 1490 KROONI**

Müüb: Photopoint

Nõudmised: Wii mängukonsool

võistelda või kodus elutoas teleri ees sõrkida, kui ei taha välja vihma kätte jooksa minna.

Wii Fiti kodulehel lubatakse, et mängus on ühendatud *fitness* ja lõbu: «See muudab sinu treeninguid, sinu tasakaalu ja seda, kuidas sa liigud. Kuidas muudab see sind?» Minu kokkuvõtte nädalase Wii Fiti-ga treenimise järel: olen saanud oma oskustest teadlikumaks ning on süvenenud soov jätkuvalt trennis käia, pealekauba on lõbus olnud.

[d] TRIIN RAIT

## [HINNANG]

Seadmena veidi kesine, mänguna hea. Kui muud kasu ei too, siis vähemalt tekitab isu ja tahtmise tõelisse trenni minna.

[d] hinne:





# Olga Korbut oleks kade

Õhukesed telefonid on sageli kas lihtsakesed või õrnad, enamasti aga mõlemat. Välimuse järgi seda ei arvaks, kuid Sony Ericssoni uus telefon on mõnusalt sale, sitke ja võimekas.

● Esimene mõte, mis telefoni kätte võttes mind valdas, oli: «Ohoo, hea tugev tükk!» Tõesti, telefon jätab mulje, justkui oleks see paekivist välja raiutud: liitekohad ei krigise ega nagise ning ka tugevasti pigistades ei anna kuskilt järele.

Sentimeetripaksune telefon, mis pildil tundub liiga õhuke, et mugav olla, istub kätte mõnusalt ja kindlalt. Oma osa mängib siin kindlasti see, et telefon on keskmisest raskem, kaaludes 107 grammi. See aga ei häiri, sest telefoni püksi- või pluusitaskus kandmisel on takistuseks pigem tema paksus kui kaal. C902 võib kanda ka suhteliselt liibuvate riiete taskus ilma end narriks tegemata.

## Ühendub küll, ja kuidas veel!

Ent selle telefoniga saab teha muudki kui eputada – siit leiab mitte ainult standardiks kujunenud Bluetoothi ja EDGE, vaid ka 3,5G-ühenduse. Seda viimast poleks pealtnäha ilutelefoni juures küll kahtlustada osanud, kuid olemas see on. Sellest on ka reaalsel kasul, sest telefoniga tuleb kaasa juba installitud rakendus Google Maps, mis oskab reaajas laetaval satelliidikaardil sinu asukohta näidata ning linnas ühest kohast teise juhatada. Positioneerimiseks kasutatakse telefoniside tugi jaamu, seega ei tasu oodata GPS-täpsust, kuid ligikaudse paiknemise saab teada ning täpsete aadresside sisestamisel toimib teejuhatus üsna hästi.

## Kiiksudega, aga armas

Klahvidega harjumine võtab veidi aega, sest neil olev kühmuke on miskipärast valepidi: kõrgem on klahvi ülaosa, mitte allosa, kuhu tahaks sõrmega suruda. Nii klahvide kui Sony Ericssonidele omase kasutajaliidese laisa reageerimise tõttu ei saa sõnumeid eriti kiiresti kirjutada.

Kaamera on peidus, selle kättesaamiseks tuleb kaameraseksioon telefoni otstest tõmmates lahti sikutada. See on üsna nutikas süsteem: nii on kindel, et tihedalt muude asjade vahele pressitud või taskus loksulval telefoni kaamera ei lülitu iseenesest sisse. Kaamerarežiimi minekul aktiveeruvad ka ekraani servades olevad puutetundlikud juhtnupud.

Pildikvaliteet on paraku telefonikaameralik, hea pildi tegemiseks on tarvis häid valgustingimusi. See-eest näotuvastus

## Sony Ericsson C902

**EMT KLIENDIHIND: 6590 KROONI**  
**TAVAHIND: 7190 KROONI**

**Müügil:** EMT

**Töösagedused:** GSM

850/900/1800/1900 MHz

**Andmeside:** Bluetooth, GPRS, EDGE, 3G, 3,5G

**Aku:** kõneaeg kuni 9 tundi, ooteaeg kuni 400 tundi

**Kaal:** 107 g

**Ekraan:** 2tolline TFT-ekraan, 320 x 240 pikslit

**Mälu:** 160 MB

**Muu:** 5megapiksline veebikaamera, FM-raadio, Google Mapi tarkvara, arvuti rakenduste kaugjuhtimistarkvara, muusika- ja videopleier

töötab hästi, leides üles näod ka piltidelt ja plakatitelt.

Telefoni ekraan on selge ja kirgas, kuid väiksem kui välimus arvata laseks, seda just kaamerarežiimi jaoks reserveeritud puutetundlike servade pärast. Telefoniga kaasa tulevate teemade osas on kahjuks eelistatud disaini praktilisusele, näiteks ühegi teema puhul pole kella-aeg keskpäeval tänaval poolheleda lukustatud ekraani pealt loetav, kellaaja teadasaamiseks peab klahvlukustuse avama.

Hoolimata neist väikestest kiiksudest, on telefon igapäevaseks kasutamiseks väga mugav, seda just oma väiksuse, suurepäraselt kätte istuva monoliitse korpuse ja korraliku navigeerimismenu tõttu. [d] SVEN VAHAR

## [HINNANG]

**Kahtlemata üks elegantsemaid 3,5G-telefone. C902 on ühtaegu nii mõnus kui sikk.**

[d] hinne:



# PÄIKESELINE HIND!



## Kaspersky® Internet Security

Viirustõrje internetile. Kindlustab ohutu töö internetipankades ning kaitse võrgurünnakute, rämpsposti ja suvaliste nüüdisaegsete viiruste eest. Kõik head ja uued tehnoloogiad on ühendatud ühte tootesse. Ei vaja kasutamisel eriteadmisi. Eesti keeles.

## Kaspersky® Anti-Virus

Idealne kaitse tulemüüri ja kaitstud võrkudes asuvatele laua- ja sülearvutitele. Väga lihtne paigaldus, mis ei nõua mingit seadistamist. Eesti keeles.

~~690,-~~  
**590,-\***

~~495,-~~  
**395,-\***

**TÄHELEPANU!** Kõikidel Kaspersky Internet Security ja Kaspersky Anti-Virus' e ostjatel on käesoleva aasta septembris õigus **TASUTA** üle minna Kaspersky uuele 2009. versioonile!

Küsimustega palume pöörduda telefonil 616 60 60 või e-posti aadressil [info@kaspersky.ee](mailto:info@kaspersky.ee)

\* - Hind kehtib kuni septembri keskpaigani, kui poodides tulevad müügile karbid uue versiooniga.

[www.kaspersky.ee](http://www.kaspersky.ee)

**Kõigis poodides üle Eesti!**



# ATI tõus tuhast

AMD ATI on NVIDIA sabas päris kaua sörkinud. Uue 4800-seeria graafikakaartidega on ATI aga üllatanud kõiki. Kaks uut punast – 4850 ja 4870 – on kirjutamise hetkel hinna ja võimsuse suhtelt üle ükskõik millisest konkurendist.

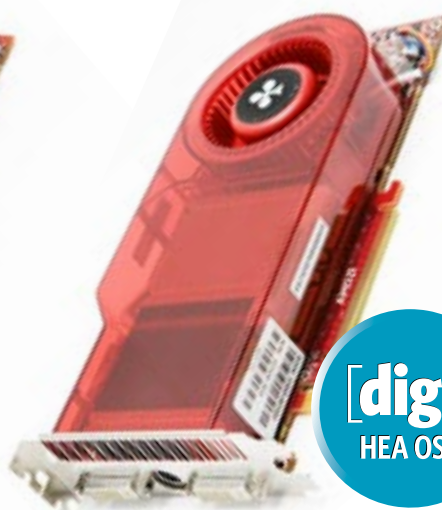
• Kohe kui esimesed kaardid Eestisse jõudsid, olime ka meie [digi]t Road Runner'i kiirusega kaarte testi küsimas. Saime endale VGA Sapphire ATI Radeon HD4850 ja Club3D ATI Radeon HD4870. Olgu kohe öeldud, et ATI uus lipulaev HD4870 ei saa NVIDIA ühekiibiliste graafikalahenduste tipu, NVIDIA GeForce GTX 280 võimsusele vastu. Allajäämine on 10–15%, kuid GTX 280 väiksema vennaga GTX 260 istub HD4870 samal haljal oksal. Hinna poolest aga on HD4870 kolmandiku kuni poole võrra odavam kui GTX 260, rääkimata hirmkallist GTX 280st! Milleks maksta tolt sama võimsuse eest? Või tegelikult – miks maksta niigi palju?

HD4850 on HD4870st ligikaudu 20% nõrgem (võttes jõudlustestide kõrval arvesse ka mänge), kuid vähemalt kolmandiku võrra soodsam, olles hetkel selgelt parima hinna ja jõudluse suhtega kaart. Ka HD4850e jõud veab praegusi tippmänge väga hästi – on võrdväärne siiani kõvade tegijate, NVIDIA GeForce 8800 ja 9800 tippmudelitega.

Nii et ATI on raputanud maad. Üllatav ei ole ainult uue RV770 kiibi võimsus, vaid ka suurepärase hinnapoliitika. HD4870 on mängurile hea ost, HD4750 lausa suurepärase.

## Üldist ja ühist

Nii HD4850 kui ka HD4870 on tehtud 55nanomeetrise protsessoriehitusega x16 PCI-Express-siinile, toetatud on ka uus ja toptelt läbilaskevõimega PCI-Express 2.0 (250 MB/s vs 500 MB/s). Mõlemal kaardil on üks TV- ja kaks DVI-väljundit. Kaasas on üleminekud HDMI-, VGA-, RCA- ja RGB-pesadele ning CrossFire'i ühenduslint. Mälurea laius on 256 bitti, mälumah-



### Sapphire ATI Radeon HD4850

**HIND: 2185 KROONI**

Müüb: Arvutikeskus

### Club3D ATI Radeon HD4870

**HIND: 3990 KROONI**

Müüb: Ordi

#### [TESTITULEMUSED]

3DMark03:	42 218
3DMark05:	20 520
3DMark06:	12 833
(SM2-5098, HDR/SM3+6233, CPU-3350)	

[d] hinne:



#### [TESTITULEMUSED]

3DMark03:	50 549
3DMark05:	21 942
3DMark06:	15 079
(SM2-6198, HDR/SM3+7869, CPU-3337)	

[d] hinne:



tu on kummalgi 512 MB, kuid oodata on ka rohkemat. Toetatud on DirectX 10.1 ja Shader Model 4.1, kujuures NVIDIA tipud toetavad «ainult» DirectX 10-t ja SM 4.0-i.

### HD4850

HD4850d on suudetud jahutama panna kõigest ühe kaardipesa laiune jahuti. Kui- gi kaart läheb väga kuumaks, saab jahutus oma ülesandega hakkama. HD4850-l on üks lisatoitepesa ja kirjade järgi soovib see vähemalt 450W toiteplokki, CrossFire-lahenduse puhul 100 W rohkem. HD4850 GPU on sama mis võimsamal vennal, jõe vahe tekib madalamatest taktsagedustest

– protsessor 625 MHz, mälu 1000 MHz – ja mälutüübist, milleks on GDDR3.

### HD4870

HD4870 on kahe pesa laiuse jahutajaga, kuigi läheb samuti tuliseks. HD4870 tahab jõumahla ammutada kahest lisatoiteotsast, toiteplokk peab olema juba 500 W, CrossFire'i korral 650 W. Graafikaprotsessori taktsagedus on 750 MHz ja mälu 900 MHz. See, et mälu takt on väiksem, ei tähenda, et see aeglasem oleks, sest HD4870 on esimesena kasutusele võtnud uue mälugeneratsiooni – GDDR5-e.

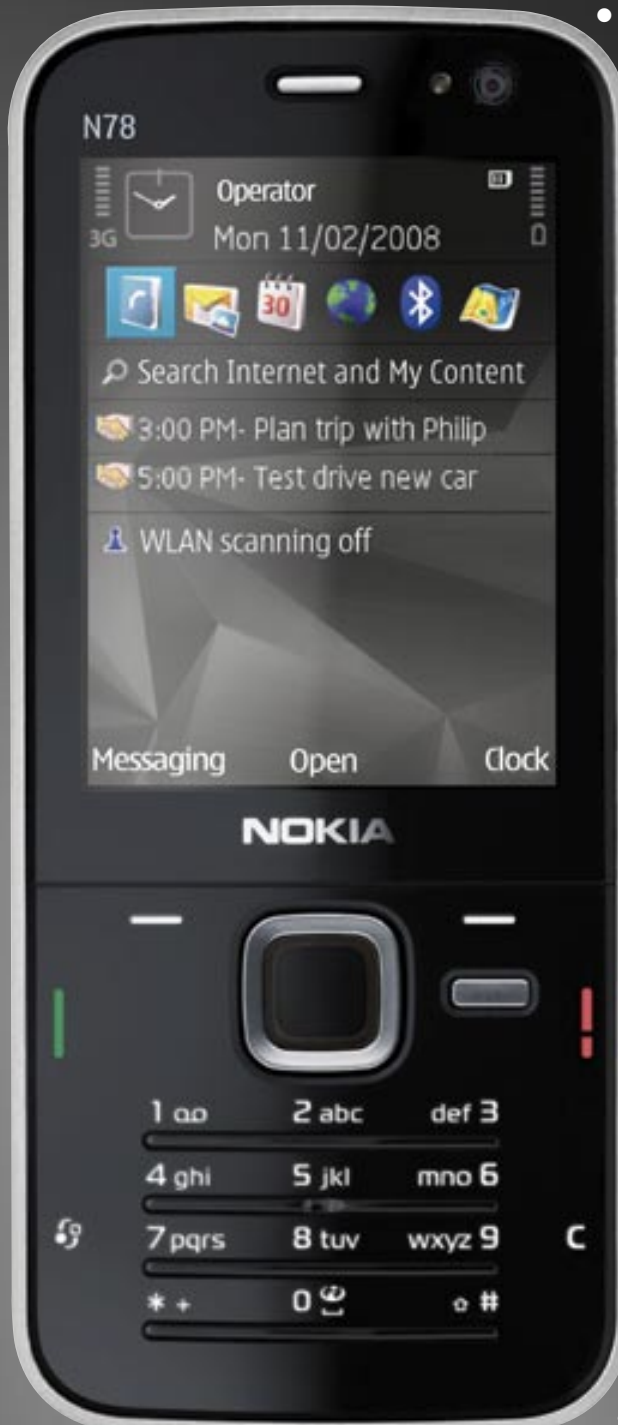
[d] LEHO LAHTVEE

#### TESTIARVUTI

Gigabyte GA-EP35-DS3R rev2.1 BIOS F2  
Intel Core2Duo 3,6 GHz 400 MHz, 6 MB cache  
OCZ Dual-DDR2 800 MHz 2 x 2 GB  
Seagate Barracuda 11, 500 GB, 32 MB cache, SATA 3.0 Gbit/s  
Windows XP SP3, Catalyst 8.6+hotfix  
Kasutatud on jõudlustestide uusimaid versioone vaikeseadetega

# Arvuti, mitte telefon

Tavalise mobiiltelefoni kasutajal võtab aega, et telefon-arvutiga ära harjuda. Samas – kes selle pisikese multimeediaarvuti omaks on võtnud, ei taha tavalist telefoni enam kätte võtta.



• N78 on kerge ja meeldivalt tagasihoidliku välimusega. Operatsioonisüsteemiks on N78-l Symbian OS, mis on mugav, kuid vajab harjumist. Klahvid paiknevad mõnevõrra teisiti ja menüüd on uudsed. Esmalt on raske teha ka kõige elementaarsemad operatsioone, näiteks helistada. Iga olulisema funktsiooni juures saab lugeda lühikest kasutusjuhendit, mis on võhikulegi pärast pisikest keskendumist mõistetav. Iga kuva juures on ka esilehe tähtsamad ikoonid, mistap on näiteks sõnumite sissetrukkimise ajal võimalik korra mõnele kodulehele hüpata või mõne rakenduse seadistamise ajal kontrollida, kas kõik oluline on kalendrisse üles märgitud. Segadusse ajab vaid tagasi- ja välja-funktsioon, mis mõnel juhul ei vii tagasi eelmise ekraani juurde, vaid hoopis esilehele.

## GPS juhatab teed

N78-l on sisseehitatud GPS-seade, mis töötab peaaegu sama hästi kui «päris» GPS. Tarkvarana kasutab see Nokia Mapsi, mis pole küll kõige detailsem, aga ajab asja ära. Olemas on ka hääljuhtimisfunktsioon, kuid paraku peab selle kasutamiseks oskama mõnd võõrkeelt (nt inglise, saksa, vene jm).

N78-l on eraldi multimeediamüüri nupp, mille abil leiab kasutaja otsetee oma multimeediafailide juurde. Muusikat on muuhulgas võimalik saata teistele FM-vastuvõtjatele (nt kuulata autoraadio kaudu).

Telefoni (vabandust, arvuti) kohta on N78-l hea, 3,2 megapiksline kaamera, milles on kasutatud Carl Zeissi optikat. Olemas on kõik tavapärase «digiseebika» funktsioonid: aegvõte,

## Nokia N78

**EMT KLIENDIHIND: 6290 KROONI**  
**TAVAHIND: 6790 KROONI**

**Müügil:** EMT

**Töösagedused:** 3G 850/2100 GSM  
850/900/1800/1900 MHz

**Andmeside:** Bluetooth, GPRS, EDGE,  
WLAN, 3G, 3,5G

**Aku:** kõneaeg kuni 4,2 tundi, ooteaeg kuni  
320 tundi

**Kaal:** 102 g

**Ekraan:** 2tolline TFT, 320 x 240 pikslit

**Mälu:** 70 MB sisemälu

**Muu:** 3,2 megapiksline kaamera, FM-  
raadio, Symbian OS S60 3, muusika- ja  
videopleier, A-GPS, Nokia Maps, elektron-  
post, Quickoffice

erinevad stseenirežiimid, seeriavõte jne. Ainsaks miinuseks on jällegi ekraan, millelt eredama valguse käes on raske hinnata tehtava pildi kvaliteeti, kuna peegeldus on liiga tugev. Juba umbes nädalase kasutamise järel tekkis ekraanile paar kriimu. Piltidele saab lisada asukoha GPS-koordinaadid ning pildid soovi korral kohe veebi üles riputada.

## Üleminek on valutu

N78 on ülemineku vanalt telefonilt uuele lihtsaks teinud. Funktsiooni «mobiili vahetus» abil saab kogu eelmise (ühilduva) Nokia telefoni sisu hõlpsasti laadida N78 mällu.

N78 on igati väärt inimesele, kes soovib kogu oma infot endaga kaasas kanda. Metsa minnes tasub laetud N78 samuti ühes võtta: kui peaks eksima, jõuab GPSi abil lühemat teed pidi koju, samal ajal muusikat kuulates ja liblikaid pildistades.

[d] KARMEN PALTS

## [HINNANG]

**N78 on telefon inimesele, kes soovib kogu vajalikku infot alati kaasas kanda või sellele kiiresti juurde pääseda.**

[d] hinne:



# Ise olen väike, kuid mu hääl on suur

Mobiiltelefonid olid kunagi suured ja kobakad, nüüd on need neli korda väiksemad ja töötavad neli korda paremini. Kuid head kõlarid on endiselt sama suured ja seda kindla põhjusega. Väikeste eranditega.

• Kõikvõimalikke pisikõlareid oleme näinud küll ja küll ning neil kõigil kipub olema ikka sama häda – heli, mis neist välja tuleb, on sama väike kui kõlarid ise. Ja kui helipilt ongi väikestel kõlaritel mahlakas, siis hääbub see üsna pea, kui valjust juurde keerata. Heli läheb plekiseks ja hakkab plärisema. X-MiniMaxiga seda naljalt juba ei juhtu.

## Nutikas konstruktsioon

Kõlarid on väikesed, isegi väga väikesed – kaks kokkupandud kõlarit annavad välja umbes suuremat sorti kanamuna mõõdu. X-MiniMax on kahe kõlari komplekt, kuid X-Mini kõlarid on müügil ka üksikult.

Pakendit avades veereb lauale vaid üks veidi piklikuks venitatud kuulike ja kukub välja sõrmpikkune kaablijupp. Ongi kõik. Rohkem polegi vaja.

Kõlarid on transpordirežiimis põhjapidi kokku pandud, neil on oma paarilise kummijalgade jaoks põhja all täpselt sobivad lohukesed ning väike magnet, mis neid teineteise küljes hoiab. Kumbki kõlar tuleb parema heli saavutamiseks veel omakorda lahti haakida. Ülemise osa saab kerge pöördega alumise küljest lahti haakida ning kõlar hüppab ise töövalmis asendisse, paljastades akordionisarnase lõõtskaela.

Kaabeldus on lahendatud nutika vedru-

## Plekiselt plärisema ei hakanud kõlarid ka maksimumvaljusel

pooli abil, millele saab juhtmed sujuvalt kokku kerida, kui neid tarvis pole. Kõlarid saab teineteisest asetada umbes meetri kaugusele, samapalju on kaablit ka ühest kõlarist pistikuni. Lauaarvuti jaoks jääks sellest väheks, ent sülearvuti või pleieri jaoks on sellest maa ja ilm.

Kõlareid saab laadida USB-pordi kaudu ning ühe laadimiskorraga peaksid need töötama kuni 8 tundi. Tunnistan ausalt,

### X-MiniMax

**HIND: 636 KROONI**

**Müügil:** Mamear

**Kaal:** 100 g

**Võimsus:** 2 x 3,5 W

**Liidesed:** 3,5 mm audiopistik, USB

**Muu:** aku kestvus 4-8 tundi

et seda aega ma lõpuni ei jaksanud testida, sest lihtsalt niivõrd mugav oli torgata kõlarite USB-ots sülearvuti külge ja kuumamise ajal neid ka ühtlasi laadida.

### Ei hakka plärisema

Ja kuulata X-MiniMaxi kapselkõlarid kõlbavad. Suurtele kõlaritele väärilist vastust neist mõistagi pole, ent oma suuruse kohta on neil heli hea, suhteliselt puhas ja võimsusvaru piisavalt. Need pisikesed punnid suutsid mu lauaplaadi bassiga värisema panna. Mingid vahepealsed sagedused kippusid kõvema heli korral ära kaduma ning valjuse tõustes muutus heli veidi kimedaks, kuid matsu jäi siiski piisavalt taha, ja väikesed nüansikaod andsin kõlareile andeks, sest plekiselt plärisema ei hakanud nad ka maksimumvaljusel ja heli selgus ei kannatanud kuigi palju.

Mis teeb neist kõlareist meelitava ostukandidaadi, on nende kompaktsus. Reisisalmselt seatud kõlarid koos isekerivate kaablitega mahuvad väikesesse riidedkotikesse, ning sülearvuti kõrvale kotti visata on neid pea olematute mõõtmete pärast äärmiselt mugav. [d] SVEN VAHAR

### [HINNANG]

Kaasaskantavateks kõlariteks vaat et ideaalsed. Kompaktsed ja oma suuruse kohta väga hea heliga.

[d] hinne:







### AcmeBook Force AB91-Z96SP/RU

Ekraan: 15,4 WXGA  
 Protsessor: C2D T9300  
 Graafika: nVidia 8600GS  
 Mälu: 4 GB  
 Kõvaketas: 320 GB  
 Optiline seade: SM DL DVD RW  
 Muu: ilma operatsioonisüsteemita, sülearvuti-kott, hiir, Bluetooth, 6 elemendiga aku, WLAN 802.11abn, gigabit LAN, 4 x USB v2.0, IEEE 1394, S-Video TV-väljund, dokiport, ExpressCard pesa, kaks mikrofoni, sisseehitatud veebikaamera, 3,25 kg

14 099.-

acmebook®

### MAG TP2053W 20" laiekraan (16:10)

Värskendussagedus: 82 KHz  
 Punktisuurus: 0,258 mm  
 Reaktsiooniaeg: 5 ms  
 Kontrast: 3000:1  
 Vaatenurk: H=170 V=160  
 Heledus: 300 cd/m2  
 Resolutsioon: 1680 x 1050  
 Muu: TCO 03, kölarid, must/hall

2715.-



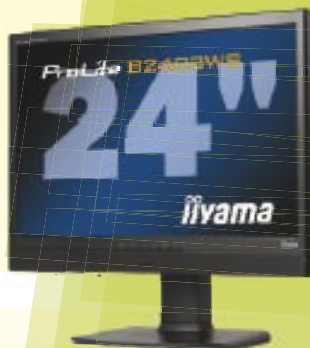
### Proview EP930W 19" laiekraan-LCD

Punktisuurus: 0,285 mm  
 Värskendussagedus: 82 KHz  
 Reaktsiooniaeg: 5 ms  
 Kontrast: 3000:1  
 Vaatenurk: H=170 V=160  
 Heledus: 300 cd/m2  
 Muu: Kölarid, TCO 03, must

2511.-



PROVIEW



iiyama

### Iiyama Pro Lite B2403WS-B (black) 24" laiekraan-LCD

Punktisuurus: 0,277 mm  
 Värskendussagedus: 83 KHz  
 Reaktsiooniaeg: 5 ms  
 Ribalaius: 162 MHz  
 Kontrast: 1000:1  
 Heledus: 300 cd/m2  
 Vaatenurk: H=160 V=160  
 Muu: DVI, TCO 03, kölarid, must

3971.-



Canon

### Canon EOS 450D 18-55 IS kit

12,2 megapiksliit, 3" LCD, 3 fps, DIGIC III, 9-punkiline AF, USB v2.0, Video out, PictBridge, ühilduv EF/EF-S objektiveide ja EX Speedlite välklampidega, liitumioonaku LP-E5 + tasuta EF 28-90 objektiiiv

11 770.-

### Sony DSC W115 Black

Kandekotiga, 7,2 megapiksliit, 4x optiline suum, Carl Zeiss Vario-Tessar objektiiiv, 2,5 tolline LCD-ekraan, naerastustuvastus, näotuvastus, HD-väljund, BIONZ-protsessor, dünaamilise ulatuse optimeerija, ISO 3200

3099.-



SONY

### BenQ E820 + TASUTA 2 GB SD MÄLUKAART

Hõbedane, 6 megapiksliit, 3x optiline suum, MP4 video tugi, Li-ion aku garantiiga 6 kuud, 2,4" LCD-ekraan, sisseehitatud 18 MB mälu, AV-out, SD mälukaardi pesa

1699.-



BenQ

Enjoyment Matters



BenQ

Enjoyment Matters

### BenQ T800 black + TASUTA 2 GB SD MÄLUKAART

8 megapiksliit, 3x optiline suum, puute-tundlik ekraan, 3" LCD, MP4 tugi, Li-ion aku garantiiga 6 kuud, sisseehitatud 12 MB mälu, 14 mm paksune korpus, AV-väljund, SD, tasuta 2 GB SD kaart

2399.-

### Nikon D700 DIGITAL SLR kere

12,1 megapiksliit, FX-formaadis CMOS sensor, EXPEED pilditöötlus, 5fps sarivõte, stseenituvastus, 3" LCD-ekraan 920000-punktilise (VGA) resolutsiooniga, 2 Live View režiimi, Active D-Lighting funktsioon, ISO 200 kuni 6400, taaslaetav Li-ion aku EN-EL3e, Picture Control System, 3D Color Matrix Metering II valgusmõõtmisüsteem, Multi-CAM 3500FX autofookuse sensori moodul, sisseehitatud välklamp 24 mm objektiivi ulatusega



39 999.-

## SONY



13 999.-

### Sony HDR-TG3E

HD, 4 GB Memory Stick Pro Duo, 1/5.0 ClearVid CMOS Sensor "Exmor" tehnoloogia, 1920 x 1080i HD video salvestus Memory Stick PRO Duo mälukaardile, 4 megapiksline stoppkaader, Dual Rec samaaegne 2,3 megapiksline stoppkaader videosalvestuse jaoksul, Carl Zeiss Vario-Tessar objektiiv, 10x optiline suum, 120 x digitaalne suum, Super SteadyShot (elektroniline), 2,7" Clear Photo LCD Plus puuetundlik ekraan, Quick ON nupp, näotuvastus videorežiimis, Face Index funktsioon, Film Roll Index funktsioon, 5.1 helisalvestus koos suumiga, USB v2.0 (ainult väljund), Handycam Station, D-Range Optimizer, X.V. Colour, BIONZ kiire pilditöötlusprotsessor, HDMI, PhotoTV HD väljund



### Canon FS11

Välmälukõvakettaga käsikaamera, 1,07 megapiksliit, 37 x optiline suum, sisseehitatud 16 GB mälu, pildistabiisaator, 2,7" LCD, kõrgresolutsiooniline 16:9 salvestus

7927.-

### TomTom ONE GPS Car Navigation System, CE+EE kaardid

2330.-



## Canon

### SAITEK P2900 Wireless Pad ja Docking Station

USB, 2 analoogjuhtkangi, 6 nuppu, Shift klahv, sisseehitatud LCD-ekraan, programmeeritav CD, aku

450.-



## Saitek

### SAITEK GH20 Vibration Headset

Kohandatav mikrofon võrgumängudes, tekstituvastuses ja internetivestluses selge heli saavutamiseks. Võimendatud vibratsioon ja sügav bassiefekt. Vibratsiooniefekt lisab mängudele realismi. Nahkvooderdus vähendab välist müra ja tugeb bassi. Ekstrapikk varjestatud kaabel. Töötab iga häälkommunikatsiooni või kõnetuvastustarkvaraga. Vibratsiooniefektide jaoks vajalik USB või 2 AAA akud.

390.-

## Saitek

### Qstarz BT-Q1000P Platrinum GPS Travel Recorder

Bluetooth, 51 kanalit, MTK kiibistik, andmefunktsioon, sisseehitatud Li-ion aku WAAS + EGNOS + MSAS

1300.-



## QSTARZ



## D-Link

### D-LINK DNS-313

Ühe sahtliga võrguketta korpus, SATA liides Toetab UPnP AV meediafailide hoidmiseks ja jagamiseks, 10/100/1000 LAN port, internetist juurdepääs üle FTP, kõvakettarežiimid: standardne, JBOD, RAID 0, RAID 1

1520.-

### EDASIMÜÜJAD:

ATF Arvutisalong	<a href="http://www.atf.ee">www.atf.ee</a>
OX Eesti	<a href="http://www.ox.ee">www.ox.ee</a>
PCSTO	<a href="http://www.pcsto.ee">www.pcsto.ee</a>
Arvutikeskus	<a href="http://www.arvutikeskus.ee">www.arvutikeskus.ee</a>
Sign	<a href="http://www.sign.ee">www.sign.ee</a>
Comok (Ilmatech OÜ)	<a href="http://www.comok.ee">www.comok.ee</a>





## Miski pole täiuslik

Mai [digi] panime üksteise kõrvale kaheksa mänguriklaviatuuri ja lasime sõrmedega neist üle. Ootasime testi ka Ideazoni klaviatuure, kuid nad hilinesid. Ühe neist, Zboardi, võtame vaatluse alla nüüd.

• Zboard on omapärane. Ei ole just igapäevane nähtus, et sõrmistik läbib paari liigutusega totaalse muutumise. Haagid paremalt äärelt kinnituskambri lahti, klaviatuuri põhjalt kooruvad nupud kolmeks kihiks, tõstavad selle eest ära ja paned uue asemele. Laual olnud tavaklaviatuurist ongi mõne sekundiga saanud mänguritele kohandatud nupupaigutusega sisendseade. Pole vaja eraldi seadistada ega taas käivitada, Zboard saab käigult aru, kui kate vahetatud.

### Kas on harjumist väärt?

Kurb on see, et kumbki laotus pole ideaalne. Erivõimalusteni me veel jõuame, kuid põhifunktsioon, nuppudel klõbistamine, jätab soovida.

Tavalise paigutuse puhul, kui tekstikirjutamine käsil, häirib tõsiselt nuppude ebakonkreetsus ja tugev klõbin. Mängupaigutuse osad nupud on ümarad ja teistmoodi asetusega. Sellise seadistusega harjumine vajab aega, kuid me pole eriti veendunud, et loodud lahendus ka kättehärjununa parim on. Nuppude kuju, asetuse ja käigusammude valituse liiga subjektiivselt, et Zboard saaks kõigile meeldida.

Agas inimene harjub kõigega. Kui nupud selged ja kõrvad õppinud klõbinast mööda kuulama, siis lisaomadustelt pole Zboardil midagi häbeneneda. Juba niigi kõr-

get klaviatuuri saab kõrgemaks sättida, kaasas on randmetugi, all on kaablirenn ja lisaks kaks USB-pesa.

Lisanuppe on 20, osa neist täidab tavapäraseid ülesandeid, nagu Media Playeri juhtimine ja meiliprogrammi käivitamine, osad on omamoodi lähenemisviisiga, näiteks Notepadi ja kalkulaatorit esile toovad. Vaikimisi olekus on kõik lisanupud Windowsi ja Microsofti programmide lembelised, õnnetul kombel pole aga võimalik neid ümber koolitada nagu tavalisi tähennuppe. Tavanuppude alla saab luua makrosid, programmikäivituskäske ja anda neile teisi tähendusi.

Osa lisaklahvidest on jäetud Zboardi juhtimiseks, neist huvitavamad on Bar Lock ja Pad Lock. Esimene omistab alternatiivsed toimingud funktsiooniklahvidele (F-rida), teine parempoolse numbriosa nuppudele. Taas on kõik Windowsi-põhised, kuid neid seadeid saab muuta.

### Kannatust, veel kord kannatust

Klaviatuuri seadistamine käib suuresti Z Engine nimelise tarkvara abil. Samuti haldab see Ideazon Mod-e ehk mängudele tehtud seadistusi.

Tarkvarapool on pidevas uuenemises: kui plaadiga kaasas olnud tarkvara ei mõistnud Vistaga midagi teha, siis kodulehel olev versioon saab juba hakkama nii XP kui Vistaga.

Zboard on kahe sabaga asi. Klaviatuurina pole see teab mis suurepärane, aga lisavõimalusi on küll ja küll. Neile, kellele meeldib paljut teha nuppudega ning kes ei pelga abimaterjalides sobrada ja üksikasjadesse süveneda, saavad Zboardist kohandada võimeka töövahendi. Ka mänguriista, kui on kannatust kohaneda ja harjuda.

[d] LEHO LAHTVEE

### Ideazon Zboard

**HIND: UMBES 500 KROONI**

**Müüb:** webstore.ideazon.com

**Nuppe:** 104 + 20

**Ühendus:** USB

**Lisaliidesed:** 2 USB-pesa

**Mõõtmed:** 48,5 x 24 x 6 cm

**Kaal:** 1,4 kg

**Muu:** tarkvara, makrode tugi, lahtikäiv randmetugi, kaablirenn

[HINNANG]

Volditavate laotustega omamoodi klaviatuur. Kuigi mugavus ja selgus on nadid, annavad lisavõimalused palju juurde.

[d] hinne:





# Miilustame Amiloga

Pärast seda kui Apple tegi valge iBooki, lükates sellega ümber loomuliku arusaama, et mis tahes digitehnika peab olema mustas või vähemalt tumesinisises korpuses, on turg täitunud valgete sülearvutitega.

• Fujitsu Siemensi disainerid läksid poolele teele ja tegid uuenenud Amilo seeria mustvalge: klaviatuur, puuteplaat, randmetugi ja kaas on valged, kõik muu must. Ja kui Amilo seeriamärgistust kandvate sülearvutitega kohtumisel kirtsutatakse sageli nina, siis uus sunnib stereotüüpidest loobuma. Sel Amilol pole oma vanemate vendadega midagi ühist. Korpus on jäik, ei paindu ega nagise, valge plast pole libe ja istub päris mõnusasti peos. Samas, burgeri kõrvale süler kindlasti ei sobi – rasvased näpujäljed saab pärast valgelt korpusest ükshaaval kokku lugeda.

## Saiapuru vastu kaitsetu

Nagu paljudel moodsatel sülearvutitel, puudub ka uuel Amilol kaanelukk, mis tähendab, et suletud 15,4tolline ekraan väga kindlalt paraku kinni ei püsi. Laual seistes pole see muidugi probleem, aga kui su kotis juhtub olema tolmu ja saia-

### [TESTITULEMUSED]

3DMark 03:	3492
3DMark 06:	1551
PCMark 05:	3676
Protsessor:	3705
Mälu:	2513
Graafika:	2245
Kõvaketas:	4256
Akutes:	1:30

puru (ja me teame, et seda võib seal päris tihti olla), siis leiad seda hiljem ka läikivalt ekraanilt. Kuigi ekraanihinged on Fujitsu Siemensil juba päris head, igatseks veelgi enam stabiilsust ja sujuvamat liikumist.

Core 2 Duo protsessor teeb oma tööd vaikselt, aga vajab aeg-ajalt siiski ka jahutust. Amilo protsessori jahutus on meie kurvastuseks otse põhja all, kõrval ähvardav erkkollane silt, mis käsib sülearvuti

Fujitsu Siemens AMILO Pi 3515

**HIND: 14 999 KROONI**

**Müüb:** küsi arvutipoodidest

**Protsessor:** Intel Core 2 Duo CPU T9400  
2,53 GHz

**Mälu:** 4 GB

**Graafika:** Mobile Intel GMA X4500HD

**Ekraan:** 15,4 tolli, BrilliantView

**Kõvaketas:** 300 GB HDD

**Optiline seade:** CD-DVDR

**Muu:** 2X USB 2.0, e-SATA, DVI, PCMCIA, WLAN, mälukaardilugeja, S/PDIF, liiniväljund, mikrofon, veebikaamera

ainult kõval pinnal kasutada. Et tegu on sülearvutiga, julgesime käsu vastu astuda ja proovisime Amilot ka süles. Midagi hirmsat ei juhtunudki, kui et kuumaks läks küll. See-eest laual töötab Amilo hääletult, lisaks on klaviatuuri kohal nupp ventilaatorite vaigistamiseks ja protsessori töö reguleerimiseks.

## Käe all mõnus

Amilo üllatab ka klaviatuuri ja puuteplaadiga. Puuteplaat on väga täpne ja suure tundlikkusega, klaviatuur on paraja sammu ja jäikusega. Lisaks lubab Fujitsu Siemens klaviatuurile sattunud vedeliku n-õ kaussi koguda sisemust kahjustamata. Lisades siia mõned kohustuslikud ja mõned vähemkohustuslikud vidinad, nagu kaardilugeja, veebikaamera, valgustusega S/PDIF-väljund, on tulemuseks üle ootuste hea koostekvaliteedi ja piisava jõuvaruga sülearvuti, mida pole häbi sõbralegi soovitada. Kui ainult need sinised LED-tulukesed seal esipaneelil kogu aeg ei vilguks... Paraku hiilgavad need ka ooterežiimil.

[d] JOHANNES TRALLA



### [HINNANG]

Korralik sülearvuti, mis näeb ilus välja ega nagise käes. Hea meelega jätaksin selle endale koju pikemaks ajaks.

[d] hinne:



# Terve terabait nurgas

Jätkame üle-eelmises numbris alustatud koduserverite teemat. Seekord proovisime järele HP koduserveri MediaSmart. Suhteliselt väike seade osutus üllatavalt asjalikuks.

● HP Home MediaSmart Server on kõvasti väiksem kui Fujitsu Siemensi, ent suurem kui ML WHS-põhine koduserver. Kompaktses korpuses on kogu ruum optimaalselt ära kasutatud: kõige alumisel korrusel paikneb emaplaat koos kõige selle juurde kuuluvaga, toiteplokk ja tarvilik kaabeldus; teine kuni viies korrus on reserveeritud kõvaketastele.

Seadmesse mahub neli 3,5tollist kõvaketast. Nende lisamiseks või eemaldamiseks pole vaja korpust lahti lammutada – kõvakettasahtlid on hõlpsasti väljatõmmatavad. Võreaga esipaneel käib lahti ja selle taga näeb nelja ülestikku sahtlit, mil-

lest igaüks on käepidemega lõppasendis fikseeritav. Kui mõni kõvakettasahtel pole päris korralikult sisse lükatud ja fikseeritud, siis uks ei sulgu.

## Jahutusega pole muret

Korpus on plastmassist, kuid jahutusprobleeme pole: õhk pääseb seadmesse läbi esi- ja tagakülje võreseinna.

Koduserveri kasutuselevõtuks tuleb kliendarvutisse installida vastav tarkvara. Kuna serveris jookseb spetsiaalselt kohandatud Windows, saab näiteks oma arvuti kasutajakonto siduda serveri kontoga ning sind autoriseeritakse serverist väljajagatud ressursside jaoks automaatselt.

Nime MediaSmart õigustab seade sellega, et pakub võimalust pilte ja muusikat otse serveri kaudu näidata. Serverisse tehtud ühist muusika-, video- ja pildikogu saavad kasutada kõik, kellele see õigus on antud.

## Varundab ise

Serverit saab panna automaatselt varundama kõiki registreeritud klientarvuteid ja korra üles seatud, toimub see edaspidi etteantud intervalliga. Kui serveri seadistustes lubada üle veebi juurdepääs, siis on ka reisil olles võimalik jälgida, millal arvutist viimane varukoopia tehti ning millised arvutid parasjagu elus on.

Serverisse saab luua kasutajaid, kellel igaühel on isiklik kaust failide jaoks, ühiskaustadele saab lubada ka paroollita ligipääsu.

Failide vahetamine mitme arvuti vahel ning kas või ühise installifailide kogu hoid-

## HP MediaSmart Server

**HIND: 8905 KROONI**

**Müüb:** Zebra

**Protsessor:** 1,8 GHz AMD Sempron

**Mälu:** 512 MB

**Kõvaketas:** 2 x 500 GB

**Ühendused:** LAN, e-SATA, 3 x USB tagapaneelil, 1 USB esipaneelil

**Mõõtmed:** 25 x 14 x 23 cm

**Kaal:** 5,8 kg

**Muu:** kliendiprogramm nõuab Windows XP SP2 või Windows Vista 32-bit

mine on imelihtne. Veidi tuskab teeb see, et ühiskaustade sisu ei saa hallata otse serveri konsoolilt, selleks tuleb need oma arvutist ikkagi külge haakida.

Kuigi tegemist pole RAID-süsteemiga, on võimalik serverisse loodud kaustadele määrata dubleerimisrežiim, mille korral

Edaspidi toimub varundamine juba automaatselt, ilma kasutaja sekkumiseta

hoitakse neist koopia kõikidel kõvaketastel juhuks, kui originaalkettaga midagi juhtuma peaks.

## Kallis, kuid kasulik

Tuleb vist leppida paratamatusega, et WHS-tarkvaraga serverite hind ületab keskmise koduarvuti oma. Kuid samas on HP server MediaSmart väga kasulik lisandus väikesele kodusele arvutivõrgule. Nelja kõvakettakohaga seadmel peaks olema kasutusvaru päris pikaks ajaks.

[d] SVEN VAHAR

## [HINNANG]

Heade laiendusvõimalustega nägus seade. Puuduseks on vanemate Windowsi versioonide mittetoetamine.

[d] hinne:



## Vallatu oranž tuluke

Canyoni brändile omaselt on selle optilise hiire, mis peitub saladusliku tähekombinatsiooni CNR-MSOPT5 taha, läbivaks värviks oranž. Oranž on hiire kõhualune, oranž on firmamärk selja peal ja hiire sees lõõmab kogu aeg silmale nähtav oranž tuli.

• Nagu moodsale ja trenditeadlikule hiirele kohane, puuduvad sel selgekontuurilised vasak ja parem nupp, nende asemel vajutad hiire pinnal alla kujutletava nupu, vastavalt siis rullikust vasakul või paremal pool. Rullik ise töötab nagu ikka ka kolmanda nupuna, aga kahjuks on see üks hiire kirstunaelu – seda on ebameeldivalt

raske alla vajutada. Käes tundub hiir harjumatu, küll aga on mugav pöidlale mõeldud pesa hiire vasakul küljel.

Kelmikas oranž tuluke ja läbipaistev aknake pöidlalohu juures lubavad uudistada hiire sisikonda. Päeval paistab oranž valgus nõrgalt ega sega, kuid öösel pimedas... Ütleme nii, et pimedas ei teki seda mõtetki, et hiir võiks käe alt kaduda, ja ka pool tuba saab oranži kumaga täidetud. Maitse asi, kellele meeldib, kellele mitte, aga minu maitsele on see ikkagi liiga magus.

Hiirega tuleb kaasa ka USB-lt PS2-le üleminek. Ehk on sellest kellegi kasu, et saab ühe USB-pordi tänu sellele muude seadmete tarbeks vabana hoida.

Pärast nädalast kasutamist



### Canyon CNR-MSOPT5

**HIND: 134 KROONI**

**Müügil:** Zebra

**Sensor:** 800 dpi optiline

**Ühendus:** USB ja PS2

[d] hinne:



tundsin Canyoni hiirega ennast ikka veel ebamugavalt, inimliidesega see hiir vähemalt minu puhul ei ühildunud. Ehk oli viga minus, kuid kogu kasutusaja igatse sin tagasi oma vana hiirt.

Kindlasti ei tasu Canyoni hiire poole vaadata mängureil, pigem sobib see igapäevahiireks-töömurdjaks näiteks kontorirotile või õpilasele.

[d] MARTIN METS

## Mängurile kohustuslik

Creative'i Sound Blasteri X-Fi perekond on meile juba korduvalt ja veenvalt tõestanud, et eraldi helikaart õigustab oma olemasolu ka tänapäeval ning seda ei tasu, eriti neil, kes helidest hoolivad, veel kindlasti mitte ajaloo prügikasti visata.

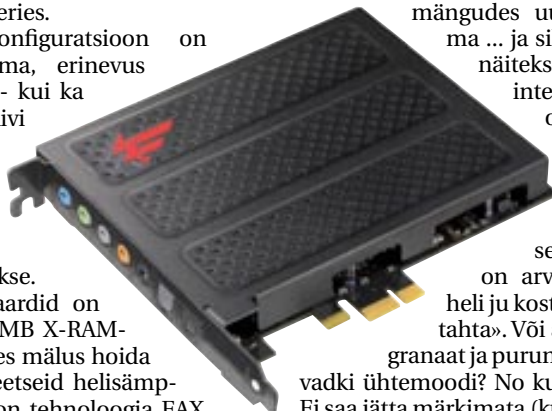
• Hiljuti lisandusid X-Fi perre järjekordest mänguritele mõeldud PCI Expressi (x1, x4 ja x16) pesaga ühilduvad kaardid X-Fi Titanium Fatal1ty Professional Series ja Champion Series.

Kaartide konfiguratsioon on üldjoontes sama, erinevus seisneb nii 3,5- kui ka 5,25tollise draivi pesa passivas juhtpaneelis, millest profiversiooni omanikud paraku ilma jäetakse.

Mõlemad kaardid on varustatud 64 MB X-RAM-mäluga, lubades mälus hoida rohkem kvaliteetseid helisämpleid, toetatud on tehnoloogia EAX versioon 5.0, rakendusliides OpenAL jpm. Eraldi mainimist väärib kindlasti

veel tehnoloogia X-Fi CMSS-3D, mis tekitab ruumilise heli ka kõrvaklappides.

Testitud kaart X-Fi Titanium Fatal1ty Professional Series avas meile mängudes uue helidemaailma ... ja silmad. Üleminek näiteks emaplaadile integreeritud helilt on tagasihoidlikult väljendudes märkimisväärne. Taas kord sai selgeks, kui ekslik on arvamus, et «noh, heli ju kostab, mis seal veel tahta». Või arvate, et lõhkev granaat ja purunev õhupall kõlavadki ühtemoodi? No kuulge, ei kõla ju. Ei saa jätta märkimata (kuigi see on okaskeralegi selge), kui palju annab elutruudusele juurde, kui selja tagant kostma



### Creative Sound Blaster X-Fi Titanium Fatal1ty Professional

**HIND: 2090 KROONI**

**Müüb:** Zebra.ee

**Kaardi tüüp:** PCI-Express

**Muu:** 7.1 surround-heli

[d] hinne:



pidav heli tundubki selja tagant kostvat. Loomulikult, mida paremad on kõlarid või klapid, seda rohkem tulevad esile ka helikaardi omadused.

Lahkumine helikaardist pärast testi-perioodi lõppu oli raske ning loodetavasti ajutine.

[d] MARTIN METS

[d] RAINER METELITS



# SUUR TEST



ISTOCKPHOTO

# Viiruste pihta tuld!

Viirustõrjeprogramm on üks neist asjadest, mille vajalikkuses ei kahtle enam keegi. Ent milline neist valida? Igaüks ju väidab, et just temal on parim viirustõrje. Võtsime testida kaheksa populaarset viirustõrjetarkvara.

• Vaidlus viirustõrjeprogrammide üle on igivana. Igaüks kiidab oma ja teab surmkindlalt, et just tema kasutatav programm suudab ainsana arvuti puhta hoida. Vaidluse, kumb on parem, lahendamine polegi niisama kerge. Vanasti oli elu palju lihtsam – viirustõrjeprogramm pidi hakkama saama suhteliselt piiratud arvu viirustega, kuid tänapäeval ei jaks enam keegi viiruste üle arvet pidada. Samuti peab viirustõrjeprogramm hakkama saama mitte ainult faile kahjustava kurivaraga, vaid ka ise levivate usside, rämps-kirjade ja nuhkvaraga.

Viirustõrjetarkvara testimine pole samuti enam nii lihtne kui varem. Näiteks meiliviirused püütakse sageli kinni enne kasutaja arvutini jõudmist teenusepakkuja meiliserveris ning kahtlast kraami jagavate veebilehtede eest hoiatavad meid juba brauseridki.

Testimiseks eraldasime kaks

arvutit, ühe Windows Vista Ultimate'iga lauaarvuti ja ühe Windows Vista Home Premiumiga sülearvuti. Viirusi saime neisse internetis kahtlastel lehtedel surfates ja nuhkvara kandvaid programme

Testis läbikukkujaid ei olnud. Õnneks. Vastasel juhul oleks paljudel kasutajatel mure majas

tõmmates üsna kiiresti. Lisaks oli meil spetsiaalselt testimise tarvis varutud viirusevaramu, milles olid viiruseid me täpselt teadsime ning saime hinnata programmide tuvastamistäpsust.

Testi valisime kaheksa populaarsemat programmi, neist kolm kodukasutajale tasuta olevat.

Suuri üllatusi test ei pakkunud – meie testis ei pörunud ükski prog-

ramm. Kuigi viiruste käsitlemine ja nende kahjutukstegemine käis programmidel mõneti erinevalt, said kõik nende ette seatud ülesandega hakkama – kurjad programmid võeti kenasti kontrolli alla.

Suuremad erinevused olid kasutusmugavuses ja seadistusvõimalustes. Kui on tarvis lihtsalt viirustõrjet, siis sobib ka kõige võimalus- tevaesem tasuta saadav Avira, aga kui tahta programmi tööd ka oma käe järgi seada ja mitmeid asju peenhäälestada, siis tuleks kiigata ikkagi tasuliste programmide poole.

Edetabel on kindlasti osaliselt subjektiivne, sest igal arvutikasutajal on erinevad vajadused ja prioriteedid, mistap võivadki siin välja toodud puudused tunduda kellelegi ebaolulistena ja märkimata jäänud asjad tähtsaina. Ent loodetavasti leiata siit vähemalt orientiiri endale sobiva tarkvara valikuks.

 SVEN VAHAR

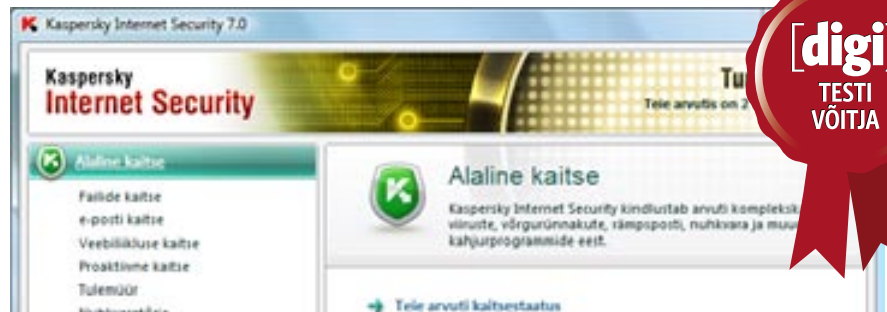
## Kaspersky Internet Security 7.0

• Installimisel soovib Windowsi tulemüüri välja lülitada ja kasutada tema oma. Lisaks tavapärasele alaliskontrollile ja täielikule arvuti skannimisele on võimalik seadistada eraldi ka kriitiliste alade kontroll, mille puhul ei kammita tuimalt üle kogu arvutit.

Kasutajaliides on mugav ning logi väga asjalik. Kaspersky logib ka seda, millal kasutaja ajutiselt tõrjemooduli peatas. Kui mõni juhm kasutaja selle kogemata välja lülitab, saab logist kontrollida, kas ta andis ise viirustele vaba tee arvutisse või mitte.

Viiruste blokeerimine Kasperskyle probleeme ei valmista. Veebist tuleva ohu korral paneb Kaspersky käe õigeaegselt vahele ning ohtliku faili allalaadimine katkestatakse, brauseris kuvatakse informatiivne tõrketead. Süsteemi registri seire seadistuses on võimalik ise ette näidata, milliseid registri võtmeid peaks jälgima ning muutmise korral kasutajat teavitama. Pädevkasutajale igati teretulnud

Juhmi kasutaja rumalad teod jäävad logisse kenasti alles. Väga hea



võimalus. Täiesti unikaalne on Kaspersky pakutav võimalus luua päästeketas, kui arvutisse on installitud PE Builder ja käepärast Windowsi installiplaat.

Muide, Kaspersky oli testis nii karmi käega, et blokeeris IE-ühenduse andmepüügilehtede filtri serveriga, kuna see saatis päringule vastuseks ebakorrekse sertifikaadi. Rakenduste internetti lubamise filter on vaikimisi sisse lülitatud ning väga jutukas. Põhimõtteliselt on see hea, aga karta on, et tavakasutaja ei oska otsustada, kas tundmatu failinimega protsessil võib lasta numbrilise IP-aadressi külge ühenduda või mitte. Kaspersky oskab kontrollida ka IPv6 võrguühendusi.

Kokkuvõttes testi üks sümpaatsemaid programme, mis ei vedanud meid kordagi alt. Mälukasutus oli programmil kuni 67 MB, kuid sinna mahub kuhjaga funktsionaalsust.

[HINNANG]

Parimate võimaluste ja vaikeseadistustega. Ette heita pole midagi ja häälestusvõimalused on head. Teenitud testivõit.

[d] hinne:



## Bitdefender Internet Security 2008

• Bitdefenderil on ilus ja illustratiivne kasutajaliides ja tungiv soov kasutaja kätt hoida. See paistab välja sellest, et programm tahab lapseluku seadistamist ning kui hajameelselt vajutada teavituse juures olevat nuppu «Fix problem», siis keeratakse lapselukk peale kõigile arvuti kasutajale. See tähendab automaatset brausimise filtreerimist. Vanemliku kontrolli võimalus on ju hea, aga selle mitteaktiveerimist ei peaks programm probleemiks arvama. Õnneks saab seda tühistada.

Bitdefender ei kontrolli vaikimisi lennult arhiivide sisu ning saab viirustest teada alles siis, kui kasutaja asub arhiivi lahti pakkima. Arhiivide skannimist saab sisse lülitada, kuid selleks tuleb sukelduda väga sügavale seadistustesse. Juba kettal olevate viiruste eemaldamisega, samuti võrgust tulevate nakatunud failide tõkestamisega probleemi pole. Viiruse avastamisel ei küsi Bitdefender kasutajalt midagi, vaid tõstab selle kohe karantiini. Nii

Seadistustes on rohkem võimalusi, kui esmamulje arvata laseks



võetakse rumalalt kasutajalt võimalus endale jalga tulistada, kuid pole ka võimalik valehäire korral faili enne Bitdefenderi sekkumist kätte saada.

Seadistustes on rohkem võimalusi kui esmamulje oletada laseks. Nii saab otse seadistuste aknast uurida, millised programmid käivitatakse koos Windowsiga ning neid sissekandeid kustutada. Samamoodi saab eemaldada Windowsi süsteemiteenuseid. Ka tulemüüri on võimalik peenhäälestada — saab luua reegleid IP-aadressivahemike ja portide kaupa. Rakenduste kontrolli moodul ainult ei hoiata, kui mõni rakendus soovib internetti pääseda, vaid annab ka omapoolse

soovituse. See on võhiku jaoks kasulik, sest kõikvõimalike krüptiliste nimedega süsteemiteenustes orienteerumine võib tõesti keeruline olla.

[HINNANG]

Sobib nii kasutajale, kes laseb programmil omapäi talitada, kui ka pädevkasutajale, kes tahab ise kõike seadistada.

[d] hinne:



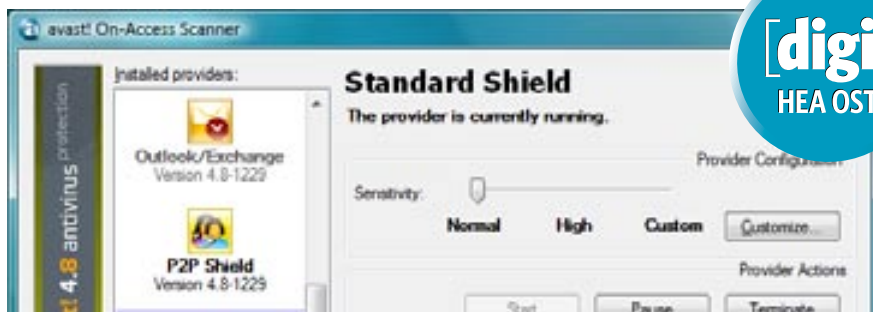


## avast! Home Edition

Üks kolmest testis olnud tasuta viirustõrjeprogrammist. Avast on testituid kõige arhailisema ja robustsema väljanägemisega programm. Välimusele pole rõhku pandud, kuid see-est on programm väga hea funktsionaalsusega. Avast on Kaspersky kõrval teine viirustõrje, mis vaikumisi suudab jooksvalt ka läbi võrgu tiritavaid viirusi sisaldavaid arhiive tuvastada ning neile ligipääsu blokeerida, laskmata brauseril nakatunud failidega üldse edasi tegelema hakatagi. Selles suhtes pakub nii Avast kui Kaspersky kindlustunnet, mida teiste viirustõrjeprogrammidega ei tekkinud.

Avast annab võimaluse sundida oma teenust laadima alles pärast muid arvuti käivitamisel starditavaid teenuseid – see peaks

Igäht seitsmest moodulist saab teistest sõltumata sisse ja välja lülitada otse ikooni kontekstimenüüst. Väga mugav



rõõmustama aeglasema kõvakettaga arvuti omanikke.

Programmi mälu kasutus on vaigseadistustes üle keskmise, kuid Avasti eeliseks nii mitme konkurendi ees on, et igäht seitsmest moodulist võib eraldi peatada või ajutiselt sisse-välja lülitada ning seda saab teha ikooni kontekstimenüüst. Nagu Bitdefenderil, on ka Avastil P2P-seire moodul, mis oskab peale passida tuntumate P2-rakenduste poolt allatiravale kraamile.

Avastil on testitud programmide kõige mõistlikum teatiste ja hoiatuste haldamine. Näiteks oskab ta vältida teatiste näitamist, kui käimas on täisekraanil jooksev rakendus, ning

keelata saab praktiliselt kõik mittekiitlised teated ja tõrjemooduli sundida tööle vaikes režiimis eelmääratud tegutsemisega.

Tasuta programmi kohta väga pädev.

[HINNANG]

Veidi segase kasutajaliidesega, kuid suurepärase võimalustega, mistap jagab õigustatult AVG Free'ga 3.-4. kohta.

[d] hinne:



## AVG Free

AVG tasuta versiooni saab alla laadida ilma registreerimata ja oma meiliaadressi andmata, kuid selle leidmiseks tuleb vaeva näha: otselinki avg.com allalaadimislehelt ei leia, selleks tuleb minna aadressile free.avg.com või kasutada veebiotsingut.

Programmi kasutajaliides on lihtne ja meeldiv, ülevaate kõigi moodulite olekust saab ühe hetkega. Võrreldes AVG vanemate versioonidega, on programm nüüd palju nägusam.

Üllatuse valmistas AVG sellega, et temas on ainsana testitud programmide võimalik määrata ajastatud kontrolli jaoks kindlad kaustad, mida skannida. Nii saab arvuti säilitada kontrollima paari-kolme kahtlast kausta sagedamini, ilma et peaks selleks üle terve arvuti ragistama.

AVG muudki seadistused on üsna üksikasjalikud. Näiteks saab alaliskontrolli sisse lülitada ka nuhküksiste tuvastamise ning erivõimalusena, mis ei hakanud silma ühegi teise

Meeldiv, et ajastatud kontrolli jaoks on võimalik määrata üksikkaustu



programmi juures, sundida faile kontrollima mitte ainult nende avamisel või käivitamisel, vaid ka sulgemisel. Nuhküksiste filter on kogunisti nii kange, et hakkas meil lärmama juba msn.com avalehele minnes.

Nagu enamik testitud programme, nii laseb ka AVG nakatunud faili esmalt kõvakettale ja alles siis tegeleb sellega, jooksvalt võrgus toimuvat programm ei jälgi. Õnneks suudab ta viiruse blokeerida nii, et seda kasutada üritanud programm segadusse ei satu, mis võib juhtuda näiteks Aviraga. Kõik meie katsed sokiutada AVG seljataga viirust kettale luhatusid. Paraku ei puhasta AVG arhiive. Ainus, mida ta nakatunud arhiiviga teha oskab, on

see tervikuna kustutada.

Moodulite ajutiseks peatamiseks tuleb avada programmiaken ja sukelduda õigesse sektsiooni õiget linnukest otsima.

[HINNANG]

Tasuta programm, mida pole põhjust peljata. Viiruste eest kaitseb kindlalt, kuid seadistamine on kohati tülikas.

[d] hinne:



## F-Secure Internet Security 2008

• F-Secure nõuab allalaadimiseks eelregistreerimist. Installi käigus pakutakse võimalust aktiveerida lapselukk ning määrata programmi kasutamiseks parool. Määrates selle, saab edaspidi programmi seadeid vaadata ja muuta ainult parooli teades. Ka programmi mahainstallimiseks on tarvis parooli teada.

Kasutajaliides on eestikeelne, sümpaatne ja arusaadav. Kõige enam meeldis meile F-Secure'i viirusekontrollijärgne aruanne, mille programm koostas HTML-failina. Nii on võimalik aruannet säilitada hilisemaks analüüsiks või edastada spetsialistile ülevaatamiseks.

Võrgukaitsele on koguniski kuus eri ranguastmega valikut, ning seadistusi saab väga hästi peenhäälestada, määrates võrgureegleid nii protokoll- kui pordikaupa. Nagu Kaspersky, oskab ka F-Secure kontrollida IPv6 võrku ning siingi saab mitme võrguliidese olemasolul määratleda vaikimisi usaldatava

**Võrgureegleid saab määrata nii protokoll- kui pordikaupa**



liidese.

Arvutisse sikutatavate viiruste korral annab F-Secure häiret õigeaegselt, kuid vaikimisi valikuks pole mitte viiruse karantiini tõstmine ega kustutamine vaid ümbernimetamine. Selle käigus allalaetud faili kasutamine blokeeritakse, kuid seda ei eemaldata ning nakatunud fail tuleb käsitsi tehtava kontrolli käigus taas esile. Viiruste kõrvaldamisega siiski probleeme pole.

Ka F-Secure ei puhasta arhiive. Programm tuvastab arhiivis olevad viirused, kuid ei oska nakatunud faile sealt välja noppida. Seega jääb arvutisse ikkagi viirustega arhiiv ning seda on võimalik hiljem pahaaimamatutele

sõpradele edastada.

See programm pälvib suurima mäluröövli tiitli. 180 MB ja kohati kuni 230 MB mälu arvuti turvamiseks on pretensioonikalt palju.

[HINNANG]

**Kõik on hea ja ilus, funktsionaalsus on paigas ja tasemel, aga mälukasutus on üle igasuguste mõistlike piiride.**

[d] hinne:

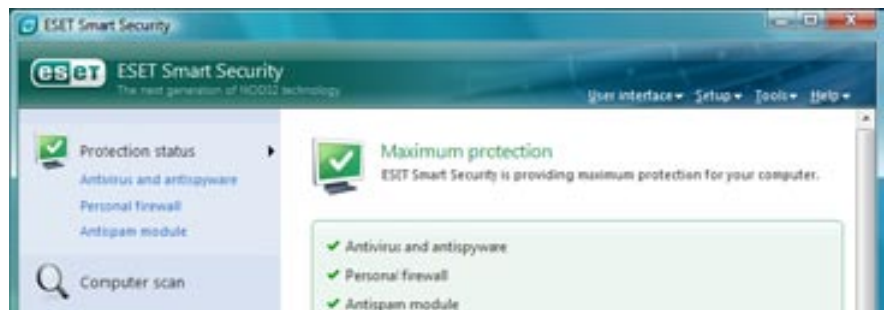


## ESET NOD32

• Kasutajaliidese poolest peaaegu ideaalne — just sellised võiksid kõik programmid olla: installib liigsete küsimusteta ega viska ekraanile asjatuid dialoogiaknaid. Kasutajaliides on lihtne ja arusaadav ning põhitoomingud leiab kiiresti üles. Seadistustes on üsna detailsed valikud, mõned sellisedki, mis konkurentidel puuduvad. NOD32-le saab näiteks öelda, et Outlooki sisendkausta pole vaja iga muudatuse korral uuesti üle skannida. Suure sisendkausta korral säästab see kõvasti arvutiressurssi.

Positiivne on seegi, et programmi teatud toiminguid saab seadistada käivituma mitte ainult kalendripõhiselt (nt reede pärastlõunal toimuv automaatne täiskontroll), vaid ka sündmuspõhiselt. Näiteks saab seadistada andmebaaside uuendamist ainult igakordsel kasutaja sisselogimisel.

**Viirusega faili saab programmil lasta jätta ka puutumata, kui on alust kahtlustada valehäiret**



Nagu Bitdefender ja Avast, pakub ka NOD32 võimalust ikooni kontekstimenüüst viirusetõrje ja veebifiltri töö ajutiselt peatada. Tavakasutajail seda tarvis ei lähe, aga pädevail võib seda aeg-ajalt vaja minna.

Viiruse avastamisest annab teada tagasihoidlik punase servaga akna. Pidevkaitserežiimi korral tõstab NOD32 nakatunud faili karantiini. Käsitsikontrollil üritab programm faili viirusest puhastada, ja kui see ei õnnestu, küsib kasutajalt nõu.

Programm pakub ka võimalust viirusega fail puutumata jätta, juhaks, kui peaks tegu olema teada-tuntud valehäirega. See on kahe otsaga asi, näiteks Bitdefender säärest võima-

lust ei paku.

Kahjuks ei leidnud me NOD32 kasutajaliidese karantiinikausta sihtkoha ja võimaliku suurima lubatud mahu seadistusvõimalusi.

[HINNANG]

**Asjalik ja lihtsalt kasutatav programm. Arvutit kaitseb kindlalt, aga millegi erilisega ei üllata. Sellegipoolest häa valik.**

[d] hinne:



## Norton Internet Security 2008

● Prooviversioon on vaid 15päevane, konkurentidel on tavapärase 30 päeva. Ainsana pakub Norton võimalust enne enda installimist arvutisse see tuntumate viiruste suhtes üle kontrollida, et kindel olla, et installitakse ikka puhtasse arvutisse. Viirustele saab Norton õigel ajal käe vahele ning kui näiteks Avira laseb juhnil kasutajal hoiatust ignoreerida ja viiruse ikkagi arvutisse sikutada, siis Norton tõkestab ohtliku faili kasutajalt üle küsimata.

See on ka Nortoni probleemiks: kuigi programm töötab tulemusrikkalt, ei saa temalt töö käigus kuigi palju teavet. Nii näiteks ütleb Norton kettalt avastatud viiruste kohta lihtsalt, et «oht on kõrvaldatud», aga kas failid puhastati viirusest, kustutati või tõsteti karantiini, seda teada ei saa, selleks tuleb logisse vaadata.

Lisaks tavapärasele viirustõrjele ja brauserisfiltrile on Nortonil eraldi filtrimoodul kiirsuhtlusprogrammide seireks. Huvitava

**Kas failid kustutati, nimetati ümber või tõsteti karantiini, Norton ei ütle**



lisavõimalusena saab tulemüürimoodulis blokeerida ründeaktiivseid arvutid kasutaja poolt määratud ajaks. Samuti saab mitmesse arvutisse installitud NISI korral jälgida võrgus olevate arvutite seisundit.

Norton Internet Security oli meile meeldiv üllatus, sest mis seal salata, meil on vanematest, pealtükkivatest ja igiaeglastest versioonidest jäänud halb mulje, kuid testitud versioon osutus täiesti kasutuskõlblikuks, välja arvatud ühe erandiga. Nimelt ei töötle Norton pidevkontrollirežiimis arhiive. Seega saab arvutisse rahulikult võrgust salvestada või mälu pulgalt kopeerida viirustega arhiivifaili ja Norton ei tee seda märkamagi. Viirused avas-

tatakse alles faili avamisel või käsitsikontrolli käivitamisel. Ent erinevalt Avirast ei saa arhiivide jooksvat kontrolli ka kuskilt seadest sisse lülitada. Täiesti uskumatu lugu.

[HINNANG]

**Mõne huvitava võimalusega, ent kasutajat teadmatutes hoidev programm. Arhiivimajandus jätab soovida.**

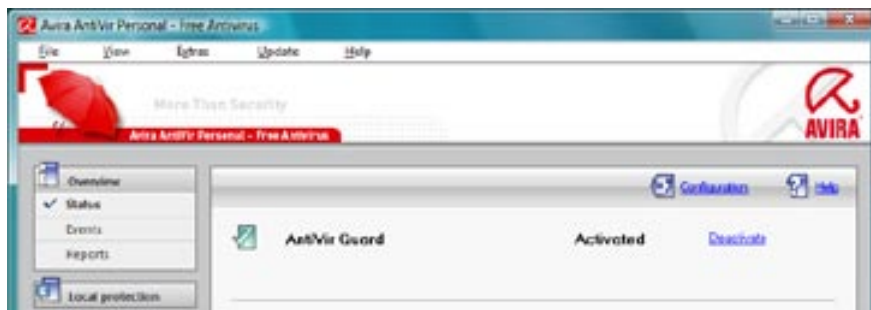
[d] hinne:



## Avira AntiVir Personal

● Tasuta versioon ei sisalda veebi- ega spämmikaitset, on vaid viirustõrje. Väheste võimaluste tõttu on ka seadistused hästi lihtsad ning kõik vajalik kergesti leitav. Kuigi eraldi veebiliikluse seiremoodulit Avira tasuta versioonil pole, ei õnnestunud meil tema kaitse all olevasse arvutisse viirusi laadida. Avira ei suuda küll brauseri jaoks ühendust poole pealt ära lõigata, nagu seda teevad Avast ja Kaspersky, aga vähemalt suudab Avira nakatunud faili eemaldada. Tõsi, see pole reaalseeritud just kõige mõistlikumal moel. Nimelt on vaikeseadistusteks kasutajalt toimingus suhtes nõu küsimine ning kui brauser hakkab faili vahemälust sihtkohta kopeerima, kargab lahti hoiatav aknake, kus on võimalik lasta fail kustutada või hoiatust ignoreerida. Samal ajal saab kasutaja endiselt käskida brauseril salvestusaknas faili kettale salvestada, mille tulemusel kargab lahti jälle uus hoiatus, mis jääb ootele. Kui avanenud dialoogiakendes

**Viirus salaja arvutisse ei roni, kuid segadust on rohkem kui tarvis**



juurdepääs failile keelata, siis brauser faili kettale salvestada siiski ei saa ning ka vahemälust kustutab Avira selle kohe. Seega salaja viirus arvutisse ei roni, kuid segadust on rohkem, kui tarvis oleks, ja ma olen päris kindel, et pärast seda, kui ekraanile ilmub kolmas samasugune dialoogiaken, siis helistaks mu nõutu vanaema pigem mulle, kui julgeks ise kuskile klõpsata.

Avira arhiive lennult ei kontrolli. Käsitsi algatud kontroll otsib viirusi ka sealt, ent nakatunud arhiivi saab rahulikult arvutisse sikutada ja siin seda edasi-tagasi kopeerida, ilma et Avira teist nägugi teeks. Õnneks saab arhiivide jooksva kontrolli sisse lülitada, kuid

samas see võiks siiski olla sisse lülitatud juba installijärgselt, sest ausalt öeldes ei taha hästi uskuda, et mõni arvutikauge inimene seda ise teha teaks või oskaks.

[HINNANG]

**Mälu kasutus on väheste võimaluste kohta liiga suur, kuid lubatud tööga saab hakkama. Siiski ei midagi erilist.**

[d] hinne:





### [digi] ütleb:

Testi alustades meil soosikuid ei olnud. Kasutab ju iga [digi] meeskonna liige oma isiklikus arvutis erinevat viirustõrjetarkvara. Mõned eelarvamused meil siiski olid – olles kokku puutunud mõne programmi vanemate versioonidega, olime ka uuema suhtes veidi umbusklikud. Nii suutis meid üllatada Norton, mis on mõne aasta tagusest paksust ja üliagressiivsest tegelasest saanud korralikuks keskklassi sportlaseks. Samamoodi on meil hea meel tõdeda, et kunagisest suhteliselt keskpärasest Kasperskyst on arenenud väga asjalik viirustõrjetarkvara. NOD32lt oleksime oodanud veidi tublimat esinemist – oli see ju veel paari aasta eest nii mõnestki konkurendist kõvasti üle.

Rõõmu tegi meile kodukasutajatele tasuta kättesaadavate versioonide võimalusterohkus, nii AVG kui Avast ei pea end häbenema ka tasulise tarkvaraga kõrvutades. Kuigi tõsi on, et tasuliste viirustõrjepaketidega saadav täislahendus, kus viirusetõrje, tulemüür ja spämmifilter koos, on tõhusam ja kindlam, ei tasu peljata tasuta versioonide kasutamist, kas või ajutiseltki. Need ei ole pooletoobised ega vigased.

Kõigist testitud programmidest on saadaval ka prooviversioonid. Nii et kõigil,

[TULEMUSED]

## 1

### Kaspersky Internet Security 7.0

Sümpaatne ja asjalik programm, mis pole ainult tõhus, vaid mida on ka meeldiv kasutada. Sellega võib end kindlalt tunda.



## 2

### BitDefender Internet Security 2008

Suurepäraseadistatusvõimalused kaaluvad väikesed kiiksud kuhjaga üles.



## 3

### avast! Home Edition ja AVG Free

Tasuta tarkvara ei pruugi olla halb. Vastupidiselt, AVG ja Avast on väga asjalikud.



kel on tekkinud kahtlus oma praeguse viirustõrjetarkvara suhtes või tahaksid sellest testist ajendatuna proovida midagi muud, on võimalus need alla laadida ja ise järele katsetada. Võib-olla vabanete

teiegi eelarvamusest mõne programmi suhtes, millest teil halvad mälestused on jäänud. Kuid ka ükskõik milline neist programmidest on igal juhul parem, kui üldse ilma kaitseta olla.

	Kaspersky Internet Security 7.0	BitDefender Internet Security 2008	avast! Home Edition	AVG Free	F-Secure Internet Security 2008	ESET Smart Security	Norton Internet Security	Avira AntiVir Personal
Tulemüür	jah	jah	ei	ei	jah	jah	jah	ei
Rakenduste netipääsu seire	jah	jah	ei	ei	jah	jah	jah	ei
Registri seire	jah	jah	ei	ei	jah	ei	ei	ei
Meiliiliku seire	jah	jah	jah	jah	jah	jah	jah	ei
Kiirsuhtlusprogrammide seire	ei	ei	ei	ei	ei	ei	jah	ei
Veebileikluse seire	jah	jah	jah	ei	jah	jah	jah	ei
Muudetud rakenduste tuvastamine	jah	jah	jah	ei	jah	jah	jah	ei
Spämmifilter	jah	jah	ei	ei	jah	jah	jah	ei
Ajutiselt peatatav	jah	jah	jah	jah	jah	jah	ei	jah
Seadistatav karantiin	ei	jah	jah	jah	ei	ei	ei	ei
Parooliga kaitstav	jah	jah	ei	ei	jah	jah	ei	ei
Välistusnimekiri	jah	jah	jah	jah	jah	jah	jah	jah
Ajastatav kontroll	jah	jah	jah	jah	jah	jah	jah	ei
Blokeerib allalaadimise	jah	ei	jah	ei	ei	ei	ei	ei
Jooksev arhiivide seire	jah	jah	jah	ei	ei	ei	ei	jah
Mälukasutus	67 MB	45 MB	75 MB	40 MB	180 MB	45 MB	90 MB	78 MB
Prooviversioon	jah	jah	jah	jah	jah	jah	jah	jah
Tasuta versioon	ei	ei	jah	jah	ei	ei	ei	jah
Eestikeelne	jah	ei	ei	ei	jah	ei	ei	ei
Kodulehekül	kaspersky.ee	bitdefender.com	avast.com	free.avg.com	f-secure.com	eset.ee	symantec.com	avira.com
Hinne	5	4,5	4,5	4,5	4	4	3,5	2,5
Koht	1	2	3-4	3-4	5-6	5-6	7	8

# PENTAX

Vali Photopointist sobilik Pentaxi peegelkaamera ja just Sulle sobiv lisavarustus. Kaamerasisene pildistabilisaator, tolmuemaldus ning suurepärsed Pentaxi originaalobjektiivid muudavad fotograafia lihtsalt fantastiliseks.

## FANTASTILISELT FUNKTSIONAALNE



smc Pentax DA 40mm  
F2,8 Limited

JÄRELMAKS\*  
2,4x242.- | **4750.-**



smc Pentax DA 10-17mm  
F3,5-4,5 ED IF

JÄRELMAKS\*  
2,4x355.- | **6990.-**



smc Pentax DA 14mm  
F2,8 ED IF

JÄRELMAKS\*  
2,4x508.- | **9990.-**



smc Pentax DA\* 16-50mm  
F2,8 ED AL IF SDM

JÄRELMAKS\*  
2,4x533.- | **10490.-**



smc Pentax DA\* 50-135mm  
F2,8 ED IF SDM

JÄRELMAKS\*  
2,4x635.- | **12490.-**



smc Pentax DA\* 200mm  
F2,8 ED IF

JÄRELMAKS\*  
2,4x762.- | **14990.-**



Pentax K200D + 18-55mm

Pentax K200D kere + smc PENTAX DA 18-55mm F3,5-5,6 AL suumobjektiiv, 10,2 miljonit pikslit, sensori stabilisaator ja tolmuemaldus, tolmu- ja ilmastikukindel kere, 2,7" LCD ekraan.

K200D + 18-55 + AKUTAIJD: 8990.- | KERE HIND: 7490.- | JÄRELMAKS\* 2,4x406.- | **7990.-** | K200D + 18-55 + 50-200: 9990.-



Pentax K20D + 18-55mm II

Pentax K20D kere + smc PENTAX DA 18-55mm F3,5-5,6 AL II suumobjektiiv, 14,6 miljonit pikslit, sensori stabilisaator ja tolmuemaldus, tolmu- ja ilmastikukindel kere, 2,7" LCD ekraan.

KERE HIND: 13990.- | JÄRELMAKS\* 2,4x762.- | **14990.-**



smc Pentax DA\* 300mm  
F4,0 ED [IF] SDM

JÄRELMAKS\*  
2,4x915.- | **17990.-**



smc Pentax DA 12-24mm  
F4,0 ED AL IF

JÄRELMAKS\*  
2,4x480.- | **10490.-**



smc Pentax D FA 100mm  
F2,8 Macro

JÄRELMAKS\*  
2,4x432.- | **8490.-**



smc Pentax DA 18-250mm  
F3,5-6,3 ED AL IF

JÄRELMAKS\*  
2,4x406.- | **7990.-**



smc Pentax DA 50-200mm  
F4,0-5,6 ED

JÄRELMAKS\*  
2,4x203.- | **3990.-**



smc Pentax DA 70mm  
F2,4 Limited

JÄRELMAKS\*  
2,4x355.- | **6990.-**



Pentax Battery Grip BG-2  
patareitald

JÄRELMAKS\*  
2,4x127.- | **2490.-**



Pentax päästikukaabel  
CS-205

**590.-**



Pentax SLR Multi Bag

**390.-**



Pentax AF 200 FG

**1990.-**



Pentax AF 360 FGZ

JÄRELMAKS\*  
2,4x203.- | **3990.-**



Pentax AF 540 FGZ

JÄRELMAKS\*  
2,4x355.- | **6990.-**

Nüüd saad Pentaxi fototehnikat ka rentida! Täpsem info Photopointi kodulehelt.

\* Täpset krediidukulukuse määra küsi müüjalt.



Tasuta infotelefon: **800 FOTO (8003686)**

Lisainfo: [www.photopoint.ee](http://www.photopoint.ee)

Järelmaks: sissemakse **0%**, makseperiood **24 kuud\***

**PHOTOPOINT ÜLEMISTE KESKUS**  
Tallinn, Suur-Sõjamäe 4  
E-P 10-21 Tel: 603 4726

**PHOTOPOINT PÄRNU MNT**  
Tallinn, Pärnu mnt 139  
E-R 10-20, L 10-18 Tel: 655 0651

**PHOTOPOINT LÖUNAKESKUS**  
Tartu, Ringtee 75  
E-P 10-21 Tel: 731 5626

**PHOTOPOINT TARTU KAUBAMAJA**  
Tartu, Riia 1  
E-L 9-21, P 9-18 Tel: 731 4828

**PHOTOPOINT EEDEN**  
Tartu, Kalda tee 1c  
E-P 9-21 Tel: 742 7868

**PHOTOPOINT ASTRİ**  
Narva, Tallinna mnt 41  
E-P 10-21 Tel: 356 7550

Tootefotodel on illustreeriv tähendus.

# Saada kõrvaklapid pensionile

iPodist on läbi kõrvaklappide muusikat tore kuulata küll, aga kui soovid korteri meeleolukaid helisid täis lasta, tuleb muusika väikesest seadmest kuidagi kõlaritesse toimetada. Lihtsaimaks vahendiks on selleks mõeldud dokid.

• Mäletate veel aega, mil täisealine muusikakeskus koosnes tervest hulgast korrustest? Üleval oli vinüülplaadimängija; selle all raadio, peenema nimega tuuner; siis tuli CD-, mõnel seadmel lisaks ka minidiskimängija; kuskil vahepeal istus võimendi ja enamasti kõige all veel kasetiketraja.

Kokku sai uhke torn, millele mahtus ohtralt nuppe, tulesid ja vilesid. Nüüd on sellised «pilvelõhkujad» haruldasteks muutunud, sest vahepeal paljudesse kodudesse jõudnud arvutid ja MP3-vormingus muusika on need mõõdamines ümber lükanud.

Vanaema ehk kuulab veel sellega mõnda Georg Otsa vinüülplaati, aga suures osas on muusika ikka arvutitesse ja MP3-mängijatesse kolinud.

Oma süü on selles Apple'i iPodil. Eelmise aasta septembris teatas Apple, et on müünud üle 110 miljoni iPodi. Seda oli rohkem kui küll, et korjata kõigi aegade enim müüdnud digitaalse muusikamän-

gija tiitel, ning rohkem kui küll, et teised tootjad asuksid usinasti iPodile aksesuaare looma.

Jätame seekord iPodi sokid, kaelapaelad ja muu taolise kõrvale ning keskendu-

**iPodi dokkide konnasilm on kõlaritevaheline kaugus, see võiks olla kaks meetrit, aga on 20 sentimeetrit**

me uue aja helikeskustele, mis võimaldavad iPodist tulevat muusikat võimendada ja kõlaritest kuulata.

Enne kui neist juttu tuleb, teeme paar asja selgeks. Esiteks, need vidinad pole ehitatud tulihingeliste audiofiilidele, kes otsivad helisüsteemist võimalikult

elulähedast ja detailirohket esitust, et tunda end justkui kontserdil. Te ei eeldaju, et plekist spordihall hiilgaks kontserdi ajal akustikaga või plastmassviul kõlaks sama hästi kui Stradivari kätetöö. Seda ei maksa oodata ka plastkorpuses kõlarist.

Teine iPodi dokkide konnasilm on kõlaritevaheline kaugus – selleks, et tekiks korralik stereopilt, soovitakse kõlarid paigutada teineteisest vähemalt pooleteise-kahe meetri kaugusele. Kui kaugel nad meie testitud seadetes on? No tubli 10–20 sentimeetrit tuleb ära... Sama hästi võiksid need olla monoseadmed (üks, muide, ongi).

Niisiis, võtke neid kui heliallikaid, mida kasmagamistoas äratamiseks, suvila hoovis linnulaulu summutamiseks või sauna- peol karaoke laulmiseks kasutada. Need on väikesed (ühe erandiga) ja suhteliselt odavad. Tõsisema muusikamõnu saamiseks tuleb osta eraldi kõlarid, võimendi ja arvutisse viisakas helikaart.

[d] MARGO KOKEROV



# Suured koerad niisama ei klähvi

## ION IPA

● Kui neli iPodi dokki kohale jõudsid, arvasin, et kuskil on mingi eksitus toimunud: kõik ülejäänud mahuvad pisikestesse karpidesse, kuid iPA meenutab pigem väikest külmkappi kui kodust muusikaseadet. Sel on all rattad ja küljes väljakäiv käepide nagu korralikel reisikohvritel, et neid oleks lihtsam mööda lennujaama vedada. iPA näeb välja nagu professionaalne kitarrivõimendi: alumiiniumliistud, sangad, nupud — kõik on nagu päris. Mis veel kõige tähtsam — ka heli on nagu päris.

iPA kõlab veenvalt ning oskab vajadusel korralikku kisa teha, ilma et hääl kähisema hakkaks. Trummimats on kiire ja täpne, vokaal klaar ja puhas. Kui millegi kallal norima peab, siis häirib bassiosa detailipuudus: bass-

kitarr ja kontrabass jäävad ses kastis kohati uimaseks ja sogaseks, ent mitte nii hullult, et see positiivse üldmulje ära suudaks rikkuda. Unustada ei tasu ka seda, et tegemist on monoseadmega. Seetõttu jäävad kõik stereotrikkid ja -efektid, mis stuudios loo sisse salvestati, kuulmata. Tõsi, ega need teisteski testi sattunud dokkides kuigi hiilgavalt esile tule.

Võimendil on neli sisendit, et ühendada sellega mikrofoni (palun väga, karaokesõbrad), kitarr (palun väga, bändimehed) või CD-mängija, ning universaalne iPodi-pesa. Sisseehitatud aku peaks tootja andmetel vastu pidama vähemalt 12 tundi. Samal ajal kui iPod iPA-pesas istub ja muusikat mängib, saab iPodi akut laadida.

Kaasa saate korraliku mikrofoni, kuid kaugjuhtimispuldi aset täidavad teie käed ja jalad, kuna iga liigutuse jaoks tuleb sammud võimendi juurde seada. Ent mis sellest, heli on selle-eest hea.

[HINNANG]

**Robustse väljanägemisega süsteem, millega saab muusikat kuulata, karaoke't laulda ja naabrile oma sõnumit edastada.**

[d] hinne:



## Ilus seade oskab lauldagi

### BOSE SOUNDDOCK

• Nooblima helitehnika tootja Bose pole kuulnud mitte ainult keskmisest krõbedamate hindade, vaid ka kauni disaini poolest. Nende SoundDock pole erand — kui need neli iPodi dokki iludusvõistlustele saata, siis võiksid ülejäänud kolm parem koju jääda.

Elutoa helisüsteemina on Bose SoundDockile kõige vähem ette heita. Sel on kõige paremini tasakaalustatud helipilt: kõige klaarim ja usutavam vokaaliosa, bass on kontrolli all, olles suhteliselt kuminavaba ja täpne. Iga noot on kuulda. Suuremat pidu sellega püsti ei pane, kuid väiksema toa täidab muusikaga ilusti ära. Valjemalt mängides ei moonuta seade heli oluliselt, mida nii väikeste mõõtmete puhul võiks eeldada.

Hoolimata tagasihoidlikest mõõtmetest, on SoundDock loodud tubastesse oludesse, mitte kaasaskandmiseks. Dokil pole aku- ega patareidoidet, seade on aheldatud juhtme ja ebameeldivalt suure vooluadapteri otsa.

Teine miinus on see, et SoundDock võtab jutule vaid iPodi, muud sisendivõimalused puuduvad. Ent isegi iPod istub seal pesas ebakindlalt: nii iPod Nano kui ka iPod Video,

millega SoundDocki proovisime, vajusid vastu kõlariosa, kui nende nuppe vajutasime. SoundDockil endal on nuppe vaid kaks: üks helitugevuse tõstmiseks, teine langetamiseks. Aitab küll.

Kui mainitud miinused ning paljude tulede ja vilede puudumine tuju ei riku, siis on Bose hea valik. Näib, et mitme lisafunktsiooni ärajätmisest säästetud raha on investeeritud paremasse helikvaliteeti.

[HINNANG]

Parima helipildi ja väljanägemisega, kuid nappide ühendusvõimalustega. Kompromiss suuruse ja helikvaliteedi vahel.

[d] hinne:



## Torupilli jonn

### ALTEC LANSING INMOTION IM7

• IM7 toob silme ette kaheksakümnendate aastate hiphopivideod, kus ülekaalulisusele ja ülekuulatusele kalduvad neegrid testisid, kassetimakk õlal ja kõlar vastu kõrva, kui kaua nende kuulumine vastu peab.

Torujas IM7 istub sama mugavalt õlale (unustame korra, et koos patareidega kaalub see tubli viis kilo). Kummaski otsas on kõlar, nende vahel iPodi-pesa, peal nupud, millest helitugevust timmida, ja seljal käepide.

Boomboss sobib nimeks hästi, sest bassi müristab IM7 nii, nagu tema figuuri põhjal oodata ei oskaks. Seda on rohkem, kui vaja — helipilt jätab kunstliku ja kreenis mulje. Bass lämmatab kesksageduse, kus sageli just kõige rohkem toimub. IM7 heli on tuhm, kumisev ja pehme. Kõlarile sätitud kleebis teatab, et siit tuleb kristallpuhas heli. Võib-olla oli neil mõttes see tegelikult mujale kleepida?

Pult on abiks vidin, sest võimaldab kesksageduste ja bassi tasakaalu parandada. Reguleerimine päästab kõige hullumast — ülbitsevast bassiosast — ja muudab helipildi meeldivamaks.

Vastu peaks seade võtma kõiki iPodi, iPod

Mini tarbeks on kaasa pandud vastav adapter.

Ent iPod pole ainus võimalus Altec Lansingi toru laulma panna. Sel on sisendipesa, millesse passib ühendada mõni teine MP3- või CD-mängija. Samas kõrval on ka S-Video ja komposiitvideo pordid, mis on abiks pilte või videot näitavate iPodide käitamisel. Kaasa saate puldi, millega on mugav süsteemi juhtida, kui otsustate, et enda õlg pole selle hoidmiseks just kõige õigem koht.

[HINNANG]

Kõva häälega, kuid üle ääre ajava bassiosaga mitmete ühendusvõimalustega toru.

[d] hinne:



# Kes siin piriseb?

## IHOME IH8

• Võrrelda iH8-t iPAga on kui kõrvutada tõukeratast traktoriga. Üks on tõsine tööloom, teine niisama naljategemiseks. IH8 on kellraadio, millega saab ka iPodi laadida ja hädapä-rast kuulata. Sellisena tuleks teda ka võtta.

Mida iH8 siis teha oskab? Aega näidata (kella ekraani saab ööseks välja lülitada, et see magamistuba ei valgustaks), raadiot mängida (laseb salvestada kaheksa FM- ja neli AM-jaama) ja määratud ajal äratada. Kasutaja saab ise valida, millega teda ärata-takse: kas äratussignaali, raadiojutu ja -muu-sikaga või iPodi salvestatud lugudega.

Mida iH8 teha ei oska? Tõetruult muusikat mängida. Heli on sel selline, nagu võib ühelt kellraadiolt oodata. See kõlab nagu sääsepi-rin — ei mingit bassi, üksnes kesksagedus ja kõrgem osa. Pärast ärkamist oleks soovitatav see kast kohe vait panna, kuna äratuskell pole mõeldud selleks, et täita päevi muusikaga. iHome iH8 kriibib kõrva ja väsitab pead. See aeg, mis ta meil testis laulis, tundus tüütult pikk. Samas, telefoni äratussignaali ei viitsi niigi pikalt kuulata.

Kui Bose SoundDocki vooluadapter tundub

suur, siis vaadake lohutuseks iH8 oma, mis passiks ilmselt ka enesekaitsevahendiks. See annab juba telliskivi mõõdu ja kaalu välja. Kui öösel peaks elekter ära minema, siis äratab iH8 teid sellest hoolimata, sest seade töötab ka patareidega.

Sel on sarnaselt InMotion iM7-ga kau-gjuhtimispult ja eraldi sisend välise heliallika jaoks. Iseküsimus on, miks peaks keegi taht-ma äratuskella võimendina kasutada.

### [HINNANG]

See pole iPodi dokk, vaid kellraadio, mil-lele lisatud iPodi-pesa. Sobib äratuskella võimendiks.

[d] hinne:



4 X TERJE LUGANDI

### [TULEMUSED]

# 1

## lon iPA

Ühes keres kitarrivõimendi, karaokekeskus ja iPodi dokk.

# 2

## Bose SoundDock

Kõige autentsem heli. Minimalistlik disain. Krõbe hind.

# 3

## Altec Lansing InMotion iM7

Maiuspala neile, kes hoo-livad rohkem sügavast bassist kui elulähedasest muusikaesitusest.

# [digi] ütleb

• Kui aus olla, siis iPA ei võistle teiste kuu-latud konkurentidega samas liigas. Suu-rus ja võimsus annavad ka heli tekitami-ses eelise. Hinnalt jääb see samasse klassi Bose SoundDockiga – mõlema eest tuleb välja käia ca 4700 krooni –, kuid võimsu-selt edestab Boset pika puuga. Seega on iPA paslik valik neile, kes tahavad pidusid või muid rahvarohkeid üritusi muusikaga täita. Heli detailsuse poolest jääb iPA vei-di Bose SoundDockile alla.

Bose SoundDock on küll vaiksem, aga kokkuvõttes parima helikvaliteediga. Ükski sagedus ei karju teistest üle, heli on puhas ja selge, iga noot on kuulda. Pealegi näeb ta hea välja. Parim kandidaat konto-risse või elutuppa. Ei riiva silma ega kõr-va. Kui, siis ehk rahakotti.

Altec Lansing InMotion iM7 hiilgab bassirohkusega, õigem oleks öelda – liig-küllusega. Mõnevõrra aitab seda viga pa-randada, kui ekvalaiserist bassid maha keerata, kuid imet see riistapuu siiski ei

Suurus maksab. iPA ei võistle konkurentidega samas liigas — edestab teisi võimsuselt pika puuga, kuid heli detailsuselt on neist neljast parim Bose

tee.

iHome IH8 jäi viimaseks sellepärast, et võistleb vales liigas. Kui teised dokid on mõeldud muusika esitamiseks, siis sood-saima hinnaga iH8 on eelkõige raadioga äratuskell, millele on sisse ehitatud iPo-di-pesa. Äratajana asjalik aparaat, muus osas on raske kiidusõnu leida.



© 2008 Dell Corporation Limited. Dell, the Dell logo, XPS are registered trademarks or trademarks of Dell Inc. Celeron, Celeron Inside, Centrino, Centrino Inside, Centrino Logo, Core Inside, Intel, Intel Logo, Intel Core, Intel Inside, Intel Inside Logo, Intel Viiv, Intel vPro, Itanium, Itanium Inside, Pentium, Pentium Inside, Xeon, and Xeon Inside are trademarks of Intel Corporation in the U.S. and other countries.

# Uus kaup on kohal!

PALJU UUT TEHNIKAT JA HÄID PAKKUMISI!



Osta augustis Ego järelmaksuga, saad TASUTA Novatoursi 1000 kroonise sooduskaardi!

ego | järelmaks

SÜLEARVUTI  
**Dell Inspiron 1525**

# 395,-

Kuumakse Sissemaks 0%, 48 kuud  
**Parim Hind Eestis 12 990,-**  
Hinnad kehtivad 01.08-31.08.2008 või kuni kaupa jätkub

## Võimas ja vastupidav!

Sülearvuti on koos Intel® Centrino® protsessori tehnoloogiaga

- Intel® Centrino® protsessori tehnoloogial T5550 • 320GB kõvaketas • DVD kirjutaja
- 384MB Intel X3100 graafikakaart • 15,4" TrueLife laiekraan • a/b/g/n standardiga Wifi • Bluetooth 2.0 • 2.0MP veebikaamera • HDMI • TV-väljund • 4xUSB 2.0 • Firewire • EC pesa • kaal 2,7kg • Vista Home Premium SP1 • Works 9.0



- 4GB mälu**
- Garantii 3 aastat**
- EST asetusega klaviatuur**



**K - Arvutisalong® - KÕIKJAL EESTIS**  
www.k-arvutisalong.ee

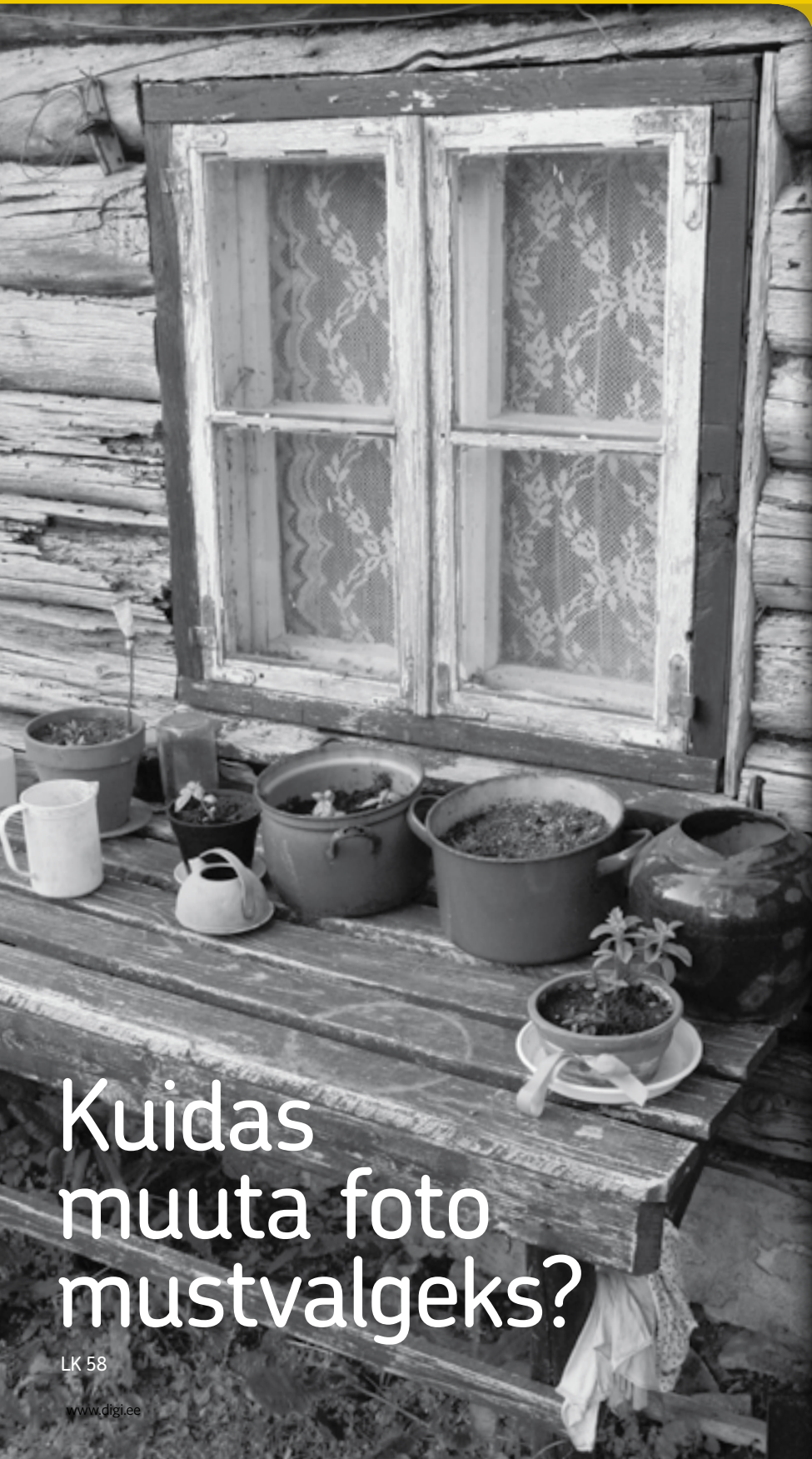
Külasta internetipoodi: [epood.k-arvutisalong.ee](http://epood.k-arvutisalong.ee)





# KUIDAS...

HAARA OMA TEHNIKAL SARVIST!



Kuidas  
muuta foto  
mustvalgeks?

LK 58

www.digi.ee

## ARVUTI



Kuidas ise arvutit kokku panna?

LK 54



Kuidas faile taastada?

LK 56



Kuidas kadunud kettaruumi leida?

LK 57

## MOBIILTELEFON



Kuidas mobiiltelefoni  
ohutult kasutada?

LK 62



## KUIDAS...

# ise arvutit kokku panna

Arvuti juppidest kokkupanemine pole sugugi nii keeruline, kui võiks arvata. Peale selle, et nii võid odavamalt läbi ajada ning saad valida täpselt sulle sobivad jupid, pakub see ka ohtralt isetegemise rõõmu.

## 1. Mida sul vaja on?

Enne kui tööle asuda, tuleb varuda kõik vajalikud jupid. Minimaalselt tarvikelikud jupid töötava arvuti koostamiseks on järgmised:

- piisava võimsusega toiteplokk ühes piisava arvu toitekaablitega (vastavalt kettaseadmete arvule, mida plaanid ühendada) ja voolukaabliga,
- emaplaat ja selle käsiraamat klemmipaigutuse teadasaamiseks,
- protsessor ja selle jahutusventilaator,
- mälu,
- graafikakaart,
- kõvaketas ja sobiv andmekaabel,
- plaadilugeja tarkvara installimiseks ja sobiv andmekaabel.

Arvutikorpust pole tingimata vaja, sest arvuti saab tööle panna ka ilma selleta. Korpuse võid osta hiljem.



## 2. Jupid peavad sobima

Ostes jupid ise, pead veenduma, et need omavahel sobiksid — kõik vinged jupid üksteisega ei klapi. Emaplaadi ja protsessori pesa tähis peavad ühinema. Kui emaplaadil on pesa (ingl k socket) tähisega AM2, siis pead ostma sama tähisega protsessori, ja kui emaplaadil on pesa tähisega LGA775, siis peab ka protsessor olema sama tähisega.

Kui ostad kasutatud juppe, näiteks vanema emaplaadi ja uuema protsessori, mis pesa

järgi peaksid klappima, võib ikkagi juhtuda, et emaplaadile protsessor küll sobib, kuid too ei oska seda kasutada. Selleks on vaja uuendada emaplaadi BIOSe püsivara, aga et seda teha, on tarvis leida ajutiselt emaplaadile sobiv protsessor... Seega tasub emaplaadi käsiraamatust kindlasti uurida, milliste protsessorite milliseid versioone emaplaat toetab.

Sama lugu on mälu. Mälu ei pea sobima ainult füüsiliselt, vaid ka kiiruste poolest. Taas tuleb appi emaplaadi käsiraamat, kust selgub, millise kiirusega mälu emaplaat hakkama saab. Kui emaplaat toetab näiteks DDR2 mälu, siis on sul tarvis teada, kas see kehtib 667 MHz, 800 MHz või ka 1066 MHz kiirusega DDR2 mälude kohta. Aeglasem mälu läheb tööle, ent kiirem kas ei käivitu üldse või pealtnäha töötab, aga hakkab hiljem vigu andma.

DDR2 mälu hinnad on praegu ülimalt soodsad, vanemat tüüpi mälu maksab näiteks hoopis rohkem. Seega uutest juppidest ehitatav 2—4 GB mälu arvuti võib tulla praktiliselt sama odav kui vanematest juppidest, kuid sama mälumahuga arvuti koostamine, kuna vanemad mälud on kallimad.

Kui kahtled, kas su valitud jupid omavahel sobivad, küsi poes müüja käest järele. Parem näida ühe korra lollina kui kulutada mitu tuhat krooni asjatult.



## 3. Mida tähele panna?

Uuematel emaplaadidel võib SATA-liideste kõrval olla ainult üks

PATA- (vahel tähistatud ka kui IDE) liides, ning sinna saad ühendada vaid kaks PATA-kettaseadet. Soovitame soojalt PATAst loobuda, märksa mugavam on koostada komplekt SATA-seadmetega.

Uuri emaplaadi pesade paigutust. Kui sul graafikakaart on juba olemas, siis veendu, et see mahuks täispikkuses emaplaadi graafikakaardi pesasse. Mõnikord võib pikema kaardi tagumise otsa ette jääda näiteks mälu, kõvakettaliideseid või lihtsalt mõned kõrgemad kondensaatorid (need pisikesed plekist tagurpidi purgikesed).

Sama häda võib tekkida ka topeltlaiusega graafikakaardi korral.

Kui tahad uut emaplaati vana korpuse ja toiteploki külge ühendada, siis veendu enne, et emaplaat koos protsessoriga korpuse sisse ikka kenasti ära mahub. Mõne väiksema korpuse puhul ulatub toiteploki serv otsapidi emaplaadi kohale ning kui selle alla peaks jääma kogukas protsessori jahutusventilaator, siis ei pruugi see sinna alla ära mahtuda.

Vaata üle ka kõvaketaste võimalikud paigutuskohad korpuses — need võivad samuti olla sellise koha peal, kus takistavad emaplaadile kaablite kinnitamist või, veel hullem, jäävad ette näiteks mäludele, sundides sind üht-kaht mälupesa tühjaks jätma.



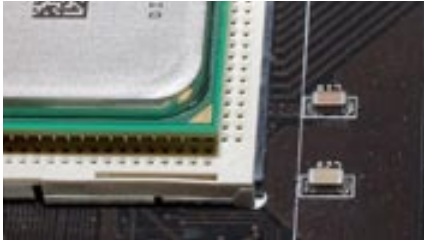
## 4. Järjekord on tähtis

Ära topi emaplaati kohe korpusesse, enne veel tuleb sellele kinnitada protsessor, jahutusventilaator ja mälu. Aseta emaplaat kindlale, kuid veidi pehmele pin-



nale, näiteks põrandale või lauale asetatud paksemale papile või uue emaplaadiga karbis kaasa tulnud pehmele alusele, ja kinnita talle protsessor. Seda on parem teha laual, sest korpuses seisab emaplaat poolecentimeetrisel metalljalgal ning protsessorit ja jahutust seal peale surudes paindub emaplaat liigselt.

Protsessor sobib peasse vaid ühtepidi: kohakuti peavad jääma protsessori nurgas ja pesa krae peal olev kolmnurkne nooleke. Kui



emaplaadil või protsessoril see tähis puudub, siis vaata protsessori kõhu alla: selle ühes nurgas peaks olema üks neljakuune puudu, samamoodi ka pesas. Protsessor peab pesasse minema liigse surveta. Protsessor tuleb fikseerida allatõmmatava kangiga, mis kinnitub pesa krae küljel oleva väikese haagi taha.

Ostes uue protsessori, tuleb sellega reeglina kaasa ka jahutusradiaator ja sellele kinnitatud ventilaator. Radiaatori alumisele pinnale on termopasta juba peale kantud, seega seda lisaks ostma ei pea. Ära puutu näpuga protsessori pealispinda ega kõhualust ega ka radiaatori termopastaga kaetud osa.

Radiaator võib peale sobida kahtepidi — vaata, kummast asendist ulatuvad toitekaablid emaplaadil asuvate klemmideni. Jahutusventilaatori toitepistik ühenda klemmidega, mille juures kiri CPU Fan.

Nüüd pane külge mälu. Tõmba pesa servades olevad fiksaatorid laiali, aseta mälu õigesti pesasse (säik peab klappima pesas oleva eraldajaga) ja suru mälu mõlemast otsast otse alla, kuni fiksaatorid ise kinni klõpsatavad. Kuna vahel tuleb mälu suruda üsna tugevasti, on sedagi mõistlik teha enne emaplaadi korpusesse asetamist. Mitme mälu-pulga korral aseta need järjest nummerdatud pesadesse. Vanematel emaplaatidel on mälu-pesad jagatud pankadeks, sel juhul tuleb panna täis ühe panga mõlemad mälu-pesad, mitte ühest üks ja teisest teine.



## 5. Kola korpusesse

Uue korpusega tulevad need kohe kaasa, ent kasutatud korpust

ostes veendu, et kaasa antaks ka korpuse küljeplaadi aukudesse kruvitavad väikesed metalljalakesed. Nende külge kruvitakse emaplaat, sestap tuleb need kindlalt ja korralikult kinni keerata.

Veel enne emaplaadi korpusesse kruvimist võib olla mõttekas kinnitada sinna kõvaketas ja plaadilugeja, sest kui emaplaat on juba korpuses, võib jääda kõvaketta õigetpidi keeramiseks liiga vähe ruumi, et seda valutult sahtlisse mahutada.

Aseta korpuse tagapaneeli augu kohale emaplaadiga kaasa tulnud plekist kate, mil sees emaplaadi liidestele sobivad augud. Pleki puudumine ajab sassi korpusesisese õhuringluse ning see häirib korpuse korralikku jahutust.

Aseta emaplaat korpusesse ja rihi kinnitusaugud kohakuti keermestatud metalljalakestega. Keera emaplaat vastavate väiksemat sorti kruvidega (needki tulevad emaplaadiga kaasa) kinni. Esmalt keera kõik kruvid poolenisti sisse ja siis hakka neid ükshaaval järk-järgult pingutama. Kui kruvid kohe otsast alates kõvasti kinni keerata, jääb emaplaat pingesse.

Nüüd aseta paika graafikakaart ja muud lisakaardid. Veendu, et need läheksid nii sügavalt pesasse sisse, et klemmid serva vahel ei paista. Kinnita kõik lisakaardid kindlasti kruvidega korpuse serva külge, eriti raske-mad kaardid, sest kinnitamata kaart võib aja jooksul välja libiseda või oma raskuse all paindudes viga saada. Moodsale graafikakaardile tuleb kindlasti ühendada ka must 2 x 2 lisatoitepistik.



## 6. Ühenda kaablid

Ühenda emaplaadi voolukaabel — see on toiteploki tulev kõige laiema pistikuga kaabel. See võib koosneda kahest osast: 2 x 10 ja 2 x 2 klemmiga pistikust. Üldiselt sobivad kõik kaablid ainult õigete pesadega. Kui emaplaadil on veel üks 2 x 2 lisatoite pesa, siis ühenda ka sinna valge otsaga kaabel. Musta otsaga 2 x 2 toitekaabel käib graafikakaardi külge.

Kõvakettakaablite ühendamisel pole samuti võimalik eksida: need sobivad vaid ühtepidi, nagu ka kõvaketaste toitekaablid.

## 7. Viimased juhtmed

Sõltuvalt korpuse suuruselt ja emaplaadi paigutusest võid tahta



ühendada korpuse juhtmed — HDD, HDD Led, Power, Reset jt — kas enne või pärast muude kaablite ühendamist. Siinkohal tuleb appi emaplaadi käsiraamat, kus on täpselt kirjas, milliste klemmide külge juhtmed käivad. Vastavad lühendid võivad olla kirjas ka emaplaadil.



## 8. Tasub teada

Enne emaplaadi kinnikruvimist veendu, et ikka kõik liidised oleksid tagapaneeli kaudu kasutatavad. Lohakal kokkupanemisel võib juhtuda nii, nagu pildilt näha.

Ära kunagi ühenda arvutis juppe lahti või kokku siis, kui sel on toide sees. Tõmba voolujuhe toiteploki välja — ära piirdu vaid toiteploki lüliti vajutamisega.

Kui arvuti sisselülitamisel piiksub, aga ei anna pilti ette, on tavaliselt süüdlaseks kas halvasti pesas olev graafikakaart või mälu.

Arvutit ehitades ära kannata staatilist elektrit tekitavaid rõivaid. Kindluse mõttes kannata maandavat randmerihma (küsi elektroonika-poodidest).

Emaplaadile ühendatud juppide testimiseks saad korpusesta pooliku «arvuti» sisse lülitada, kui lühistad emaplaadil sisselülitamisnupu (tähistusega Power Switch või PWR SW) klemmid. Selleks sobib näiteks kruvikeeraja, käärid või kasvõi lusikas. Samamoodi saad süsteemi taaskäivitada, lühistades Reset-klemmid.

[d] SVEN VAHAR

## KUIDAS...

## faile taastada

Kellel meist poleks juhtunud, et ühel päeval läheb vaja just seda faili, mis just paari päeva eest mittevajalikuna prügikasti lendas? Ja nagu korralikus peres ikka, on prügikasti vahepeal tühjendatud...

1.

## Paanikaks pole põhjust

Tegu on tehtud, mis läinud, see läinud. Ent vastava tarkvara abil võib õnneks minna ja kustutatud faile veel tagasi saada.

Niipea kui avastad, et oled tähtsa faili kustutanud ja selle prügikastistki minema visanud, jäta edasine tegutsemine arvutiga kohe katki. Ära installeeri uusi programme ega kopeeri kettale, kus kustutatud fail asus, ära loo uusi ega salvesta vanu dokumente, ära kasuta brauserit (sest see salvestab kõvakettale ajutisi faile) — ühesõnaga, ära puutu arvutit või toimetama sellega nii vähe kui võimalik.



2.

## Lae alla päästev programm

Lae veebisaidilt [www.recuva.com/download/builds](http://www.recuva.com/download/builds) alla või võta selle kuu [digi] kaaneplaadilt programm Recuva. Kui otsustad veebist laadida, tee seda parem teises arvutis. Võta veebist Portable-versioon, ava ZIP-arhiiv ja kopeeri sealsed failid mälupulgale, soovitatavalt mõnda uude kausta.

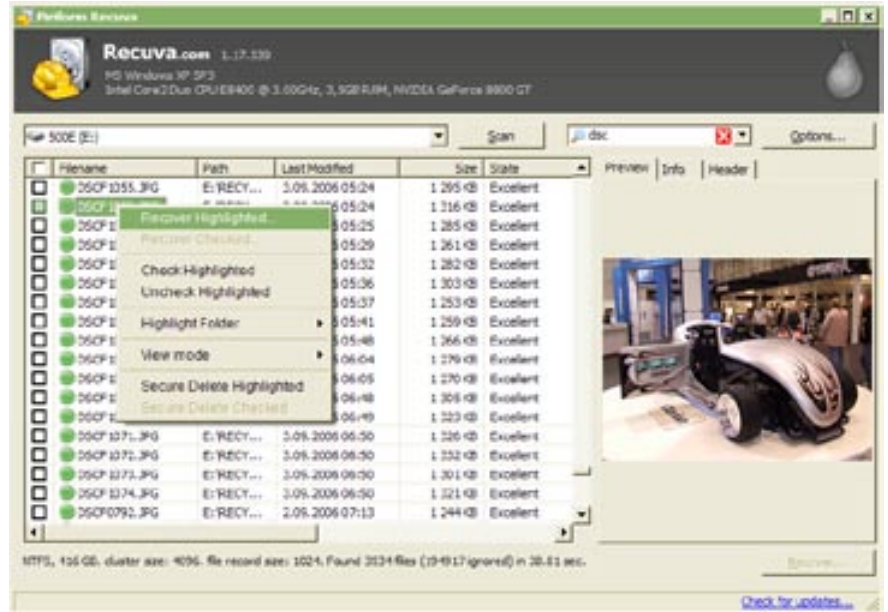
3.

## Otsi kustutatud failid üles

Pista mälupulk programmiga arvuti külge ja otsi sealt üles kaust, kuhu programmi kopeerisid. Käivita programm, klõpsates faili `recuva.exe`. Esmakordsel käivitamisel tervitab sind abimees, mis suunavate küsimuste toel aitab sul samm-samult edasi minna.

Esmalt palutakse sul valida taastatava faili tüüp (pilt, muusika, dokument, video vm) ja seejärel faili esialgne asukoht. Kolmandal sammul saad sisse lülitada süvaanalüüsi, mis võta veidi kauem aega, ent on põhjalikum. Lülitada see sisse, kui tavaotsing tulemusi ei anna.

Kui soovid otsida mitut eri tüüpi kustutatud faile, siis pole sul abimehest kasu. Vajuta nuppu Cancel ning sa pääsed otsivormile. Vali ülemisest vasakst lahtrist `drav`, millel fail kunagi paiknes (kui sa pole kindel, vali All drives). Otsimist ja andmete kuvamist kiiren-



dab otsifilter, mille saad seada parempoolsest lahtrist. Sinna võid kirjutada osalise faili- või kaustanime, kui sa seda mäletad. Näiteks digikaamera tehtud piltide otsimiseks ja taastamiseks võid kirjutada kaamera poolt antavate failinimede osa, tavaliselt algavad need tähekombinatsiooniga DSC, DC, P00 või IMG, täpsemalt saad selle järele vaadata säilinud piltide pealt.

Klõpsa nuppu Scan.



4.

## Leia õige fail

Programm ragistab veidi ketta kullal ja koostab nimekirja kustutatud failidest. Nimekirja saab sortida veeru päistel klõpsates, nii saad faili nime otsida vähemalt kuupäeva järgi, kui sa ei mäleta enam selle

nime. Failid, mille olekuks veerus State on Excellent, on üldiselt tervikuna taastatavad, kuid sa võid proovida taastada ka faile, mille olekuks on märgitud midagi vähemjulgusvat. Vahele siiski ei pruugi õnnestuda ka Excellent-tähisega failide taastamine, juhul kui faili päises või mõnes muus olulisel kohas on mingi osa juba üle kirjutatud.

5.

## Taasta!

Taastamiseks paremklõpsa soovitud faili nimel ja vali Recover. Avaneb kaustavaliku dialoogiaken, kus pead ette näitama koha, kuhu taastatud fail pannakse. Võimalusel suuna taastatud fail mõnele teisele kettale, mitte samale, kust soovid faile taastada: iga järjekordne failioperatsioon selle ketta kallal vähendab võimalusi faile taastada.

Kindluse mõttes võid faile taastada ka mälupulgale. Oluline on jälgida, millise sihtkausta sa programmile ette annad, sest see üritab tekitada tagasi ka kustutatud kaustastruktuuri ning kui kausta nimi peaks klappima mõne olemasolevaga, siis võib taastatud fail sinna alla teiste sekka sattuda. Segaduste vältimiseks loo taastatavate failide jaoks mälupulgale või teisele kettale täiesti uus kaust.

[d] SVEN VAHAR

## KUIDAS...

## kadunud kettaruumi leida

Alles see oli, kui ostsid arvutile uue kõvaketta ja juba on see pahna täis kogunenud. Oli 120 GB vaba ruumi, aga nüüd on järel ainult 15 GB. Kuhu ruum kaob? Salapäraseid ruumiröövleid on tegelikult lihtne leida.

## 1. Arvuti salaelu

Kui sa arvad, et tead, mis sinu arvutis toimub või kus midagi asub, siis eksid. Isegi need, kes kinnisilmi võivad süsteemi seadistada ning keda sõbrad-tuttavad kutsuvad appi, kui neil on arvutiga probleeme, ei tea alati, kuhu su kõvakettaruum kaob.

Peamiseks põhjuseks on see, et paljud programmid hoiavad lisaks sulle nähtavatele andmetele ka salaarhiivi, millest sul aimugi pole. Eriti altd on seda tegema programmid, mis tegelevad näiteks pildi- või mõne muu suuremahulise andmetöötlusega, mille käigus on tarvis säilitada failitöötuse vaheastmete teavet, et tehtud muudatusi oleks võimalik hiljem tagasi võtta. Nii näiteks hoiab populaarne pildihaldus- ja -töötlustarkvara Picasa süsteemikettal faile, kuhu on salvestatud sinu piltide eelvaated, et programmi järgmisel käivitamisel ei peaks hakkama taas kõiki pildifaile sisse lugema. Samamoodi käitub fototöötlustarkvara Lightroom.

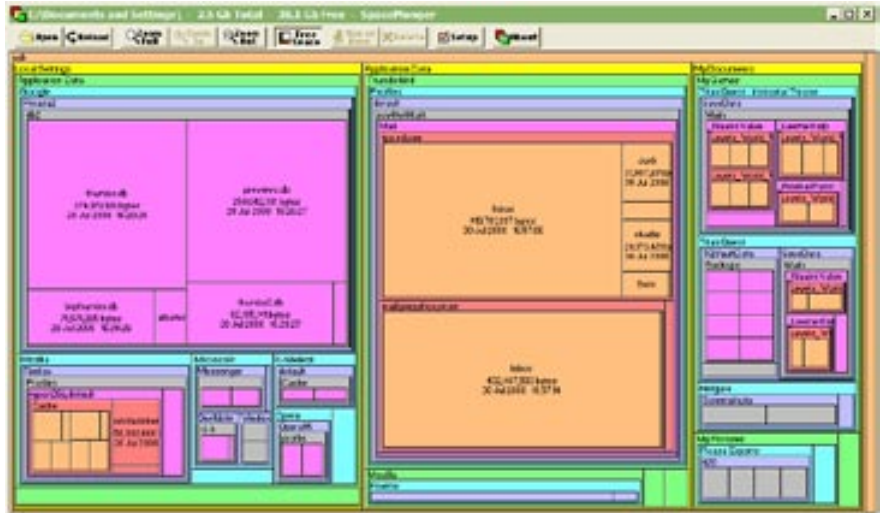
Need failid on vajalikud programmi kiireks ja korrektseks toimimiseks, kuid hädavajalikud need ei ole. Kustutades need failid, saad ajutiselt vaba ruumi juurde. Ajutiselt sellepärast, et aja jooksul tekitavad programmid neile vajalikud hiigelkaustad jälle tagasi.

Ent sageli on ruumiraiskajaiks su enda failid, mis sa oled lihtsalt kuhugi kettanurka unustanud. Näiteks kasutades digifotokast piltide laadimiseks tootja programmi, mis istub olekualal, hakkab see automaatselt pilte arvutisse kopeerima niipea, kui kaamera ühendad. Seegi programm võib hoida tolpeltandmeid, kopeerides esmalt kõik pildid kuhugi oma kausta ja alles siis sinu soovitud kohta edasi.

Ruumiröövleiks võivad olla ka arvutimängude salvestatud vaheseisud. Mõne mängu vaheseisu failid võtavad ruumi vaid paar-kümmend kilobaitit, teise omad aga kümneid megabaite.

## 2. Otsimiseks õige tööriist

Kui hakkaksid käsitsi kaustades sorima ja üksikfaile ning kaustade suurusi võrdlema, teeksid seda viimsepäeva laupäevani. Võta parem kaaneplaadilt programm Spacemonger või lae see alla veebilehelt [www.sixty-five.cc/sm](http://www.sixty-five.cc/sm).



Kaaneplaadil on vanem, ent vabavaraline versioon, veebist saad alla laadida ka uuema versiooni. Kaaneplaadil olev programm ei vaja installimist, lihtsalt kopeeri see oma arvuti kõvakettale (kuhugi, kust sa selle ka pärast üles leiad) ja käivita.

## 3. Otsimist alga!

Avaneb igav hall aken, sest programm ei hakka omast tarkusest midagi tegema. Klõpsa nupureal nupul Open. Avanenud aknas vali draiv, mille ruumikasutust soovid uurida, ja klõpsa nuppu OK. Pärast mõningast ragistamist kuvab Spacemonger su ette värvilise kaardi sinu failidest. Kõvaketta vaba ala jääb hallile taustale, failid ja kaustad on vikerkaarvärvilised. Värvidel tähendus pole: eri värvidega on lihtsalt tähistatud erineva peastusastmega kaustad, seda selleks, et sul oleks kergem orienteeruda.

Juba nüüd peaks sul selgelt näha olema, millised kaustad on kõige suuremad — need, mis ekraanil teistest enam laiutavad, võtavad ka kõvakettal proportsionaalselt rohkem ruumi.

Et näha kausta sisu täpsemalt ning kuvida ruumijaotust kausta sees, klõpsa hiirega kausta tähistaval värvilisel ribal. See toiming suuhib sisse soovitud kausta vaatesse. Nii saad klõpsates sukelduda järjest sügavamale. Et pärast jälle alguvaatesse tagasi saada, kasuta üleval nupureal olevat nuppu Zoom Out.

## 4. Enne kustutamist kontrolli

Kuna programm näitab sulle kätte ka süsteemikaustad ja peidetud kaustad, siis võid kettakaardilt avastada mahukaid kaustu ja faile, mille olemasolust sul vähimatki aimu polnud. Ent siit ka hoiatus — enne tundmatute failide kustutamist uuri järele, millega täpsemalt tegu. Täpsemaid toiminguid saad teha kaustal või failil paremklõpsates.

Enne kui valid käsu Delete, vali igaks juhuks Run/Open, see laseb Windowsil kausta avada ja sa saad harjunud vaates uurida, mis seal sees on. Kui kustutad faile või kaustu, pead Spacemongeril laskma vaadet uuendada. Seda saad teha, klõpsates nuppu Reload. Käi niimoodi üle kõik avavaates näidatud suuremad kaustad, kuid kustuta ainult asju, milles oled kindel, et võid need kustutada.

[d] SVEN VAHAR



KUIDAS...

# muuta foto mustvalgeks

Värvifotograafiale vahelduseks võiks mõnikord kätt proovida mustvalgete piltidega. Kuigi pealtnäha iganenud värk, on mustvalged fotod sageli hoopis kõnekamad ning köitvamad. Isegi pisut ebaõnnestunud värvilisest kaadrist võib saada vinge mustvalge foto.



1.

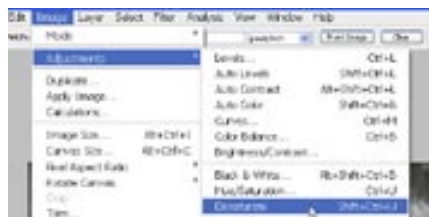
Välidi kaamera seadeid

Paljudel digikaameratel saab küll otse aparaadi menüüst määrata, et soovite mustvalget pilti, kuid seda varianti tasuks vältida. Kaamera sensor võtab pildi vastu ikkagi värvilisena ning tõenäosus, et kaameras olev tarkvara suudab võistelda korraliku fototöötlustarkvaraga, ei ole kuigi suur. Pealegi saab ise värve kaotades tulemust paremini kontrollida.

2.

Mustvalge valik on kirju

Arvutis on foto mustvalgeks muutmiseks mitu võimalust, seda nii spetsiaalprogramme kasutades kui Photoshopi erinevate tööriistade abil. Üldiselt kehtib reegel, et mida lihtsam võte, seda lamedam pilt; sügavam ja mõjuvama tulemuseni jõudmiseks tuleb pisut vaeva näha. Soovitatakse võtta üks näidispilt ja sellest erinevaid meetodeid rakendades teha mustvalged koopiad. Siis on tulemusi kõrvutades hea hinnata, milline enim sümpatiseerib.



3.

Lihtsalt ja igavalt

Photoshopi kasutades on kõige lihtsam pilti mustvalgeks muuta

käsklusega Image -> Mode -> Grayscale või Image -> Adjustments -> Desaturate. Mõlemad annavad kiiresti tulemuse, mis, tõsi küll, on enamasti hall ning ilmetu.



4.

Ümber nurga

Veel ühe lihtsa võimaluse pakub Layer -> New Adjustment Layer -> Gradient Map. Avanenud aknas klõpsa nuppu OK ning seepeale avanevas aknas vali rippmenüüst mustvalgele üleminek. Klõpsa uuesti OK ja pilt ongi mustvalge.

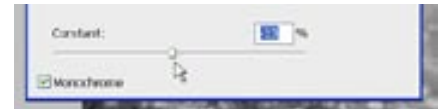


5a

Proffide seas kõige levinum meetod

Kõige rohkem võimalusi pakub tööriist Image -> Adjustments -> Channel Mixer. Märkides avanenud aknas ruudu Monochrome, muutub pilt mustvalgeks, vajadusel saad seda erinevate värvikanalite liugurite abil muuta. Katsu hoida Total-väärtus 100 kandis (selle ületamisel ilmub ka hoiatav hüüumärk) ning pea meeles, et mida rohkem kanaleid miksib, seda rohkem müra pildile tekib. Siiski võib 100st suurema või väiksema kogusumma puhul saada huvitavaid kuns-

tipäraseid tulemusi. Üleval olev rippmenüü Preset pakub ka fotofiltreid imiteerivaid valmishäälestusi, samuti saad sinna salvestada enda omi.



5b

Heledam või tumedam

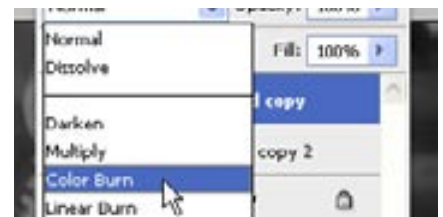
Channel Mixeri kõige alumine liugur, Constant, võimaldab määrata pildi üldise heleduse-tumeduse. Sikuta seda miinustesse, et saada tumedam pilt, ning plussi poole, kui soovid heledamat. Kui meelepärased valikud tehtud, klõpsa nuppu OK. Pildil pole ka sellisena häda midagi, aga järgmised sammud pakuvad võimalusi seda veelgi paremaks muuta.



5c

Kaks koopiat

Nüüd tee pildist kaks koopiakhti. Selleks lohista pisiaknas Layers pilt kaks korda all servas olevale New Layer ikoonile.



5d

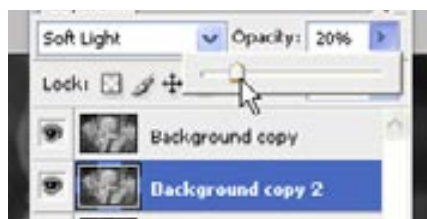
Kõrveta ja sulata

Tee kõige ülemine koopia sellel klõpsates aktiivseks ning vali



KRISTJAN KALJUND

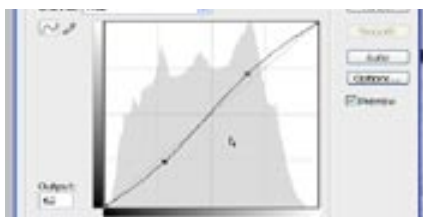
Layersi akna rippmenüüst Color Burn. Muuda Opacity väärtus näiteks 20%.



**5e**

**Valgusta ja sulata**

Klõpsa teisel koopial ning vali rippmenüüst Soft Light. Muuda taas Opacity väärtust, alustuseks samuti 20%. Nüüd ei ole mustvalge pilt enam nii luitunud ja sellel on märksa rohkem sügavust. Muutes kahe tehtud kihi Opacity väärtusi, saad otsida endale meeldivaima kombinatsiooni.



**5f**

**Kui oled perfektsionist**

Iga kihti saab vajadusel veel timmida: Image -> Adjustment -> Curves. Enamasti on abi sellest, kui annad kurvile kergelt S-tähe kuju. Kontrasti lisab ka Image -> Adjustments -> Brightness/Contrast.

**5g**

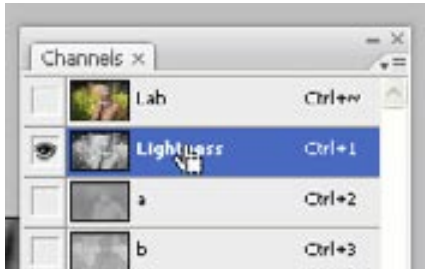
**Lisa vana kooli hõngu**

Kuigi foto näib nüüd juba üsna mustvalge, kasutab see tegelikult



ikka veel RGB värvimudelit. See annab võimaluse fotot toonida, näiteks retrohõnguliselt seepiapruuniks. Selleks vali menüüst Layer -> New Adjustment Layer -> Color Balance ning liiguta liugureid, kuni näed soovitud tulemust. (Tone Balance'i valikus on vaikimisi aktiivne Midtones. Kui selle valikuga muudatused tehtud, vali kordamööda Shadows ja Highlights ning säti paika ka varjutatud ja heledad alad.) Kuna tegemist on eraldi kihiga, saad neid sätteid soovi korral hiljem muuta.





**6a** Meetod, mida paljud ei tea

Pisut teistsuguse tulemuse saab Lab-värviruumi abil. Vali Image -> Mode -> Lab Color ning seejärel klõpsa aknas Channels real Lightness. Märkista kogu pilt (Ctrl+A) ning kopeeri vahemällu (Ctrl+C). Vali menüüst Image -> Mode -> RGB. Ava uuesti aken Channels ning klõpsa punase värvikanali (Red) peal. Kleebi vahemälu olev pilt (Ctrl+V). Korda sama ka rohelise (Green) ning sinise (Blue) kanaliga. Viimaks klõpsa uuesti RGB real, et kõik kanalid nähtavale tuua.



**6b** Lisa sügavust ja kontrasti

Kui pilt tundub pisut lame, kasuta eespool õpetatud kahe kooikihi meetodit (5c-5e). Tumedust-heledust saad timmida, klõpsates Image -> Adjustment -> Levels.



**7a** Uue tarkvara eelised

Photoshop CS3 omanikel on veel üks üsna lihtne võimalus värvilisest mustvalge pildi saamiseks. Image -> Adjustment -> Black and White avab akna, kus saad rippmenüüst valida mõne salvestatud seade, mis enamiku piltide puhul annab juba päris hea tulemuse. Lisaks võid pilti kuue liuguri abil veelgi timmida ning soovi korral

meelepärase häälestuse lemmikuna salvestada (väike ikoonikene rippmenüü kõrval).



**7b** Toonimine on lihtne

Kui märgid ruudu Tint, saad muuta ka foto värvitooni. Ülemine liugur valib tooni ning alumine selle tugevuse.



**8.** Õige meeleolu täpishäälestus

Omapäraseid toone ja üleminekuid võimaldab funktsioon Split Toning, ent see on nii põhjalik teema, et väärib eraldi käsitlemist mõnes tulevases numbris.

**9a** Mine detailseks

Mustvalgetele piltidele lõppviimistluse andmiseks on kaks olulist tööriista: Dodge ja Burn. Nende abil saad parandada konkreetsete alade heledust-tumedust ning kontrastsust. Katseta mõlemat tööriista erinevate seadetega, et nende olemust mõista.



**9b** Millal mida kasutada

Kasuta Dodge'i ainult heledate alade (Highlights) ning Burni keskmiste toonide (Midtones) ja varjualade (Shadows) puhul. Vastasel korral toodad ainult kolemaid halltoone ning müra.

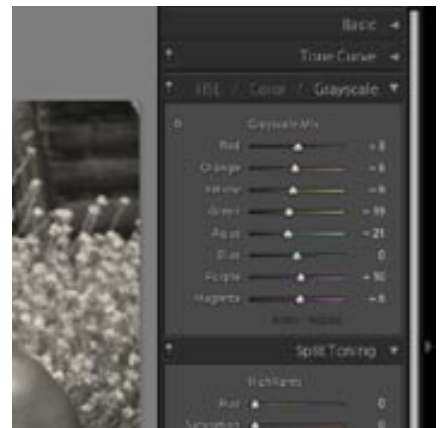


**9c** Ole kannatlik ja õrn

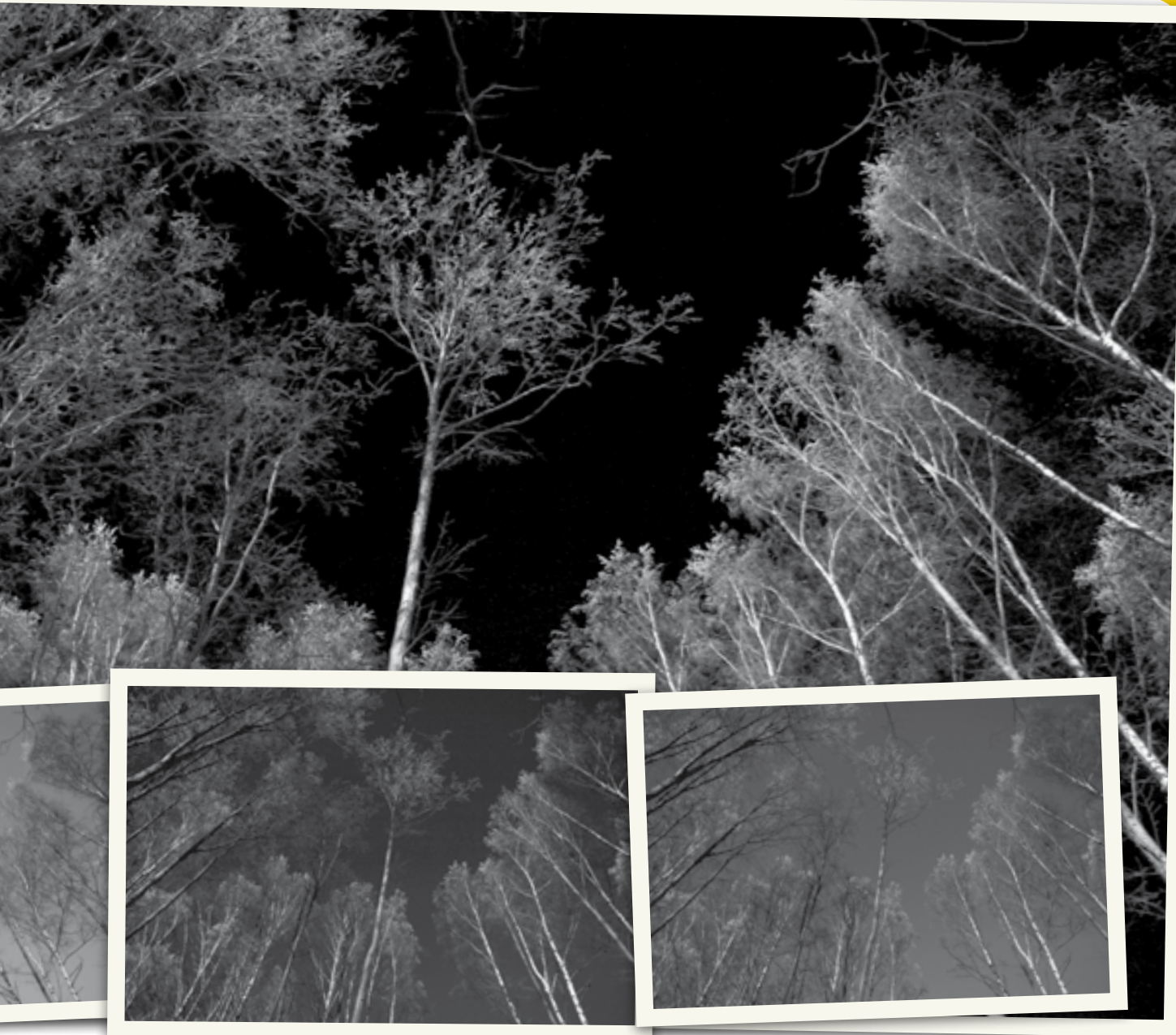
Et üleminekuid jääksid sujuvad ning märkamatud, tasub lõppviimistlusel kasutada pehmete servadega suure



pindalaga tööriista. Vali näiteks Brush size 500px, Hardness 0%. Hoi a Exposure'i väärtus kuni 10% (kui vaja, töötle üht piirkonda mitu korda, selmet valida suurem Exposure).







## 10a

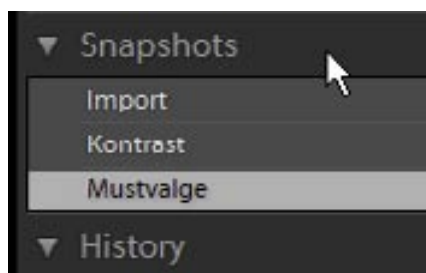
## Alternatiivne programm, alternatiivne meetod

Adobe Lightroomi kasutajale on pildi mustvalgeks muutmise tehtud väga lihtsaks, ent sellest hoolimata säilib kontrolli väga paljude seadete üle. Develop'i vahelehel tuleb aknas HSL/Color/Grayscale valida Grayscale. Avanenud liugurite abil saab seejärel originaalfoto toone kontrollida. Lightroomi on sisse ehitatud ka funktsioon Split Toning. Töölaua paremas servas võib aga valida erinevate eelseadete (Presets) vahel, samuti salvestada enda lemmikuid.

## 10b

## Väiksed trikid, väiksed nipid

Lightroomis töötades tasub meelde jätta V-klahv. See muudab pildi kiiresti mustvalgeks ja avab seadete akna, teistkordne klahvivajutus taastab värvilise



pildi. See on kõige kiirem viis esmamulje saamiseks, et otsustada, kas konkreetne pilt näeks mustvalgena ilus välja.

Tuletagem veel meelde, et kõik Lightroomis tehtav jätab originaalpildi puutumata, st iga muudatust saab hiljem tagasi võtta. Nii ei pea kartma, et eksperimenteerimise käigus originaal kaduma läheb. Lisaks tasub meeles pidada funktsiooni Snapshot, mis salvestab parasjagu poolelioleva töö seisu ning võimaldab selle juurde naasta.



## 11.

## Kalibreeri

Kui teed mustvalgeid või toonitud pilte eesmärgiga need seinale riputamiseks välja trükkida, tuleks kogu tööd alustada kuvari kalibreerimisest, vastasel korral võib tulemus soovitud märkimisväärselt erineda.

[d] KRISTJAN KALJUND

## KUIDAS...



# mobiiltelefoni ohutult kasutada

Kas mobiiltelefon ikka on kahjulik tervisele? Teadlased pole selles veel selgusele jõudnud. Seniks, kuni nad seda teevad, lülitame end igaks juhuks paranoirarežiimile ja õpime end mobiiltelefoni kurja mõju eest kaitsma.

1.

## Ära heieta

Kui paljudes emades-isades juurdunud arvamus, et ülemäärane mobiiliga lobisemine teeb nende lapsed lolliks, pole veel kinnitust saanud, siis tõik, et mobiiltelefon on kiirgusallikas, ei vaja tõestamist. Ja kui on midagi, milles teadlased valdavalt üht meelt on, siis selles, et ega kiirgus tervisele nüüd hea küll ole, pigem ikka kas neutraalne või siiski kahjulik. Seega — kiirita end võimalikult vähe. Kaheminutilise kõne mõjutab aju loomulikku elektrilist aktiivsust kuni kaheks tunniks pärast telefoni kõrva juurest võtmist. Oled sa kindel, et tahad oma kõige tähtsamat organit päev läbi säritada?

2.

## Liftis ei lobiseta

Lift, mis on ju sisuliselt metallkon-teiner, peegeldab osa kiirgusest, mis vabas õhus hajuks, enda sisemusse tagasi, võimendades telefoni poolt otse antavat kiirgust. Samamoodi peegeldab kiirgust sise-sepoole ka auto või muu sõiduki metallkere. Lisaks peab mobiiltelefon liftis korraliku side saavutamiseks töötama tugevamalt. Ja seda su aju ju tegelikult üldse ei soovi.

3.

## Hea levi on parem kui halb

Kõlab loogiliselt, mis? Ent mitte selles mõttes, mida sina silmas pead. Hea levi ei taga ainult katkestusteta ja raginateta kõne — kui levi on korralik, siis ei pea mobiiltelefon ka täisvõimsusel huugama. Olles kohas, kus levi on pidevalt vaid üks

«pulk», peab mobiil rakendama suuremat võimsust, et sidet hoida. Ka koduse mikro-laineahju puhul on vahe sees, kas soojendad toitu 20% või 80% tugevuse peal. 20% teeb toidu vaid leigeaks, aga 80% keedab kiiresti loidiks. Pista kausike putru mikrolaineahju ja proovi järele. Brrrr.

4.

## Räägi seistes

Välgi rääkimist kiiresti liikuvast sõidukist, näiteks rongist. Põhjus on selles, et siis peab telefon pidevalt muutuva signaalitugevuse või uute levimastide püüd-mise tõttu taas rohkem vaeva nägema ja tu-gavam signaali välja saatma. Pealegi, mida sa kihutavast autost või rongist ikka raportee-rid? Vaata parem aknast välja ja naudi sõitu!

5.

## Ära kuula tühja

Tõsta telefon kõrva juurde alles siis, kui kõne on vastu võetud. Kartus, et sa kõne alguse maha magad, on asjatu, sest 99% mobiiltelefonidest teatavad kõne ühendamise kenasti ka ekraanil, sel-leks pole vaja pingsalt minutite kaupa tuttavat kutsungit kuulata.

6.

## Ole mitmekülgne

Kui oled normaalse kuulmisega ja mõlemad kõrvad on korras, vahe-ta pikema kõne jooksul kätt ja kõrva. Kui juba aju kiiritada, siis vähemalt ühtlaselt, eks. Esi-algu võib telefoni teise kõrva äärde tõstmise tunduda võõristav, aga sellega harjub.

7.

## SMS on su sõber

Tõsi ju on, et tekstisõnumi saat-mine on kallim kui sama arvu sõ-nade telefonis ettevuristamine, aga vähemalt ei kiirita SMS ei sind ega saajat. Pealegi jätab SMS mulje, nagu oleksid väga hõivatud ega saa helistada, kuid oled ometi leidnud mõned sekundid aega, et tähtsalt koosolekult salaja üks sõnum saata. Siis on ka kindel, et ta ei helista sulle tagasi ega tüüta sind asjatute lisaküsimustega või juttudega sellest, kus ja kellega ta eile õhtul käis, mida tegi ja mis kell koju jõudis.

8.

## Pea on paksem kui puusad

Meil kõigil on vahel pea pärast rasket tööpäeva paks otsas, aga niisama paks on see meil juba loomupäraselt. Suure osa kiirgusest peab kinni kolju, mis po-legi nii õhuke, nagu võiks arvata. Kuid vööpiir-konnas meil sääraast head kaitset pole, otse vastupidi, sealsetes kudedes neeldub kiirgus märksa varmamalt. Kandes sisselülitatud mobiiltelefoni taskus või vöökotikeses, seame ohtu alakõhu piirkonnas olevad tundlikud, ent kasulikud organid.

Eriti on siinkohal põhjust muretsemiseks meestel, sest uuringud on näidanud, et mobiili kandmine kubeme lähedal võib viletsamal juhul vähendada sperma hulka kuni 30%. Kuid ega naistelgi hõlpu ole — nii mitmedki meedikud soovivad mobiiltelefoni raseduse ajal kõhust võimalikult kaugel hoida.

Kas telefoni taskus kandmine ikka on riski võtmist väärt?



**9. Vabakäekomplekt võimendab**

Vanamoodsad juhtmega vabakäekomplektid teps mitte ei vähenda, vaid hoopis suurendavad kiirgusvälja, kuna juhe toimib ühtaegu ka antennina. Oleks siis tegemist antenniga, mis võimendab ainult enda mobiiltelefoni kiirgust, oh ei, see püüab ju ka teiste mobiilide ja muude kiirgusallikate kiirgust. Vägev, mis? Jaa, eriti vägev värv on aga siis, kui kannad telefoni vöö ja ajad sealt kõne traadiga kõrva...

Ehk on siis arukas kasutada hoopis juhtmeteta vabakäekomplekti, näiteks Bluetoothiga töötavat? Sel ju antenni küljes ei ripu ja pealegi on see mugav. Palju õnne, sa riputasid oma kõrva külge just väikese mikrolaineahju! Ei usu? Löö lahti mikrolaineahju ja mõne Bluetoothiga töötava seadme tehniline dokumentatsioon. Mõlemad töötavad sagedusel 2,4 GHz. Miks aga siis miljoneid mikrolaineahju kasutajaid ei kimbuta tervisehädad? Sest mikrolaineahi on ehitatud kiirgust enda sees kinni pidama, Bluetoothi ühendusseadmed aga kiirgust välja saatma ja vastu võtma.

**10. Kasuta kõlarit**

Telefonidel on välise kõlari režiim põhjusega sisse ehitatud. Kui on ette arvata, et pead pidama pikema kõne, lülita telefon ümber välisele kõlarile ja aseta see lauale. Pealegi saad nõnda ka teise käe vabaks ja sellal, kui ämm toru otsas maast ja ilmast heietab, ilma kuhugi välja jõudmata, võid midagi muud teha. Näiteks ristsõna lahendada või lehte lugeda.

**11. Öö olgu telefonivaba**

Kui hoiad telefoni magamise ajal öökapi täpselt oma pea kõrgusel ja otse voodi kõrval, siis oled end naelutanud ööpäevas kuueks kuni kaheksaks tunniks otse telefoni kiirgusvälja. Vabatahtlikult. Lülita telefon ööseks välja või aseta vähemalt kuhugi kaugemale kapiotsale. Väljalülitamist ei tasu peljata, sest paljud telefonid äratavad ka väljalülitatud olekus. Võib-olla on sinu telefoniga ka niimoodi? Proovi järele, määrä äratust paar minutit praegusest ettepoole ja lülita telefon välja. Kui äratav, siis võid seda julgelt teha ka ööseks. Ah et äkki tuleb öösel mõni oluline kõne? Mõtles hoolega, millal viimati midagi sellist juhtus?

**12. Madal SAR on parem kui kõrge**

Kui sa siiski pead pidevalt telefoni otsas rippuma, kas sellepärast, et töö seda nõuab või sellepärast, et sa lihtsalt ei oska enam elada ilma selle väikese plärakastita kõrva ääres, osta endale vähemalt korralik telefon. Korraliku all ei mõtle me siinkohal kõige uuemat kahepoolse liugklapiga, sa-jamegapiklise kaameraga ja terabaidise mälukaardiga telefoni, vaid aparati, mil kõige madalam SAR-reiting.

SAR ehk Specific Absorption Rate on raadiosageduste energia neeldumisindeks. Mida madalam see on, seda parem. Euroopas on piirmääraks 2 W/kg 10 g koe kohta, Ameerika Ühendriikides ja Kanadas 1,6 W/kg 1 g koe kohta. Teave sinu telefoni mudeli SAR-rei-

tingu kohta võiks olla kirjas telefoni passis või dokumentatsioonis. Kui sa seda sealsest numbripurust ei leia, küsi poes müüjalt. Kuigi arvata on, et ega keskmine müüjagi sellest midagi tea. Ent õnneks on olemas kõiketeadev internet, kust leiad hõlpsalt tarvilikku teavet. Nokial näiteks on olemas kohe vastav veebiaadress: sar.nokia.com, Sony Ericssoni-de kohta saab teavet tinyurl.com/5a38ww.

Kui pea telefoniga rääkimisest õhtuks valutab, siis vaheta oma praegune väiksema SAR-reitinguga aparati vastu välja, võib-olla aitab. Veel paremini aitaks muidugi vähem rääkimine, aga kui vaja, siis vaja.

**13. Muusika vaiksemaks**

Üks, mis samuti tõestamist ei vaja, on liigvalju muusika kahjulik mõju kuulmisele. Kes koolis anatoomiatunnist poppi teinud, see teadku, et kaadervärk, mis kõrvas helisid vastu võtab, kulub. Mida aktiivsemalt seda koormata, seda kiiremini see kulub. Mobiiltelefonidega kaasas olevad kõrvaklapid on üsna viletsakesed ning kõik helid seal puhtalt läbi ei tule. Sellisel juhul on üsna tavaliseks reaktsiooniks heli valjemaks keeramine, et muusikast mingitki efekti saada, et nüansirikkust helitugevusega kompenseerida. See pole hea.

Kui tabad end pidevalt helivaljust põhja keeramas, on aeg osta telefonile paremad kõrvaklapid. See raha poleks raiskamine, see oleks kulutus su enda tervise huvides. Sa ju kindlasti tahaksid veel vanaski eas kuuldeaparadita ringi käia?

[d] SVEN VAHAR



# Barbaarsus internetis

76 aasta eest Ameerika ulmekirjaniku Robert E. Howardi välja mõeldud barbar Conan tegi kuulsaks Arnold Schwarzeneggeri. Nüüd proovivad Hyboriani maailma mõõkade ja loitsude abil loorbereid lõigata Norra mänguloojad, kes tegid valmis MMORPG.

● Massiivne võrgurollimäng leiab aset antiikajast inspireeritud maailmas ajal, kui barbar Conan on kroonitud Aqualonia kuningaks. Musklimäe valitsusaega ähvardab aga kolmest küljest liginev rünnak. Mängija kehastub laevahukuse ellu jäänud galeeriorjaks, kes uhitakse rannale piraadisaarel Tortage. Juba esimestel mänguminutitel päästab mängija hädas oleva naise (mitte küll printsessi, vaid hoopis prostituudi) ja algab seiklus, mille käigus raiub kangelane maha maailmas esile tõusnud kurjade jõudude päid.

## Massist erinemine

AoC-s on tegelase valimine ja talle omapärase välimuse andmine tööpoolest ennenägematu: kohaldamisvõimalusi on lõputult ning tulemus on usutav ja äratuntav. Valida on kolme rassi ning 12 mängijaklassi vahel, mis jagunevad sõduri, kelmi, preestri ning maagi arhetüüpidesse. Nagu MMORPG-zanrile kohane, saab aardeid jahtida nii ükski kui

teiste mängijatega, kaubitseda linnades leitud kraamiga ning teiste mängijate päid areenidel lõhki lüüa.

Mis aga eristab AoC-d teistest sama žanri mängudest, nagu



«World of Warcraft» või «The Lord of the Rings Online: Shadows of Angmar»? Esiteks proovib mäng välja murda tuimavõitu klikkimismaailmast. Mängija saab mõõka viibutades valida löögi suunda, erioskusi rakendatakse klahvikombinat-

sioonidega. Viga saavad kõik vastased, kes mõõga maandumisalasse passima on jäänud, mitte ainult algne sihtmärk. Seega tuleb pingsalt jälgida oma tegelase ja vastaste paiknemist. Laskerelvi võib kasutada läbi laskja silmade, hiirega FPSilikult sihikut juhtides. Lisaks saab sprintida ja teatud pindadel ronida. Lühidalt öeldes tahab AoC olla realistlik rollimäng, mis tekitab märuli- või seiklusemängu tunde.

## Vägivald

Kuigi taoline juhtimissüsteem toob värsket õhku pisut hallitama läinud rollimängude kasutajaliidesesse, ei saa see oma tööga loodetud kombel hakkama. Samad kombinatsioonid muutuvad tapvalt tüütuks ning nende loogika ei tundu alati ... loogiline. Eriti halvast küljest näitab end mängija vs mängija süsteem, mis suures osas koosneb tobedast üksteise ümber keerlemisest ning karglemisest. Huvitaval kombel saab mingil määral võidelda ka ratsutades, seda mitte ainult hobuste seljas, vaid



SOOVITAME

See mäng on just sulle, kui oled  
allevate mängude austaja



«The Lord of the Rings Online:  
Shadows of Angmar»



«World of Warcraft»





**Džunglirohelus pole imetlemiseks, vaid metslaste veristamiseks.**

ka mammutite ja ninasarvikute sadulas. Teine AoC omapära on *M-rating*, mis tähendab, et mäng pole mõeldud alaealistele. Conani maailm on julm ja verine, seda ilmestavad jõhkravõitu tapmised, kus lendab verd, päid ja jäsemeid. Nalja ei mõista ka loitsud, mis vahel lurjuseid krõbedaks küpsetavad või krampidesse tõmblema saadavad. Mängijate kulme kergitavad deemoniteks muunduvad maagid, kes kisuvad heast peast ohvri südame rinnust välja ja söövad selle ära. Kas see ongi põhjus, miks mäng on alaealistele keelatud? Muidugi mitte. Asi on nimelt selles, et AoC-s esineb vahel naistegelaste osalist alastust. Alatu müüginipp, et mängurites huvi tekitada, aga keegi nagu ei kurda ka.

**Imetusväärne pilt**

Veel üks julge liigutus, mis AoC-d MMOde massist eristab, on võimas graafikamootor. Tegelased on detailsed, loodus lõpsakas, mõned loitsuefektid lausa ennenägematud. Paraku põhjustab see sageli vajaduse laadimisekraani vaadata, kuna Conani maailm pole tervik, vaid koosneb paljudest väikestest või suurtest aladest. Pealegi on mängijate saatmine poodi uue graafikakaardi järele libe tee, sest kui uuduse võlu kaob, kaob ka huvi mängu vastu. Õnneks pole AoC pildiilu poolest halb,

kuigi kvaliteet kõigub – näiteks näevad libahundid välja nagu kurjad mägrad. Turviste ja relvade välimus on tipp-topp ning see on rollimängus väga oluline motivaator. Helikvaliteet ning sisseloetud tekstid on kord head, kord halvemad, kuid muusikaline taust on nauditav.

AoC on teeninud kriitikanooli, kuna hoolimata väga pikast valmistamisprotsessist, ei ole mäng veel päris valmis ning vigasid ei lapita piisavalt kiiresti. Mängijad ei taha maksta 10 eurot kuus, et olla katsejäneks. 80 mängija-level'i arendes on esimese 30 puhul lood päris head, kuid pärast seda läheb mäng vaikselt allamäge ning lõpus ei taha paljud asjad üldse töötada.

AoC-s saab gild ehitada endale linna, mille eest saavad liikmed boonuseid, ning üksteise kindlusi saab ka vallutada. Kahjuks on see osa veel lapsekingades. Pealegi ei tundu mängijaklassid päris läbimõeldud ning vahel ei paku 10 level'i arengus midagi uut. Häirib veel maastike linearsevõitu ülesehitus, nii et punktist A punkti B jõudmiseks on tavaliselt vaid üks kitsas tee.

**Kes kannatab, see kaua ootab**

«Age of Conan» on üldiselt hea, kuid kahjuks paljude vigadega mäng. Mõned neist vigadest saavad lähikuudel ehk korda, tei-



**Mammuti turjal on uhke tunne, kahjuks ei saa teda igäuks hankida.**



**Nii detailsed tegelased on MMORPG žanris ennenägematud.**

sed mitte. AoC edasine saatus sõltub peamiselt sellest, kas mäng suudab pakkuda sellist sisu ja sügavust, et tekiks lojaalne ning arvukas austajaskond, kes mängule selga ei pööra. Muide, infot eestlaste gildiga Hell Hunt liitumise kohta leiate aadressil [www.hellhunt.eu](http://www.hellhunt.eu).

[d] REIN ZOBEL II

## Age of Conan: Hyborian Adventures

**HIND: 599 KROONI**

**Müügil:** [www.andrico.ee](http://www.andrico.ee)

**Protsessor:** 3 GHz

**Mälu:** 1 GB

**Graafikakaart:** 128 MB Shader 2.0

**Helikaart:** DirectX 9.0 ühilduv

**Vaba kettamaht:** 27 GB

**Optiline seade:** DVD-seade

**Tarkvara:** Windows XP/Vista

[HINNANG]

**Ambitsioonikas MMORPG, mille ilusad pildi ja brutaalset võitlust varjutavad suured ja väikesed vead.**

[d] hinne:





# Kuldne kesktee

Codemastersi sarja «Race Driver» uusim väljalase suurepärase «Colin McRae: DiRTi» läikima löödud graafikamootoriga on valinud turvalise kesktee arkaadi ja rallisimulaatori vahel. Selle tulemusena on «TOCA Race Driver 3» saanud enam kui väärilise jätku.

• «Race Driver GRID» on teinud iseenamaga mitu kompromissi ja võtnud sihiks meelelahutuse kui mängu juurde kuuluva olulisima faktori. Ja kui vaadata, mille arvelt need kompromissid on tehtud, siis polegi millegi üle eriti nuriseda. Kel on kas või väiksema sisemine vajadus virtuaalse kihutamise vastu, see leiab «GRIDist» selle vastu rohtu.

## Kaks väga head aspekti

See mäng pakub palju enam kui kohustuslikke ehk päriselt olemasolevaid ja fiktiivseid võidusõiduradu, mille tipp-hetkeks on Le Mansi 24-tunni-sõit, mida võid masohhistliku soovi korral ka täispikkuses läbida. Ja ma ei räägi umbes 40 autost, mida konkurentidega võrreldes pole üldsegi palju, ega sellest, et sõitude võitmise ja sponsorkleepsude pealt teenitud rahaga saab enda sõiduvahendit tuunida.

«GRIDi» puhul võib tribüünile tuua kaks tõsist tõmbenumbrit: autode kahjustused ja viimase 10 sekundi uuestimängitavus. Kui tavaliselt on kokkupõrgetes saadud kahjustused olematu mõjuga edasisele

sõidule või olemuselt ebarealsed, siis siin on suudetud luua midagi enneolematult head ja elulist: autode käitumine pärast avariid mõjutab otseselt ja tõetruult edasist sõitu. Pärast kraavis lõpetatud avariid (või vajadusel ka suvalisel hetkel) on võimalik viimast kümnet sekundit taas vaadata. Kui seda saab teha nii palju, kui ise soovid, siis mängumaailmas vähenähitud võimalus *flashback* viib sind uuesti ka rooli keerama ja lubab tehtud saatuslikku viga vastavalt raskusastmele loetud kordi vältida. See funktsioon on teretulnud just inimestele, kes pole surmtõsised kihutamismisfännid, vaid pigem lõbusõidu tegijad.

## Ühest eksimusest piisab

Parandamist vajavad vead on lihtsad tulema. Piisab ühest suuremast eksimusest kurvis, et vastavalt raskusastmele jääda heal juhul võistlejaterivi tahaotsa sörkima, halvemal juhul kaotada eessõitjad silmist ilma igasuguse lootuseta tekkinud vahet tasa teha või sõit graatsiliselt suitsupilves selleks korra lõppenuks lugeda.

Väga heale visuaalsele poolele sekundeerib heli, millest ise tõeliselt avariid



Nauditavad piruetid ja suitsupilved.

kogemata ei oskaks paremat tahtagi – kokkupõrkel on kuulda kurjakuulutatav metallikriginat, aknaklaaside tuhmi klirinat ja autorehvide appikarjeid. Sõidu ajal söödetakse sulle infot rajal toimuvast ja pärast avariisid raporteeritakse kahjustuste ulatusest.

«Race Driver GRID» on kõigile. Kuigi enamasti kõlab see lause pigem negatiivselt, siis siit leiab sõidurõõmu nii esimest korda rallimängu käivitana kui neid kümnete kaupa risti-põiki läbisõitnu.

[d] MARTIN METS



Iga kurv, mille läbimiseks valid vale trajektoori, lisab edumetreid vastastele.

## Race Driver GRID

**HIND: 699 KROONI**

Müügil: [www.andrico.ee](http://www.andrico.ee)

Demo: [www.gamershell.com/download\\_25620.shtml](http://www.gamershell.com/download_25620.shtml)

Protsessor: 3 GHz

Mälu: 1 GB

Graafikakaart: GeForce 6800 / Radeon X1300 või parem

Helikaart: DirectX 9.0c ühilduv

Vaba kettamaht: 12,5 GB

Optiline seade: DVD-lugeja

Tarkvara: Windows XP/Vista

## [HINNANG]

Ilusa pildi ja heliga ralli, mille plussideks tõetruud autokahjustused ja võimalus aega tagasi kerida.

[d] hinne:





# Paremas vormis kui Harrison Ford

Kuulus aardekütt Indiana Jones on toonud sel aastal rõõmu nii filmi- kui ka mängusõpradele, aga arvustust mängust peaks alustama natuke kaugemast ajast.

• Kui olin väike poiss, siis said kõigest mu mänguasjadest kõige rohkem mänguaga legoklotsid. Seda enam et vana heal vene ajal olid need üliharuldased – neid sai vaid tutvuste kaudu või Soome sõpradelt. Kuna meil oli ka luksuslik puldiga teler, mis haaras Soome kanaleid, siis olid loomulikult ühed mu lemmikfilmid hr George Lucase kätetöö «Tähesõjad» ja Indiana Jonesi seiklused.

Kui keegi mulle oleks tollal öelnud, et ühel hetkel pannakse need filmid kombineerituna Legoga mängu vormi, oleks vist

ennast rõõmust täis teinud. Nüüd on see tehtud, aga mu püksid, tõsi, on kuivad.

## Vanale mängule uus kuub

Kes vähegi mängumaailmaga kursis, on ilmselt teadlik Travellers Talesi seeriast «Lego Star Wars». «Lego Indiana Jones» on sisuliselt sama mäng. Ükshaaval saab läbi mängida kõik esimese kolme Jonesifilmi meeldejäävamad kohad, kas üksi või kahekesi, algul etteantud tegelastega, hiljem umbes 60 seast valituga. Kellele meeldivad traditsioonilised platvormmängud,



# Lego Indiana Jones: The Original Adventures (Xbox 360)



Igal tegelasel on foobiad, naised kardavad putukaid, mis neid edasi liikuda ei lase, ja seega peab keegi teine tee puhtaks tegema. Indy ise ei salli madusid.

need tunnevad end ilmselt väga koduselt, sest hoolimata väga korralikust ja teravast uudest graafikast, on mängumehaanika teada ja tuntud, aga seda sugugi mitte halvast mõttes. See on mäng, mille pea-aegu iga mängur, sõltumata vanusest või kogemusest, suudab mõningase üritamise järel läbi mängida. Kogenumatel kulub selleks paar öhtut, teistel natuke kauem.

Kui põhilood läbi, jagub uuesti mängimise rõõmu veel päris pikaks ajaks – iga tasemel leidub nii salakäike kui aardeid, milleni polegi võimalik esimese mängukorraga jõuda. Kuigi kahekesi ei saa kahjuks üle võrgu mängida, pikendab mänguaega märgatavalt koos sõbraga kurjade sakslaste tagaajamine.

## Igal heal omad vead

Muidugi leidub ka üht-teist, mis võib tekitada tahtmise pult vastu seina visata: relvade automaatsihikud keelduvad sagele sihtimast seda, mida tahaksid tulistada; Indiana piits pole nii kasulik relv, kui võiks – sagedamini päästavad päevad rusikad, ja arvuti juhitud kaaslaste kanapäisus on vahel nii tüütu, et teise puldi omamine või oma puldiga külla tulnud sõber on ainus viis lahendada ülesandeid, mis nõuavad kahe tegelase korraga liigutamist või õigele kohale asetamist.

Autode ja loomade liigutamise nupp kattub tegelaste vahetamise nupuga, mistõttu tuleb rohkem kui korra valmistada hüppama arvuti juhitud tegelase nahka, kes on kohe-kohe surma saamas. Kuna

mäng ise juhendeid ei jaga, siis need, kes pole filme värskelt näinud, ei oskagi ehk selle peale tulla, et pörandaplaadid tähtedega JEHOVA ei varise alla, et osad platvormid on nähtamatud või et kümnete graalide seast tuleb valida õige.

## Legokangelasi lisandub veelgi

Kuna üldine lõbufaktor on kõrge ja ükski probleem pole nii ületamatu, et mängu katki jätta, siis kõigile, kes tunnevad puudust platvormmängudest või Lego-maailmast, on see hea ost, seda aga pigem konsooliomanikele. Arvutis võimenduvad kontrolliprobleemid, mida lahendab ainult USB-pult. Kindluse mõttes tasuks proovida demoversiooni, mille leiab ka eelmise [digi] kaaneplaadilt.

Tundub siiski, et Lego-mänge hakkab liiga palju saama – nurga tagant on kohe väljumas ka Batman ja Harry Potter. Kahtlemata on need kõik eri sihtgruppidele põnevad, aga kes on juba praegused Lego-seiklused lõpetanud, neile ei pruugi uued pakkuda midagi põnevat, et mängu ostu õigustada, ja nad peavad järgmise Lego-laengu saamiseks ootama ära tuleva aasta Lego MMO, kus sõna otseses mõttes terve maailm on mängija ehitada.

Jonesi-mäng paistab siiski oma eesmärgi hästi täitvat – vähemalt mina olen viimased päevad veetnud eBay's ja Lego.com'is, üritades otsustada, millist «Indiana Jones» osa ma püsivalt Lego-vormis oma riulil näha tahaksin.

[d] RAINER PETERSON

Lego Indiana Jones: The Original Adventures (Xbox 360)

**HIND: 899 KROONI**

Müügil: [www.andrico.ee](http://www.andrico.ee)

Xbox360 mängukonsool

Teler (vähemalt 60 Hz, soovitatavalt HD Ready)

Xbox360 kõvaketas või mälukaart

## SOOVITAME

See mäng on just sulle, kui oled alolevate mängude austaja



«Lego Star Wars» seeria



«Ratchet & Clank» seeria

## TEINE ARVAMUS

Topeltlaks nostalgiat eelmisest kümnendist

● Emotsionaalsete miimikakortsudega legomeeste lõbusad seiklused Indiana Jonesi radadel on veelgi mahedama huumoriga kui filmid, mille need põhinevad. Kerge ja sõbralik huumor, mis on segatud nostalgiliste linasteoste ja veelgi nostalgiliste legomehikestega, ongi selle mängu peategelane.

Seadistuste paikaamine arvutis oli esialgu üks peavalu, kuid pärast teaduslikke, katse ja eksituse meetodil tehtud eksperimente sain enda jaoks rahuldava kombinatsiooni paika ja seiklus veeres ilma suuremate kontrolliprobleemideta tempokaalt lõpuni.

[d] MARTIN METS

## [HINNANG]

Väikeste juhtimisprobleemidega Lego-seiklus Indiana Jonesi nahas on lõbus ja lihtne ning täidab oma eesmärgi.

[d] hinne:







# Õnnetud saurused

Kallis Propaganda Games, teil on saurused ja Unreal Engine 3, aga keerasite ikka mängu nässu! See on teie esimene mäng? No oli siis vaja tuntud nimega katsetada?

- «Turok» on sündinud koomik-sina, kuid sinse kandi rahvas on tõenäoliselt kuulnud ainult sama nimega videomängudest. Viimasega kokku on «Turoki» seeria kasvanud seitsmeosaliseks, arvutile on varem jõudnud kolm mängu.

## Seeriale tehakse algaadimine

2008. aasta «Turokil» pole varasemate osadega mingit seost. Ka peategelane on täiesti uus, kuigi traditsiooniliselt indiaani soost. Tulevikus toimuv lugu on tühjem kui kolmanda klassi poiste sõjamaäng. Nimelt saadetakse rühm sõdureid koos Joseph Turokiga kahtlasele planeedile viimase koolitajat kinni nabima. Vanamees, kes tegi Turokist sõjamasina, ei

ole muidugi eriline allaandja ning korraldab tulijatele neist endist ilutulestiku. Üksikud pääsenud hakkavad dinosaurusi ja kurjameid täis planeedilt otsima pääseteed, samal ajal pättide plaane paljastades ja segades.

Kuigi mängus on mõned tulirelvad ja neid on isegi võimalik paaris kasutada, on pöhirõhk Turoki vibul ja pussil. Mõlemad relvad on abiks hiilimisstiilis edenemisel, kuid noas peitub ka võime muuta mängu natukegi huvitavamaks – Turok teeb käsivõitluse spetsina dinodega huvitavaid trikke. Ent algelised nuputuksimised uste avamiseks ja dinode tõrjumiseks tüütavad peagi.

Üksikosa kaardid on igavad. Põhiliselt jalutatakse džunglis, betoonrajatistes ja koobastes-tunnelites. Paigad üksteisest





Võimalik, et kõige meeldejäavam koht mängus, ja seegi on pingevaba võitlus.



See saurus on elusalt kivistunud, nii võib pärast salvestuste laadimist juhtuda.

suurt ei erine, parema eksterjööriga alad on erandid. Pidevalt tuleb astmetelt alla hüpata. Tõenäoliselt takistatakse mängijat niimoodi taganemast ja arvuti mälu peab laadima ainult edasise ala. See, et mäng suudab hakkama saada nii väikeste osadega, näitab halba optimeeritust.

### Graafika jätab soovida

Kehv ehitus paistab välja ka pildist. Silmapiir on pidevalt udune, et graafikakaardil poleks vaja nii palju detaile joonistada. See, mis on selgesti nähtav, on keskpärane või kole. Ometi on mängul julgust kõrgelt üle soovitatud riistvara nõudmistega arvutil pilti jõnksutada. Seda küll tegusamatel aladel, aga ikkagi.

Pilti saadab kehavõitu heli. Taustamuusika ei kütkesta minnes ühest kõrvast sisse, teisest välja. Üllatavalt pole ka hääled eriliselt head, kuigi mängu helindamises on kaasa löönud lausa kuus tuntumat näitlejat. All võiksid joosta veel subtiitrid, mis on mängudes juba üsna tavaline.

Mitmikosas on lipuvarastamise, surmatäide, ülesandepõhine ja koostöö viis. Kaarte on seitse, koostööks eraldi kolm.

Mitmikosa platsid pole just suurepärased, kuid on üksikosas paremad, mis pole ka ime – kaasatud on võrgukaartidega leiba teeniv Threewave Software. Mängijaid lastakse serverisse kuni 16, koostöös neli. Lisaks paterdavah lahinguplatsidel kõikide vaenlased dinod.

Sagedased on salvestuse-laadimise vead, kus seis laadimise järel pole see, nagu salvestamisel jäi. Pealegi ei kuvata nupu vajutamisel kirja «Save», ja nii ei saagi aru, kas tegu õnnestus, sest igas kohas salvestada ei saa. On ka muid vigu. Näiteks ei avane enne uuesti laadimist uks, kust peaks läbi saama, füüsilika trikitab, pannes langenud värisedes breikima või pörkama, dinod pääsevad lubamatusse kohta ja jäävad kinni jne.

### Saurusi on ka mujal

Kui on soov dinosaurustega mürgeldada, soovitaks pigem «Peter Jackson's King Kong: The Official Game of the Movie't», üht vähest korralikku filmi põhjal tehtud mängu. «Turok» on lamedas sügas, igavate kaartidega ja kehvalt jooksev käkerdis.

[d] LEHO LAHTVEE

## Turok

### HIND: POLE VEEL TEADA

Müügil: veel mitte

Protsessor: 2 GHz (2,4 GHz soovitatav)

Mälu: 1 GB (2 GB soovitatav)

Graafikakaart: 128 MB DirectX 9.0 ühilduv

Helikaart: 16bitine DirectX 9.0 ühilduv

Vaba kettamaht: 18 GB

Optiline seade: DVD-lugeja

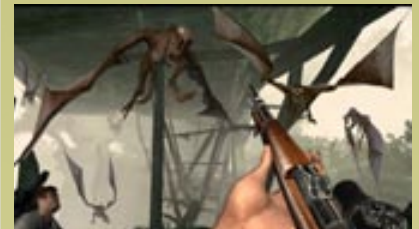
Tarkvara: Windows XP/Vista

## SOOVITAME

See mäng on just sulle, kui oled allolevate mängude austaja



«Turoki» seeria



«Peter Jackson's King Kong: The Official Game of the Movie»

## TEINE ARVAMUS

Nuga ei päästa sind, Joseph

● «Nii, süžee ... oh, kuule, vaatasin eile kuut 90ndate low-budget-ulmemäruilit ... ei saa raisku lasta. Edasi, AI ... vaenlane tulistab, dinosaurused siblivad ka jõe kihvilt juba, käre. Sedapsi ... see on puu, see on ka puu, nii, hein, sein, kaljusein, valmis, jess! Nii, erioskus peab olema ... oi, nuga kukkus maha ... heureka! Ahah, et pordime nüüd arvutile ka või, ei tea, vaata kella, jätame koristajale märkmepaberile teate, eks.» Nuga ürgsisaliku kõris ei päästa sind, Joseph, mine allahindluskorvi!

[d] RAINER METELITSA

## [HINNANG]

Täiskasvanutele mõeldud FPS «Turok» on täielik pettumus. See, mis on hästi, muutub kordumise tõttu tüütuks.

[d] hinne:





Sid Meier's Civilization Revolution (Xbox 360)

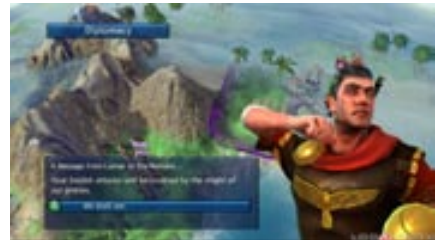
**HIND: 799 KROONI**

Müügil: [www.andrico.ee](http://www.andrico.ee)

Xbox360 mängukonsool

Teler (vähemalt 60 Hz, soovitatavalt HD ready)

Xbox360 kõvaketas või mälukaart



«Revolutioni» mänguväli on kirju ja lõbus, kuid sellest hoolimata on isegi väikeselt ekraanilt kõik üksused ja elemendid selgelt eristatavad.

Naaberriikidega peab suhtlema, et vahetada infot või alustada sõda.

# Kõigest kaks kalorit

Pea seekord alustama juttu ülestunnistusega, mis suurema osa arvutimängureid ilmselt pahviks võtab: ma pole mitte kunagi ühtegi «Civilizationit» mänginud. Üle pika aja konsoolile jõudnud selle sarja mängu ongi hea arvustada eelteadmiste ja -arvamusteta.

• Seega puudub mul alus võrdluseks varasemate versioonidega ehk mis on muutunud või puudu, küll aga tean nii palju, et nood pidavat esmapilgul tunduma üleliia keerulised. «Civilization Revolution», esimene konsooliversioon sellest seeriast üle kümne aasta, mis olla vastavalt veidi lihtsustatud, tundus põnev.

Valitse maailma

Nagu pea kõigis strateegiamängudes, on lõppsiht väga selge – võtta üle maailm. Kuidas aga selleni jõuda, on mängija otsustada. Valida on jõuline rünnak teiste riigipeade vastu sõjalisel

teel või rahumeelselt, arendades tehnoloogiat, kultuuri või majandust. Siiski, juba algusest peale juhib mäng sind pigem sõtta ning isegi kui seada sihiks Alpha Centaurile lendamine, tuleb valmistuda esimesel võimalusel teiste maailmavallutajate rünnakuteks.

Visuaalne külg on saanud konsoolide jaoks uue vormi: kasutajaliides on asendunud väga funktsionaalse, pultidele sobiva versiooniga, milles paari nupuvajutuse ja kangidega on kerge orienteeruda ja kus iga käiku saadab lõbus animatsioonilõik. Väljaspool põhimängu on võimalik kõigest mängus nähtust, nii linna meelitatud inimestest kui juhuslikult leitud asjadest, pikemalt lugeda, või mängida mõnda etteantud stsenaariumi, kus näiteks alustad mängu tuumarelvadega või sadade barbarite vastu võideldes.

## Täna otsustan mina

Siiski jätab lihtsustus aeg-ajalt tunde, et kontrolli linnades toimuva üle võiks olla natuke rohkem, ja vahel tekib mulje, et kaotus (või võit) ei tulnud päris ausalt, mistõttu tahaks diplomaatiaga rohkem sügavuti minna. Madalamatel raskusastmetel võivad juhendajategelased liiga agarad olla ja mängus puudub nupp, mis

laseks käike vahele jätta ilma iga üksust eraldi tervitamata. Hoolimata nendest pisivigadest, venitab lõbufaktor paarikümne minutised sessioonid paaritunnisteks – nähtus, mis annab tunnistust väärt mängust.

Firaxis on ilmselgelt hoolega vaadanud ja analüüsinud seda, mis kogu «Civilizationi» sarja on kuulsaks teinud ja rõhunud nendele pidepunktidele, tehes kogu mängu kiiremaks ja lihtsamaks. Kui see ootab ees kõiki tulevase «Civilizationeid», on ilmselt peagi kurjad arutimängurid barrikaadidel nõudmas tagasi õigust hobusesõda viljaterade arvu määrata, samal ajal kui konsoolikasutajad varajase hommikutunnini teleri ees maailmu valutavad.

[d] RAINER PETERSON

[HINNANG]

«Civilizationi» saaga on edukalt konsoolile üle toodud ning selle lõbufaktor kaalub mängu väikesed vead üles.

[d] hinne:





## Tõeline õudusunenägu

1992. aasta «Alone in the Dark» on paljude arvates üks *survival-horror*-žanri parimaid saavutusi, kuigi selle kolm järge ei nautinud sama suurt menu. 2008. aasta samanimeline mäng võtab eeskuju eespool nimetatust, püüdes seeriale uut hingamist sisse puhuda.

● Tänapäevas toimuva mängu peategelaseks on endiselt Edward Carnby, isehakanud detektiiv ja paranähtuste uurija. Samal ajal kui Carnby ärkab hotellitoas relvastatud meestest ümbritsetuna, ründab New Yorki mingi pörgulik jõud, külvates ennenägematut kaost. Edward põgeneb hotellis kohatud naisega Central Parki, kus jätkub suurem osa mängust. Nagu võib klišeedest eeldada, ei ole stoori suurem asi. Lisa siia ebaloogiline dialoog, ropendamise ja pealiskaudsed tegelased ning tulemus on katastroofiline.

### Puudusi pikk nimekiri

See on alles algus, maadlemine halva juhtimise, õige suuna leidmise ja inventariga on täiesti tavaline. Esimese ja kolmanda perspektiivi vahel tuleb laveerida, sest kumbki ei ole täiuslik: esimeses ei saa joosta, kolmandas võib suvalisel hetkel vaatenurka muuta. Autode juhtimine on banaalne, heal juhul jääb sõiduk iga muhu külge sekundiks kinni, halvimal sööstab õhku ja lendab üle kaardi ääre. Kohustuslike kihutamistseenide läbimiseks tuleb rada pähe õppida.

Relvade leiutamine ei suuda täita sellele pandud lootusi. Kombinatsioone on vähe ja esemete liitmine pole loominguiline. Molotovi kokteili tegemisel tuleb kombineerida rätik pudeliga, sest pudelit rätikuga kombineerida ei saa. Inventar iseenesest on nutikas, esemed on Edwar-



Kui «Alone in the Dark» oli varem õudusmäng, siis nüüd on see ilmne liialdus.

di mantli hõlmade all ja vaatad alla nende peale. Lahe efekt, aga mängu ei päästa.

### Õhustik paneb haigutama

Tegu peaks olema õõvamänguga, aga ei atmosfäär ega elukad tekita väiksemaidki hirmuvärinaid. Enamiku mutantidest moodustavad inimesed, kelle pörgulikud jõud või kasta padrunid bensiini sisse. Halletsusväärne, et tulirelv (milleks on ainult püstol) on hävitusvahendeist nõrgim ja aerosoolpurk tulemuslikem. Käsivõitlus

Aeg-ajalt saab madistada mõne bossiga, aga neid tuleb nagu tavavaenlasi tulega põletada – peksta põlevate esemetega, kombineerida aerosoolpurk ja välgumihkel või kasta padrunid bensiini sisse. Halletsusväärne, et tulirelv (milleks on ainult püstol) on hävitusvahendeist nõrgim ja aerosoolpurk tulemuslikem. Käsivõitlus

on üks suurimaid plusse. Parema kangiga saab relva enda ümber liigutada, et sellega esemeid nihutada või tule kohale tõsta, ja äkilisi liigutusi tehes saab sellega vehkida.

Tekstuudid on teravad, valgustus hea ja tuleefektid tõepärased. Vahel harva võib mäng ka sekundiks kinni jääda. Heliliselt ei ole muu üle nuriseda kui ropendamine. Hääled on korralikult peale loetud ja muusika sobib taustaks hästi.

«Alone in the Dark» on mängurite luumainaja. Iga aspekt on mingil määral vigane. Kahtlemata on oodata veaparandusi, aga need ei aita süvaprobbleemide puhul, rääkimata nõrgast loost ja labasest atmosfäärist. Lisaks on mäng alla 10 tunni pikk ja mitmikosata. [d] ANDREAS TÜRK



Mäng ei ole siiski üdini halb, õnnestunud tuleefektide eest võib tegijaid kiita.

Alone in the Dark (Xbox 360)

**HIND: 999 KROONI**

Müügil: [www.andrico.ee](http://www.andrico.ee)

Xbox360 mängukonsool

Teler (vähemalt 60 Hz, soovitatavalt HD ready)

Xbox360 kõvaketas või mälukaart

[HINNANG]

2008. aasta «Alone in the Darki» nähti kui seeria lunastajat, aga tulemus on vastupidine. Kurb, aga tõsi.

[d] hinne:



## EESTI TOP 10

Juuli 2008

1. Age of Conan: Hyborian Adventures
2. Metal Gear Solid 4: Guns of The Patriots
3. GTA IV
4. Race Driver GRID
5. Mass Effect
6. Assassin's Creed
7. GTA: San Andreas
8. The Sims 2: FreeTime
9. Alone in the Dark
10. Lego Indiana Jones: The Original Adventures

## ÜHE LAUSE UUDISED



«**Star Wars: Knights of the Old Republic**» kolmas osa, juba 2006. aastal väljakuulutatud, aga vahepeal surma äärel vaakunud MMORPG hakkab EA andmetel lõpuks vormi võtma ning mängu on oodata millalgi järgmisel aastal.

Üllatuslikult ei suurenenudki PS3 müük «GTA IV» väljatulekuga aprilli lõpus ja mais, küll aga kasvas see sama perioodiga võrreldes kahekordseks seoses «Metal Gear 4: Guns of the Patriots» müügilejõudmisega juunis.



«**Dragon Age: Origins**», BioWare'i eepiline fantaasia-RPG, mida kuulatakse ka «Baldur's Gate'i» sarja mõtteliseks järjeks, jõuab järgmise aasta esimeses kvartalis nii arvutile kui ka täpselt veel teadmata konsoolidele.

Austraalia on hakanud silma paistma mängude keelamisega enda kontinentil, viimati osutus ohvriks «Fallout 3» ja selle põhjuseks toodi narkootikumide kasutamine ja selle positiivsed tagajärjed mängus.

«**Guitar Hero World Tour**», teadmata ajal ilmuv kitarrikangelaste seeria järgmine peatükk, napsas endale Jimi Hendrixi mitme pala õigused ning on ühilduv kõikide «Rock Bandi» ja «Guitar Hero» varasemate instrumentidega.

Ootusarvustel

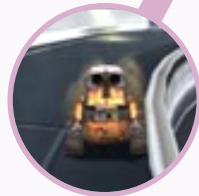
# Augustikuu on sõit

01.08

**WALL-E**

pc, ps3, xbox360, wii, psp, ps2

● Löbus seiklusemäng samanimelise filmi ainetel, kus pärast inimkonna lahkumist Maalt jääb üks robot välja lülitamata.



15.08

**Nikopol: Secrets of the Immortals**

pc

● Benoît Sokali panoraampiltides hiireklikiseklus futuristlikus, poliitilisi intriige täis Pariisis.

21.08

**Sims 2: Apartment Life**

pc

● Simsi perekonna kes-seda-teab-jubamitmes täiendus koos uute hoonete ja lugematute muude lisadega.



22.08

**Brothers in Arms: Hell's Highway**

pc, ps3, xbox360

● Uus peatükk paljukiidetud meeskonnapõhise tulistamismängude seeriasse «Brothers in Arms», kus saad osaleda Teise maailmasõja otsustavates lahingutes.



## Leivad ühte kappi

● Kaks mängumaailma suurt ja olulist firmat — Activision ja Blizzard on ühinenud. Pikka aega kestnud läbirääkimised õnnestusid ja maailma suurim (jah, isegi suurem kui Electronic Arts) saigi loodud. Uue firma peakorter asub Santa Monica Californias, kus asus varem Activisioni kodu. Loodud kompanii juhatatus lubab loomulikult kvaliteetsemaid ja kiiremini valmivaid mänge. Nüüdsest on ühe katuse all palju maailma erinevate mängužanrite liidrid, näiteks «Guitar Hero» meelelahutus, «World of Warcraft» MMORPGdest, «Spider-Man» superkangelaste mängudest, Tony Hawki seeria spordimängudest ja «Call of Duty» sari FPSidest.

## Ameerika mägedes



22.08  
Space Siege

● Märulementidega rollimäng kosmoses koloniseerimislaevas, mis satub tulnukate rünnaku alla.



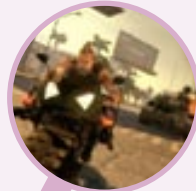
29.08  
S.T.A.L.K.E.R.:  
Clear Sky

● Ukrainlaste unustamatu õhustikuga FPSi «S.T.A.L.K.E.R.: Shadow of Chernobyli» eellugu, mis laseb mängijal taas kord avastada kurikuulsat Tsooni. Videod mängust on siiani paljulubavad.

29.08

Hellboy:  
The Science of Evil

● Samanimelise koomiksikangelasega märlimäng, kus lisaks Hellboy'le on veel kolm juhitavat tegelast.



31.08

Mercenaries 2:  
World in Flames

● Järg kolme aasta tagusele märlimängule «Mercenaries: Playground of Destruction», kus seekord on võimalik keskkonda rohkem lammutada ja kaaslastega koostööd teha.

Ajatelg

### MÄNGU-UUDISED



«Diablo» triloogiaks!

● Aastaid sosinal räägitud kuulujutud teemal, et Blizzard'i kuulsa märlu-RPG «Diablo» seeria saab lisa, on lõpuks tõeks osutunud ja sellest võib nüüd ka valju häälega kõnelda. Havoki füüsikamootori ja suures osas lammutatava keskkonnaga «Diablo II»-sarnane mäng näeb esimestel mänguvideotel väga hea välja.

Mängija saab valida viie tegelaseklassi vahel, millega soovi kohaselt kas juhulikult või kindla süsteemi järgi meisterdatud tasemel vaenlaste horde relvade ja loitsudega põrgusse tagasi kuputada. Esiialgu üksnes arvutile tuleva mängu täpne valmismisaeg on hetkel teadmata, kuid sagedamini pakutakse, et põrgujõude saab hakata hakkima veel sel aastal.



Hari, Mata Hari

● Hiireklikiseikluste sõpradele ilmub sel sügisel Esimese maailmasõja eelõhtusse viiv, kolmanda isiku vaates spiooniseiklus «Mata Hari», kus tuleb loomulikult kehasutada kuulsaks hollandlannast eksootiliseks tantsijaks.

Mäng keskendub kauni Mata Hari abil sõjasaladuste väljanuhkmise ilma selles ise sõna otseses mõttes pead kaotamata. Treilerite põhjal paistab mäng pakkuvat tõetruud 20. sajandi alguse õhustikku. Muide, mängu autoriteks on Hal Barwood ja Noah Falstein, kes on ehk kõige paremini on tuntud eelmise kümnendi alguse ühe parima seikluse «Indiana Jones and the Fate of Atlantis» autoritena.



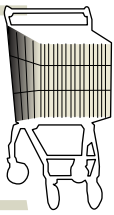
Augusti lõpus valmib kauaoodatud FPS «S.T.A.L.K.E.R.: Clear Sky». Seekordne küsimus on selline:

Kes on «S.T.A.L.K.E.R.i» mängude aluseks oleva raamatu autorid?

Õige vastuse saatnute vahel loosime välja City Interactive'i poolt väljapandud mängu «Overspeed: High Performance Street Racing». Vastused saatke aadressil play@digl.ee







# ostujuht

## Sülearvutid

1

MacBook Air

[digi] nr 37



Rahuliku elu vaatevinklist on kasulik Air'd üldse mitte kätte võtta. Või mõtle enne, on sul siis 4 USB-porti vaja.



2

NEC ShieldPro FC-N21S

[digi] nr 40



Selle arvuti ostmiseks on vaja küll lotovõitu, ent kui tahad karmides oludes arvutiga tööd teha, pole kuigi palju valikut.



UUS!

3

Lenovo ThinkPad X300

[digi] nr 38



Kerge, õhuke, võimalusterohke — kindlasti üks paremaid sülearvuteid liikuvale kasutajale. Paraku ka muidugi kallis.



## Kompaktkamerad

1

Canon Digital IXUS 90 IS

[digi] nr 38



Väike, kiire ja lihtne kaamera ei hilga küll millegi erilisega, ent on igas valdkonnas tublisti üle keskmise.



2

Leica C-LUX 2

[digi] nr 38



Selle välimusega kaamera kasutajale on tähelepanu garanteeritud, sest tal peab olema nii raha kui ka stiilitunnet.



3

Sony Cyber-Shot DSC-H10

[digi] nr 38



Pildikvaliteedi ning suure suumi poolest sobib ideaalselt ilusa ilmaga õues pildistamiseks.



## Kuvarid

1

Samsung SyncMaster T200

[digi] nr 39



Tõeliselt rahuliku ja normaalse pildiga kuvar. Just selline, mis on silmale sõbraks, mitte vaenlaseks.



2

Samsung SyncMaster 2253LW

[digi] nr 36



Peale selle, et 2253LW on kuvarina väga pädev, parandab see ka nii kodu kui kontori väljanägemist.



3

Fujitsu Siemens ScenicView P20W-3

[digi] nr 35



Üks igavesti hea ja mõnus kuvar. Keskmistest konkurentidest kallim, kuid on seda hinnavahet väärt.



## Peegelkaamerad

1

Nikon D300

[digi] nr 30



Innovaatiline ning võimalusterohke kaamera, millele esmapilgul ei oska peale hinna midagi ette heita.



2

Canon EOS 1 D

[digi] nr 29



Hetkel maailma parim selle klassi digikaamera. Norida muidugi saab, aga see oleks mõnevõrra väiklane.



3

Olympus E-420 + 25 mm Zuiko Digital F2,8

[digi] nr 39



Ideaalne reisi- ja matkakaamera, kerge ja väike. Suum on nõrkadele, fiksobjektiivist tunded asjalikku piltnikku.



Parimad [digi] testitud tooted kaheksas kategoorias, viimase poole aasta andmeil (erandiks on digitaalsed peegelkaamerad ja MP3-mängijad, sest seal on toodete uuenemine aeglasem). Võrdsete hinnete korral on tabelis eespool uuem toode.

## Mobiiltelefonid

1

Samsung miCoach

[digi] nr 39



Suurepäraselt õnnestunud koostöös valminud telefon, mis on spordimehele mitte takistuseks, vaid abiliseks.



2

Nokia N78

[digi] nr 40



N78 on igati soetatamist väärt telefon inimesele, kes soovib kogu vajalikku infot endaga kaasas kanda või sellele kiiresti juurde pääseda.



UUS!

3

Sonim XP1

[digi] nr 37



Telefon kui telliskivi. Ennem tuleb remonti viia omanik kui telefon. Kasutamiseks välitingimustes, kontorirootidele ei sobi.



## Kõlarid ja kõrvaklapid

1

Nokia BH-503

[digi] nr 35



Kui vihkad juhtmeid, aga armastad muusikat ja 1500kroonise väljamineku elad üle, ei pea sa BH-503 ostmist kordagi kahetsema.



2

Logitech G51

[digi] nr 34



Üllatavalt hea heli ja viisaka välimusega omaniku elu lihtsustav kvaliteetne mänguri kõlarikomplekt.



3

XM-I X-MiniMax

[digi] nr 40



Kaasaskantavateks kõlariteks vaat et ideaalsed. Kompaktsed ja oma suuruse kohta vägagi hea heliga.



UUS!

## Lauaarvutid

1

HP Pavilion Elite PC

[digi] nr 35



Pool punkti võtame maha lahja graafikaardi eest, kuid muus osas on selle raha eest arvutit enam kui küll. Arvestage, et kaks välist kõvaketast saab kauba peale.



2

Fujitsu Siemens Scaleo L Green PC

[digi] nr 36



Lõpliku ostusoovituse peaks andma kalkulaator, millega sa oma praegused elektrikulud kokku lööd.



3

ML 540

[digi] nr 34



Esimene uue voolusäästliku ning kiire Intel'i 45 nm protsessoriga arvuti Eestis. Sisu on hea, mugavust tahaks rohkem.



## MP3-mängijad

1

Apple iPod Touch

[digi] nr 34



Revolutsiooniline, enneolematu, seksikas ja täis uut tehnoloogiat. Mängib muusikat, näitab pilte ja surfab veebis. Touchi kohta pole ükski kiidusõna liiast.



2

Creative MuVo T200

[digi] nr 39



Creative MuVo T200 on oma eelkäijate vääriline MP3-mängija. Hea heli ja mugav kasutada.



3

iPod Shuffle

[digi] nr 39



Ekraanita väike stiilne klassikaline MP3-mängija, mille helikvaliteedis võib siiski leida väikesi puudusi.





# digidoktor

ESITA OMA KÜSIMUS: DIGI@PRESSHOUSE.EE

## Hoiupõrsas muudkui paisub

**[?]** Tere, ja ilusat suve! Kas oskaksite soovitada sülearvutit, mille hind ei ületaks 12 000 krooni? Praegu käib veel raha kogumine ja kavatses arvuti osta septembri alguses. Vajalik oleks kindlasti, et arvuti oleks mugav. Ette tänades, Siim

**[d]** Kui sa ostad alles septembris, siis pole praegu mõtet soovitada hakata, sest hinnad võivad selle aja jooksul veel muutuda ning müügile tulla uued toredad sülearvutid. Osta kindlasti järgmine [digi] number, sinna on meil planeeritud hulgaliselt sülearvuteid.

## Kaugel-kaugel, kus on minu kodu...

**[?]** Tahaksin teada, milline sülearvuti sobiks kõige paremini kaugel koolis käivale õppurile ja selle hind peaks jääma 6-12 tuhande krooni vahele. Veel tahaks teada, kas Eestis on normaalse (3-5 tuhande kroonise) hinnaga GPSe, mis suudaksid mõõta nii pikkust, laiust, pindala jne, ning saaksid hakkama ka linnas juhatamisega? Austusega, Indrek

**[d]** Kui kaugel sa siis koolis käid? Sel juhul sobiks sulle pigem väike ja kerge kui suur ja raske sülearvuti. Väikesed, sinu soovitud hinnavahele jäävad ja kodumaised sülearvutid leiad nii Ordi kui ML hinnakirjast. Spetsiaalselt õppureile mõeldud sülearvutitest on meil plaanis teha juttu järgmises [digi]. Sinu soovitud tingimustele vastav GPS-seade võiks olla näiteks Garmin GPSMAP 60Cx, kui kannatad välja selle, et hind on pisut üle 5000 krooni. Veebist GPS-mudelite kohta infot otsides klõpsa alati lahti ka tehnilise info link, seal on kindlasti kirjas, kas seade näiteks pindala mõõtmist toetab või mitte.

## Enam ei ühenda

**[?]** Tere! Mul on internetiga mingi kahtlane probleem. Internetti pakub Elion. Nimelt ei saa ma minna osadele lehtedele, nagu näiteks orkut.com, google.com jne. Kui kirjutan aadressiribale näiteks orkut.com, siis ütleb «Failed to Connect, Though the site seems valid, the browser was unable to establish a connection». Ja nii on kõikide brauseritega. Enne pole sellist asja olnud. Kõike head soovides, Kaspar

**[d]** Millist viirusetõrjet kasutate? Küllap on need veebilehed sattunud sinu viirusetõrje või tulemüüri veebifiltri musta nimekirja ja sind ei lasta sinna. Nulli veebifilter või lülita see välja ja proovi uuesti. Sarnaseid probleeme võib tekitada ka varem installitud viirusetõrje, mis pole



2X ISTOCKPHOTO

## See põrsas lüüakse sülearvuti nimel peagi lõhki.

arvutist päris korralikult eemaldatud. Kui arvutis on või on olnud Symanteci Nortoni viirusetõrje mõni versioon, mis teadaolevalt on pärast mahainstallimist samasuguseid probleeme põhjustanud, siis tiri siit mahainstallija <http://tinyurl.com/6oq8f> ja proovi pärast uuesti.

## Ridley Scott jr.

**[?]** Tere! Mul on ammu olnud soov teha sõpradega filmi, kuid kuskilt ei leia head programmi, millega lisada efekte, lõigata või filmi muudmoodi tuunida. Kui on mingeid häid programme, siis palun soovitage. Märten

**[d]** Vabavara on näiteks Wax ([www.debug-mode.com/wax](http://www.debug-mode.com/wax)) ja ZS4 ([www.zs4.net](http://www.zs4.net)).

## Mis sisse ei lähe, saab sisse löödud

**[?]** Ostin eelmise aasta septembris ML Arvutitest uue lauarvuti, mille esipaneelil oli kaks USB-pesa. Täna on koledal kombel mõlema pesa valge osa ära murdunud ja seega on pesad kasutuskoõlbmatud. Kas on mingit võimalust, et saaksin need pesad asendada? Pesad on ühel paneelil koos mikrofoniga ja kõrva-



## klapipesadega. Abi oodates, Kaspar

**[d]** Lauaarvuti puhul pea alati saab. Kuna sinu arvutile peaks kehtima veel garantii, lase remondipoistel asi korda ajada. Kurda muret ML Arvutite poes, küll nemed sind juba õigete inimeste juurde juhatavad.

## Põrgust kõvem

**[?]** Tere! Olen lugenud [digit] alates selle ilmumisest, ajakiri on väga hea ning siin on palju infot. Eelmises [digi] rääkisite raadiokanalitest ning andsite ka paar linki, kust raadiokanaleid otsida. Nimelt olen juba päris pikka aega otsinud, kas läbi interneti on võimalik kuulata raadiokanalit Harder Than Hell, sest digi-TV- ja raadiokanalite listis kanal eksisteerib (rokkmuusikakanaliga on tegu). Kuid internetis ei ole minu sõbraks antud otsingul olnud ei Google ega muud kohad, samuti jäi vastuse võlgu eelmises [digi] pakutud [www.shoutcast.com](http://www.shoutcast.com), kuid lingi alla olite kommentaariks pannud: «Kui shoutcast.com-ist raadiot ei leia, siis sellist raadiot ei eksisteeri.» Nüüd palungi teie abi, kas aitaksite leida aadressi, millelt saaksin seda kanalit kuulata? Kevin

**[d]** Kõiki asju elus tasuta ei saa ja sinu soovitud kanalit ei paista internetis tõepoolest olevat. Kui see on tõesti sinu lemmikkanal, siis miks ei võiks sa tellida Elioni paketi, kus see kanal sees on? 99 krooni kuus on 24 tundi ööpäevas kõlava lemmikžanri muusika eest ikka suhteliselt vähe.

[KUU KIRI]

## .EXE ei ole viirus

**[?]** Tere teile kõigile! Kas saaksite ära seletada, et kõik .exe-lõpuga failid ei ole viirused? Minu pedagoogist ema on pärast kolmandat arvuti parandamist selliste failide suhtes juba üpris paranoiliseks muutunud. Teine asi, mille pärast ma kirjutan, on see, et viimasel ajal olen hakanud tegelema kodulehe valmistamisega ja nüüd on see ka lõpuks valmis. Aga kui tahtsin seda lehte koos failidega internetti saata FTP-programmi abil, see ebaõnnestus. Nimelt kasutasin faili nimega WS\_FTP LE ja [www.hot.ee](http://www.hot.ee)-d failide internetti saatmiseks, aga see FTP-programm ei võtnud ühendust [hot.ee](http://hot.ee)-ga. Rauno

**[d]** Tere, Rauno ema! Raunol on õigus, kõik .exe laiendiga failid ei ole viirused. Viirused võivad end nende failide külge haakida küll, kuid need failid isenesest ei ole kahtlased. Vastupidi, need on arvuti ja programmide tööks hädavajalikud. Ja Rauno, sa ei saagi oma [hot.ee](http://hot.ee) kontole FTP-programmiga sisse logida, sest see on süsteemi poolt keelatud. Kodulehe faile saad üles laadida veebipõhise liidese kaudu. Klõpsa oma [hot.ee](http://hot.ee) konto menüüs «Minu asjad» valikul «Kodu-leht» ja seal parempoolsel paneelil «Lisa fail».



2 X ISTOCKPHOTO

# ESET Tööjaamade kaitse

ESET Smart Security

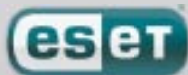
ESET Smart Security Business Edition

ESET NOD32 Antivirus

ESET NOD32 Antivirus Business Edition



Selle reklaamiga tutvumise ajal on juba välja lastud  
70 uut õelvara tüüpi!



we protect your digital worlds  
[www.eset.ee](http://www.eset.ee)



[PLAAT]

## raskatarsis

raskatarsis

● Postrokk on popp ja seda viimaks ka Eestis. Nagu kõik muud, jõudis ka see laine, kus rokkmuusikale omaste instrumentidega tehakse kõike muud peale roki, siia maile mõneastase viivitusega. Kuid nüüd on tekkinud ka esimesed katsetused midagi luua. Üks huvitavamaid neist püüetest on kindlasti raskatarsis, kelle samanimeline esikalbum väärib korduvat kuulamist.



raskatarsise muusika on näiliselt ekslev, kuid sisimas kindla sihiga, ülesehituselt erinevad nende lood iga päev raadiost kostvast muusikast nagu õhtu hommikust. Igal kuulamisel paistab helimaastik muutuvat ja näitab enda uut külge — nagu inimese nägu tundub eri nurga ja valgusega alati isemoodi olevat.

Lisaväärtusena pole plaat tavalises karbis, vaid on spiraalbloki küljes, mis on täidetud muusikat täiendavate ja nüansse lisavate fotokollaažidega.

Juba ainuüksi eepilise «Nomaadia» pärast peaks igaüks, kellele sellised helid vähegi südamesse lähevad, raskatarsisele võimaluse andma. Katarsise sarnast seesmist vabanemist ei saa kuulajale garanteerida, aga sellesse vihmasesse ja pilvisesse suvesse sobivat kriipivat muusikat küll.

[d] MARTIN METS

[FILM]

## 3:10 Yumasse

● Kaanepildi järgi võiks oodata ägedat duellivesterni, kus karmid mehed kuulide vilinal teineteisest mõõtu võtavad. Osa filmist ka täpselt selline on, kuid see pole filmi kandevee liin. 3:10 Yumasse on

lugu mehest, kes silmini võlgades sipeldes on nõus kopsaka rahasumma eest aitamata vanglarongile toimetada kurikuulsat kelmi ja kõriõikajat. Teekond on pikk ja väsitav ning Russell Crowe kehastatud kurikael ei jäta kasutamata ühtegi juhust oma eskordist mehi ükshaaval maha koksata. Tasapisi hakkab selguma meeste tõeline pale ja vangi ning tema valvuri vahel tekib omalaadne aususel põhinev side. Kuni päris viimaste minutiteni ei selgu Christian Bale'i mängitud peategelase tõeline motiiv ning see muudab filmi käiku veel vahetult enne lõppu.



Russell Crowe ei oska eriti antikangelasi mängida ning filmi esimeses pooles see veidi häirib, kuid filmi lõpu, kus esialgne hea vs paha tegevusliin muutub millekski muuks, kannab ta hästi välja. Ka Bale on teinud paremaid rolle, kuid film tervikuna on siiski nauditav.

[d] SVEN VAHAR

[RAAMAT]

## Ürgöö

Ilkka Remes

● Minul isiklikult pole olnud kunagi mitte midagi Soome kirjanduse vastu, sest soomlaste romaanid on alati tõsised, sisutihedad, neis on piisavalt irooniat, satiiri ja head huumorit. Nüüd siis on eesti keelde tõlgitud ka üks tõsiseltvõetav põnevik. «Ürgöö» on mitmetahuline põnevik, mis räägib loo kurjamitest, kes üritavad panna piiri inimeste sündimisele, et tõmmata joon alla inimkonna edasisele kasvamisele — selleks on neil plaan kasutada keemiarelva. Hiljem selgub, et eesmärgid on hoopis teised... Millised? No jätame ikka lugejale ka midagi. Pealegi on raamatu lõpus kirjaniku palve, et raamatu tuvustustes selle sisu ära ei jutustataks, sest siis on ju lugejal oluliselt igavam. Kindel on see, et romaani sündmuste tulevärk on võimas. Lugeja satub Aafrikasse, Brüsselisse, Saksamaale, Venemaale ja Soome. Ka tegelaskond on kirju: politseinikud, riigipead, teadusastutuse spetsialistid, CIA ja isegi paavst. Peategelaseks on politseinik Antti Korpi, tema poeg Aaro ja kolm kurjamat — Soomest, Saksamaalt ja Aafrikast. Remes on suutnud Antti Korpi edasi anda üsna lihtsa ja tavalise mehena, kes suudab kõige hullema siiski ära hoida. Mulle oli sümpaatne ka tõlkija Kalle Kure suurepärase töö.



[d] MARKO TIIDELEPP

[PLAAT]

## Reis ümber enda telje

Alko

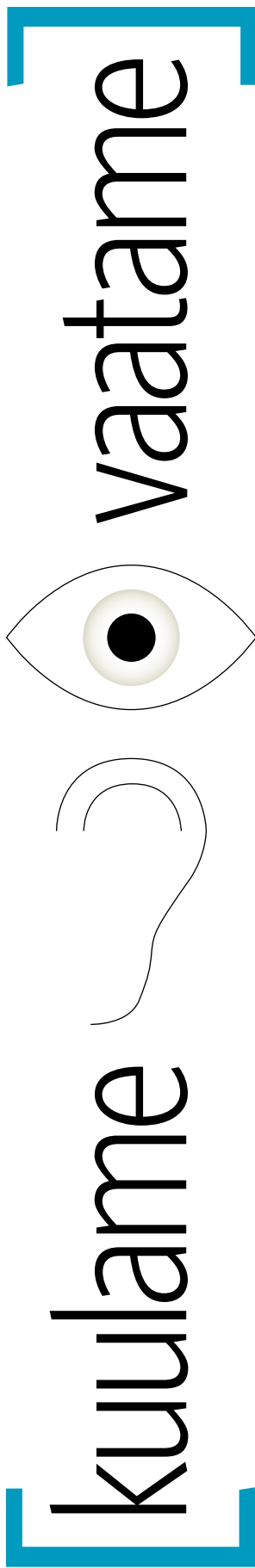
● Eelmise kümnendi jooksul maailmas massidesse jõudnud ja küllaltki arvestatava populaarsuse saavutanud instrumentaalne hiphop on jõudnud ka meie konnatiiki. DJ Shadow ja Cut Chemisti sarnaste mööda seinääri ja toanurki hiilivate biitidega on tasase vee loksuma löönud Noizmakazi biitide eest vastutav Alko, kelle esimese sooloalbumi «Reis ümber enda telje» võib väikeste mõõndustega sellesse kategooriasse arvata.



«Reis ümber enda telje» viib kuulaja tõesti helireisile, mis ei vii keskpunktilist ehk Noizmakazi taustadest ja loomingust väga kaugele, kuid kompab ja nuusutab hoolega seda ümbritsevaid mõttelisi piire ja žanreid, võttes lähimatelt naabritelt head ja paremat, aga mitte kordagi haigutama panevalt või ennast korrates.

See väljasõit autori sisekosmosesse ei ole midagi ahhetama panevalt lausoriginaalset, kuid viisakas ja erinevaid tahke täis seiklus helidemaailma avardamisel on siiski. Plaadi paar vokaaliga lugu sobivad üldise õhustikuga ega tekita lugude vahele teravaid servi, mis võiksid sellesse kontseptplaati mõrased lüüa.

[d] MARTIN METS



## Digidoktor pole doktor

● Tutvusime Teie koduleheküljega ja ilmnes, et olete seal kasutanud Rahvusvahelise Punase Risti Liikumise embleemi. Tegemist on embleemi väärkasutamisega, sest Punasel Ristil puudub igasugune kokkupuude Digidokoriga. Tegemist on erinevate juriidiliste isikutega. Eesti Vabariigis reguleerib Punase Risti embleemi kasutamist vastav seadus, mis hakkas kehtima juunist 2006. a. Palume Teid eemaldada oma koduleheküljelt Punase Risti embleem ja asendada see oma teemale vastavalt. Kui Te soovite rõhutada meditsiinilist tegevust, siis on selleks ümber saua keerunud madu, kui esmaabi, siis on selleks valge rist rohelisel foonil. Kuid mitte mingil juhul punane rist. Lugupidamisega, EPR peasekretär

## Otsitakse flopilead

● Hiljuti anti mulle diskett, kus peaksid olema mõned isiklikud väärtuslikud andmed sugulaste ja juba lahkunud esivanemate kohta. Diskett on hästi hoitud, kuid probleem on vastava lugeja puudumine. Kui tänapäeval ei paigaldata paljudel uutele arvutitele enam flopilead selle liiga väikese andmemahu tõttu, siis see diskett on lausa unikum — suur õhuke, oli kasutusel vanematel DOS-arvutitel. Olen väga tänulik, kui õnnestub selle sisu kopeerida tänapäevasele ehk veel kasutusel olevale disketile või mõnele uuele infokandjale. Andres

### [digi] vastus:

● Kas lugejate seas leidub ehk kedagi, kel alles veel töötav 5,25tolline flopilead? Aidake Andrest! Saatke meile kiri, me vahendame selle Andresele edasi. Perekonna ajalugu väärub päästmist.

## Ajakiri vabal teemal

● Võiks tulla [digi] eriväljaanne, kus tavalised rubriigid puuduvad. Seal võiks kirjutada nendest teemadest, mida lugejad väga tahavad, aga mis ei pruugi praeguste rubriikide alla sobida või mahutada. Tahan ise lugeda krüpteerimisest, digitaalsetest allkirjadest, programmide (minu meelest oleks lahe lugeda [digi] poolt välja pandud programmide kirjeldusi ja soovitusi, mis võivad kasuks tulla igale arvutikasutajale), IP-aadressidest (huvitavat infot nendega seoses ja sellest, kuidas meie nendega kokku puutume). Parimate soovidega, Andraš

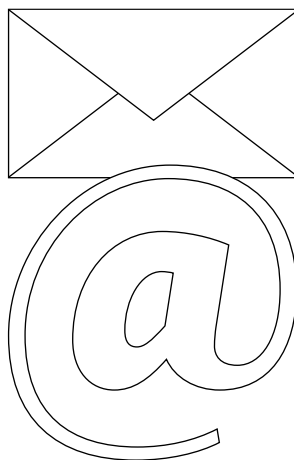
### [digi] vastus:

● Ideel on jumet. Ainult et taolise segasummanumbri kokkupanemine on tavalisest suurem peavalu. Võtame idee arutlusele, kui kõik toimetajad puhkusele tagasi on tulnud.

## Noormees astub neidude kaitseks välja

● Lugesin viimasest numbrist, et kavas on koletu kuritöö — kaotada Digitibi! [digi] lugemine on alati olnud nii kasulik kui lõbus ja väljaande müügiandus vana hea sekspluatsiooniaga minu arvates vaimukas. Ei taha kättegi võtta ajakirja kujundusega *la Computer Bild!* Ühe lehelugeja soovitus lisada huumorit selle läbi, et panna kaa-

# saabunud post



### Kirjuta meile:

● e-posti aadressil  
digi@presshouse.ee

● aadressil

[digi]

Liimi 1

10621 Tallinn

[KUU KIRI]

## Poodlemine internetis

● Meedias on üsna palju räägitud sellest, et Eestis on mitmed kaubad kallimad kui välismaal (nende seas ka elektroonika). Kindlasti huvitaks paljusid lugejaid, kas netist tellides oleks kaupa võimalik saada soodsamalt, arvestades postikuluseid ja USAst tellides lisanduvat tolli. Kuidas on lood garantiiga? Ühes autoajakirjas oli analoogne test ja tuleb välja, et rehve on tõesti odavam tellida Saksamaalt või Inglismaalt ning seda lisanduva postikulu kiuste. Ehk oleks ka [digi] toimetusel võimalik selline test teha? Mart

### [digi] vastus:

● Me oleme ka ise sellele mõelnud. Kui peale sinu on lugejate seas veel kedagi, kellele see teema huvi pakuks, siis kindlasti teeme sellest juttu. Tõsi, poest ostes on see eelis, et saad kaupa enne katsuda ja proovida ning veenduda, et see ikka on nii hea, kui pildi ja jutu järgi võiks arvata. Ent teema on huvitav ja võtame plaani seda millalgi kindlasti lähemalt käsitleda.

Hea idee eest ootab Marti toimetuses Logitechi VX Nano hiir.



nele mõni «lõbus» kassi- või koerapilt ei kannata kriitikat. Digitibi oli, on ja jääb! Mihkel

### [digi] vastus:

● Ega ikka jää küll. Aga oota ära järgmine [digi], ehk ei olegi uus kaas nii igav, kui sa praegu kardad.

## Ärge salatsege!

● Juulikuu [digi]s on küll Kristjan Kaljundi kirjutatud artikkel «Kuidas pildil taevast vahetada», kuid pole kirjutatud, millise programmiga. Alustatakse kohe: Märgista taevaga pilt (Ctrl+A) ning kopeeri (Ctrl+C). Okei, aga mis programmis? Paintis? Andres

### [digi] vastus:

● Kriitika on õigustatud, Kristjan pidas silmas Photoshopi, kuid seda välja ei kirjutatud. Selgitame talle, et mitte kõik lugejad pole telepaadid ja et järgmine kord tasub ka töövahenditest rääkida.

## Tahaks konkursil osaleda

● Korraldage erinevatel teemadel konkursse ja laske inimestel toimetusse saata omatehtud pilte, logosid, muusikat, videosid jms. Martin

### [digi] vastus:

● Kirjutama on lugejad usinad, aga senised konkursid pole just osalejate ülekülluse all ärganud. Isetehtud kraami võite praegugi meile saata, põhivamad avaldame ajakirjas ka ilma konkursita.





# Kaia

**Kaia, ma ei tea sinu kohta rohkemat, kui et oled ilus tüdruk.**

No kui sa nii ütled, siis olen nõus.

**On üldtuntud tõsiasia, et ilusatel inimestel on mõnes mõttes kergem elada.**

Sellega ma täiesti nõus ei ole. Kõik inimesed on erinevad. Kui keegi on teistest parema väljanägemisega, siis ainult see elu kergemaks kindlasti ei tee.

**Agas raskemaks? Mina vist kohe kardaksin ilus tüdruk olla.**

Mõnikord jah võib liigne soovimatu tähelepanu elu raskemaks muuta.

**Püüa meie meesluigejaskonnale selgitada, mida võib ilus tüdruk tunda, kui talle tänaval järgi vilistatakse?**

Minule isiklikult selline tähelepanu ei meeldi, see on ebameeldiv ja tekitab isegi piinlikkust. Kui mina mees oleksin, siis

ei vilistaks ma kellelegi järgi, kuna see on suhteliselt nõme.

**Jätkates «eneseabiintervjuuga meestele», ütles, kuidas üks eesti mees peaks võõrale tüdrukule tähelepanu pöörama?**

Noh, piisaks ühest naeratusest näiteks. Ja kui sellele naeratusele tütarlaps vastab, siis võiks julgemalt läheneda. Aga kui ei, siis tuleks asi sinnapaika jätta ja rohkem mitte tülitada...

**Kas eesti rahvas nii mitte välja ei sure?**

Võib-olla, kui eesti mehed ei oska ilusasti naeratada ja on liiga pealetükkivad. Nad peaksid asja loomulikult võtma.

**Oh, jätame selle kurva teema. Ilu osa saime selgeks. Mis sa veel oled?**

Olen täiesti tavaline inimene, kes käib tööl ja vabal ajal naudib sõprade head seltskonda.

**Mis tööd tavaline inimene teeb?**

Mina töötan hotellis, olen vastuvõtu administraator ja nüüd sügisel lõpetan ka ülikooli. Opin hotellimajandust.

**Nii et varsti on sul oma hotell?**

Miski ei ole võimatu.

**Millist hotelli sa tahaksid?**

Ei ole sellele väga mõelnud, aga turismitalu tunduks küll huvitav ja mitmekülgne, mis pakuks nii majutust kui ka erinevaid vaba aja veetmise võimalusi.

Kaia

**Telefon:** Motorola v3xx

**SMS:** paar tükki nädalas

**E-post:** iga päev

**Muud vidinad:** Sony Cybershot, Ordi endure, iPod nano

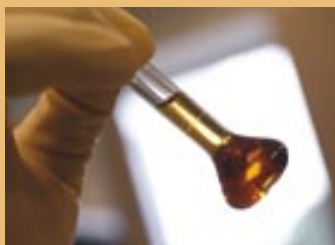
**Kuidas maailm töötab?**

## **Unustatud lugu interneti eelkäijast**

Eelmise sajandi alguses püüdis üks belglane kogu maailma teadmised ühte paberarhiivi kokku koguda



**Kas tuuleenergiat saab purki panna?**



**Autod hakkavad piiritust jooma**



**Araabia ökolinn**

# **TARKADE KLUBI**

AUGUST 2008

Number 8 (20)

Hind 39.90

**ERINUMBER**

## **Uus energia**

Naftasõltuvusest priiks tuule, päikese ja biokütuste abil

**Ajalugu: Kui paganlikud olid eestlased enne muistse vabadusvõitluse algust?**

**Tänapäeva Robin Hoodid**

**Augustinumber müügil!**



# Nipiraamat

## 32 LIHTSAT JA SOODSAT RETSEPTI

Nädala menüü pluss  
15 sööki, mis valmivad  
poole tunniga

54 soovoviini

Suur rahalahing: kui  
palju säästad, kui jätab  
valmistoidu ostmata?

Kuidas valida tolmumeijat?

Jaht ideaalsele telerialusele

Spaad: kus saab pikima liu?



**Kersti  
Heinloo**

TEATRI ANDELAS,  
KODUS NUTIKAS  
Draamateatri näitleja õpetab  
valmistama eriti maitsvat  
quiche'i ja nikerdab valmis  
linavõttepallikese



**Pöörane katse:**  
Mitu kilo saab ühe  
päevaga alla võtta?



Kodu, kus piimapütid  
ja vanad rehavad on  
saanud uue elu

164 lk  
nippe ja  
ideid!

TARBILIA  
ITU  
MOOD  
KODU  
KÖÖK  
PERE  
RAHA

# Nipiraamat

## RUTT ŠMIGUN – AMETILT JA SÜDAMELT EMA

Rutt õpetab  
olümpiavõitja  
lemmikomletti  
tegema

Potipõllunduse ABC  
Kuidas kasvatada  
aknalaul ühte

Võitlus unetusega

Kuidas rehasi, kahviist  
ja kartulikokkidest koju  
kaunid nagid teha?



**53  
moe- ja  
ilunippi**

- Tuulime saapaid
- Teeme igavast topist särava
- Lapime vanu armsaid teksaseid
- Testime üle Eesti Sokolaadimassaaži
- Valime perfektset juuksesirgendajat



Halli paneelmaja  
värviiline korter:  
moodne, kuid hubane



Retseptid: banaani-  
singivormist  
kanapitsani

164 lk  
nippe ja  
ideid!

TARBILIA  
PERISOON  
KODU  
KÖÖK  
SUHTED  
ITU & MOOD  
RAHA  
PUHKUS

# Nipiraamat

## HELEN MAHMASTOL

Eksmissi vahva riisipada  
ja plastiliinloomad  
tähtede õpetamiseks

Säästa kuus üle 700 krooni:  
vaheta telefon, internet ja muud  
teenused soodsamate vastu

Otsime söögilauda:  
stiilse laua saab valmis  
ka 500 krooniga

Mida teha, kui  
teismelist koolis  
narritakse?



**25 lehekülge  
retsepte**

- Köögiõimetaja Tiina avaldab idealse kartulipudru saladuse
- Lisaks veel nädalamenüü ja 15 retsepti lugejatele!



Loominguliselt  
lehviv kodu Türi  
kortermajas



Proovime ja  
hindame  
11 triikrauda

164 lk  
nippe ja  
ideid!

TARBILIA  
PERISOON  
KODU  
KÖÖK  
SUHTED  
ITU & MOOD  
RAHA  
PUHKUS

# Nii mahukas! Nii soodne!

# 164 lehekülge. Ainult 17 krooni kuus!

Naistelehe Nipiraamat on uus soodsa hinnaga  
praktiline kuukiri.  
Ajakiri maksab jaemüügis 19,90, otsekorraldusega  
tellijatele 17 krooni kuus.

Tellimiseks mine veebilehele [www.telli.ee](http://www.telli.ee),  
saada e-kiri [levi@presshouse.ee](mailto:levi@presshouse.ee) või  
helista telefonil 660 9797.